

Strijden voor de ziel van de stad

Onze plannen voor Amsterdam
Verkiezingsprogramma 2022-2026

PvdA Amsterdam

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Woord vooraf.....	4
Strijden voor de ziel van de stad.....	5
1. Betaalbaar wonen in Amsterdam	6
1.1 Bouwen voor de buurt	6
1.2 Bestaande huizen weer toegankelijk en betaalbaar	9
1.3 Duurzame stadsvernieuwing	11
1.4 Een ongedeelde stad met leefbare buurten	12
2. Gelijke mogelijkheden voor ieder kind	15
2.1. Investeren in onderwijs	15
2.2 Amsterdamse kinderen ontmoeten elkaar	16
2.3 Onderwijs moet focussen op talentontwikkeling	17
2.4 Studenten zijn de toekomst	19
2.5 Veilige scholen	20
3. Een groene stad met rode idealen.....	22
3.1 Energie voor de toekomst.....	22
3.2 Meedoen en meedelen in duurzaamheid.....	23
3.3 Meer groen in de stad.....	24
3.4 Prettige en schone buurten	26
3.5 Duurzame en circulaire keuzes	27
4. Bereikbare en levendige buurten	29
4.1 Veilig verkeer en straatleven	29
4.2 Meer en betere fietspaden	30
4.3 Snel en betaalbaar openbaar vervoer.....	31
4.4 Ruimte voor sociaal deelfervoer	32
4.5 Slimmer gebruik van parkeerruimte	33
4.6 Schiphol.....	35
5. Werken in de stad van de toekomst	36
5.1 Goed werk: de Amsterdamse standaard	36
5.2 Een arbeidsmarkt voor iedereen	37
5.3 Een inclusieve en discriminatievrije arbeidsmarkt	39
5.4 Herstel door anti-cyclisch te investeren in de economie van de toekomst	39
5.5 Aandacht voor ondernemers	41

5.6 De duurzame economie van de toekomst.....	42
5.7 Een helpende hand bij armoede en schulden	42
5.8 Een constructieve houding tegenover nieuwe Amsterdammers	45
6. Een veilige en leefbare stad	46
6.1 Veilig jezelf kunnen zijn.....	46
6.2 Veiligheid begint in de wijk	47
6.3 Een krachtige aanpak van wapenbezit	47
6.4 Tegen georganiseerde criminaliteit en mensenhandel	48
6.5 Een realistisch drugsbeleid	49
6.6 Jeugd en veiligheid.....	50
6.7 Politie, handhavers en hulpdiensten	51
6.8 Digitale Veiligheid	52
6.9 Radicalisering, polarisatie en extremisme	52
7. Gezond in Amsterdam	54
7.1 Gezondheidsverschillen tegengaan	54
7.2 Een begrijpelijk en goed geregeld zorgstelsel.....	55
7.3 Altijd iemand in de buurt	56
7.4 Ruimte voor zorgprofessionals en ervaringsdeskundigen	56
7.5 De beste jeugdhulp	57
7.6 Ouderenvriendelijke wijken.....	58
7.7 Geestelijke gezondheid	59
7.8 Een veilig thuis	59
8. Investeren in sport en bewegen	61
9. Kunst en cultuur: van iedereen, voor iedereen	64
9.1 Investeren in de cultuursector	64
9.2 Versterking van de positie van kunstenaars en artiesten.....	65
9.3 Cultuureducatie voor ieder kind	65
9.4 Buurtbibliotheken	66
9.5 Cultureel erfgoed	66
10. Een open en eerlijke overheid in dienst van de samenleving.....	68
10.1 Een overheid die werkt vanuit vertrouwen	68
10.2 Het verbeteren van de dienstverlening	68
10.3 Transparante beslissingen en toegankelijke rechtsbescherming	69
10.4 Bestuurlijk stelsel, participatie en nieuwe democratie	70

10.5 De gemeente als betrouwbare digitale overheid, in dienst van de Amsterdammer	71
Met dit programma maken we Amsterdam inclusief.....	73
Gelijkwaardig op de werkvloer	74
Nieuwe Amsterdammers	75
Colofon.....	77

Woord vooraf

Beste Amsterdammer,

Strijden voor de ziel van Amsterdam, omdat we zielsveel van onze stad houden. Dat is waar de verkiezingen in maart over gaan. En dat is waar de plannen en de ambities in dit verkiezingsprogramma van de PvdA over gaan. In mijn ogen is Amsterdam de mooiste stad op aarde. Niet alleen door haar fysieke schoonheid, maar vooral door de mensen die hier wonen. Een bonte verzameling van individuen -jong en oud, rijk of minder rijk, hier of elders geboren- die samen de stad maken. Amsterdam dankt haar ziel aan haar bewoners, die allemaal op hun eigen manier hun bijdrage leveren aan de stad. Samen geven zij onze stad vorm waarin ruimte moet zijn voor iedereen om te worden wie je wil worden en te zijn wie je wil zijn. De mix van dromen en ambities maken onze stad bruisend en levendig.

Ik ben er als sociaal democraat trots op dat de PvdA een belangrijke bijdrage heeft kunnen leveren aan de rijke geschiedenis van Amsterdam. Dat we altijd hebben gestreden voor gelijke kansen en de vrijheid om je te ontplooien. Maar we staan wel op een keerpunt. Het ideaal van kansengelijkheid staat steeds meer onder druk en daarmee ook de ziel van onze stad. Het is steeds moeilijker een betaalbaar huis te vinden in Amsterdam. De kloof tussen rijk en arm wordt steeds groter. Beleggers drijven de prijzen voor eigen financieel gewin zonder daar wat voor terug te geven aan de stad. Als we niet oppassen, verandert onze mooie sociale stad in een pretpark voor de vermogenden

Daarom zijn de verkiezingen in maart cruciaal. Kiezen we ervoor een kille wereldstad te worden, of blijven we liever een stad waarin we naar elkaar omkijken? Bouwen we alleen maar voor de rijken of blijven we investeren in betaalbare huizen? Staan we toe dat kansen van kinderen worden bepaald door hun afkomst, of zorgen we dat elk kind een eerlijke kans krijgt op een goede toekomst? Sluiten we onze ogen voor de klimaatcrisis, of zorgen we voor een duurzame toekomst? Staan we toe dat mensen worden buitengesloten, of geven we iedereen de kans om mee te doen?

De keuzes van de PvdA zijn helder. Wij investeren ongelijk voor gelijke kansen. Wij zorgen ervoor dat wie meer nodig heeft, ook beter wordt geholpen. Wij geloven dat we er allemaal op vooruit gaan als het met iedereen goed gaat. Wij denken niet alleen aan het heden, maar ook aan de toekomst. Amsterdam bewijst voor ons dat een stad mooier is als je mensen de kans geeft om zich te ontplooien.

Daarom leest u in dit verkiezingsprogramma mooie plannen voor de toekomst van Amsterdam. Een stad waar ik met mijn hele ziel voor wil strijden.

Veel leesplezier!

Marjolein Moorman

Strijden voor de ziel van de stad

Onze visie voor Amsterdam

Amsterdam en al haar Amsterdammers. Wij houden van deze stad en van haar bewoners, die ons charmeren met hun grote mond en nog grotere plagerige lach. Het is de combinatie van grote mond, grote woorden en groot hart die deze stad zo beminnelijk maakt. Een lieve stad, zoals wijlen Eberhard van der Laan haar omschreef. Een stad die in geen enkel keurslijf past. Simpelweg omdat er heel veel verhalen te vertellen zijn, omdat iedereen zichzelf mag zijn.

Die vrijheid om jezelf te zijn is onlosmakelijk verbonden met gelijkwaardigheid. Wat je afkomst ook is, je opleiding, je huidskleur, je seksuele voorkeur, je fysieke gesteldheid, je baan, je smaak, je politieke opvattingen - we zijn allemaal Amsterdammers. Amsterdam staat al eeuwen bekend als een stad waarin iedereen zichzelf mag zijn, dat verbindt 830.000 inwoners als een rode draad.

Tegelijk zien we de spanningen in onze stad. Racisme, discriminatie en ongelijke kansen raken de ziel van Amsterdam. De voorbeelden zijn helaas maar al te bekend. Mensen komen niet aan een stage of baan vanwege hun achternaam. Kunnen niet met hun geliefde hand in hand over straat zonder nagesist of belaagd te worden. Kunnen hun dromen niet waarmaken vanwege de buurt waarin ze opgroeien of vanwege hun financiële situatie. Dit staat haaks op de belofte van onze warme wereldstad. En op de belofte dat je in deze stad jezelf kunt zijn. Het is on-Amsterdams.

Ook andere uitdagingen worden steeds groter. In een stad met zoveel eigenzinnige mensen hebben we ruimte nodig. En juist die ruimte is schaars in onze stad. Hoe brengen we binnen de grenzen van de stad alle ambities, wensen en verlangens met elkaar in overeenstemming? Daarvoor is een breed besef van gemeenschappelijkheid essentieel. Want het alternatief – voorrang voor degenen met de grootste mond, beste connecties of dikste portemonnee – staat ons tegen. Een echte Amsterdammer vindt het belangrijk dat het goed gaat met een ander.

De PvdA zet zich in voor betaalbare woningen, zekere banen met eerlijk loon, goed onderwijs voor onze kinderen, schone lucht en een duurzame energievoorziening. Zaken die vanzelfsprekend zouden moeten zijn, maar dat anno 2022 absoluut niet zijn.

In dit programma stellen wij oplossingen voor die draaien om gelijkwaardigheid, jezelf kunnen zijn en gemeenschappelijkheid. We durven kritisch te kijken naar ons eigen handelen en benoemen wat niet goed gaat. Telkens weer. Met de oprechte intentie om het beter te doen.

Op **woensdag 16 maart 2022** zijn de Amsterdamse gemeenteraadsverkiezingen. Dan kun jij een keuze maken die de toekomst van onze stad, en dus van alle Amsterdammers, bepaalt. Een stem op de PvdA is een stem voor gelijkwaardigheid, jezelf zijn en gemeenschappelijkheid. Een stem voor de lieve stad. Een stem voor de ziel van de stad.

1. Betaalbaar wonen in Amsterdam

Woningen zijn geen handelswaar. Een plek om te wonen is een recht. De PvdA Amsterdam wil betaalbare huurwoningen en sociale koopwoningen bouwen, huisjesmelkerij aan banden leggen en woningcorporaties aansporen om bestaande woningen te renoveren. Dat is hard nodig, want Amsterdam zit midden in een wooncrisis. Er is een groot tekort aan betaalbare koop- en huurhuizen. De bouwproductie voldoet niet aan de vraag. Wat wel wordt gebouwd, is vaak te klein of te duur. Beleggers en particuliere verhuurders misbruiken de woningnood en maken bestaande woningen onbetaalbaar. Amsterdammers betalen nu de helft van hun inkomen aan een particuliere huurbaas, omdat ze geen kans hebben op een koopwoning; de gemiddelde verkoopprijs is gestegen naar 518.000 euro. Daarnaast is de wachtlijst voor een sociale huurwoning in de Amsterdam opgelopen tot ruim 13 jaar. We komen in het geweer tegen het falende woonbeleid van de Rijksoverheid. De verhuurderheffing moet zo snel mogelijk worden afgeschaft. Die kost de Amsterdamse corporaties meer dan 200 miljoen per jaar, terwijl ze voor dat geld woningen kunnen verduurzamen en duizenden extra woningen kunnen bouwen. Daarnaast moet een einde worden gemaakt aan de liberalisering van de huurmarkt. Tot slot moet de schrijnende ongelijkheid tussen huren en kopen worden aangepakt, niet alleen door huren weer betaalbaar te maken maar ook door 'cadeautjes' voor woningeigenaren af te schaffen. Maar de PvdA wil ook dat de gemeente hard ingrijpt om de woningmarkt te beheersen.

We moeten volkshuisvesting weer voorop stellen. Zo voorkomen we dat de markt jongeren verdringt die willen beginnen aan een zelfstandig leven. Dat de markt gezinnen de stad uit jaagt die op zoek zijn naar een huis met een kinderkamer. En dat de markt ervoor zorgt dat ouderen geen aangepaste woning kunnen krijgen in de wijk waar zij zijn geworteld. Daarom bouwen we sociale huurwoningen (tot 752 euro per maand) en middenhuurwoningen (752 tot 1.050 euro per maand), maar experimenteren we ook met sociale koopwoningen (tot 250.000 euro). Bestaande woningen maken we weer betaalbaar door de huursector te reguleren en de zelfbewoningsplicht, waarbij een koper de gekochte woning zelf moet gaan bewonen, uit te breiden. We bestrijden discriminatie op de woningmarkt en gaan segregatie tegen. En natuurlijk staan we naast alle Amsterdammers van wie de gezondheid is beschadigd door woningen vol schimmel, tocht en loden leidingen. We grijpen de energietransitie aan om slechte woningen te verbeteren. Zo bouwen we een stad waarin alle inkomensgroepen een huis kunnen vinden in een gemengde buurt. Met woningen die niet meer gebouwd worden voor de hoogste bidder, maar voor de mensen die de stad draaiende houden.

1.1 Bouwen voor de buurt

Nieuwbouw is nodig om alle Amsterdamse woningzoekenden een huis te bezorgen. Wanneer de markt het bepaalt, worden alleen nog maar dure woontorens en wijken zonder ziel gebouwd. Dat is een schrikbeeld voor de PvdA. Wij willen dat de gemeente ingrijpt om betaalbare huizen te bouwen in samenhangende buurten, waar de bewoners toegang hebben tot crèches, scholen, buurtkamers, zwembaden en parken. Het is onze ambitie om jaarlijks 7.500 woningen te bouwen binnen de bestaande stadsgrenzen. Dit is onlosmakelijk verbonden met het versterken van de leefbaarheid en het groen van onze stad. In de eerste plaats gaan we voor stadsvernieuwing in de stadsdelen Nieuw-West, Zuidoost en Noord. Zo krijgen bewoners van schimmelwoningen een beter huis terug, kunnen we extra woningen toevoegen én de leefbaarheid verbeteren. Ten tweede maken we van Havenstad, IJburg en Amstel III gemengde en inclusieve stadswijken met sociale koopwoningen en betaalbare huurwoningen. De PvdA staat voor een daadkrachtige gemeente die bepaalt voor welke doelgroepen wordt gebouwd. We staan dan ook geen 'neppe' sociale huurwoningen toe, die net zo groot zijn als een bezemkast of die na 15 jaar aan de hoogste bidder verkocht worden. Natuurlijk is de zoektocht naar een gezinswoning in het groen en een daaropvolgende verhuizing naar de regio niet alleen van nu, maar van alle tijden. Tegelijkertijd vinden we dat een dergelijke verhuizing een

vrijwillige keuze moet zijn, en niet noodgedwongen. Daarom moet de wooncrisis op regionale schaal worden opgelost.

Onze plannen:

- **Bouwen om buurten te verbeteren**

De PvdA zet in op stadsvernieuwing in de stadsdelen Nieuw-West, Noord en Zuidoost. Stedelijke ontwikkeling gaat voor de PvdA om het creëren en sterker maken van gemeenschappen. Dit betekent dat we Nieuw-West, Noord en Zuidoost niet volbouwen met woontorens, maar inzetten op bouw in menselijke maat met genoeg voorzieningen voor bewoners. We ondersteunen woningcorporaties en Verenigingen van Eigenaren (VvE's) om enerzijds slecht geïsoleerde en gehorige bouwblokken te vernieuwen en anderzijds betaalbare en energiezuinige woningen toe te voegen. De PvdA eist dat huidige bewoners in een passende woning mogen terugkeren. Thuiswonende jongeren krijgen voorrang op een jongerenwoning. Waar woningen bijgebouwd worden, moet de gemeente investeren in het onderhoud van de openbare ruimte, de bereikbaarheid per openbaar vervoer, maar ook in een sociale aanpak om de leefbaarheid te verbeteren.

- **De gemeente weer aan zet**

We versterken de gemeentelijke organisatie om meer woningen te kunnen bouwen en betaalbaarheid van de woningvoorraad te garanderen. Met de nieuwe capaciteit moet de gemeente weer beginnen met een actieve grondpolitiek. Gronduitgifte wordt gebruikt om onze programmatische doelstellingen te realiseren, niet om de hoogste grondopbrengst te genereren. Dit betekent dat we grond gaan verwerven en in erfpacht gaan uitgeven. Waar nodig worden instrumenten als de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvrg) over onteigening ingezet. De gemeente gaat op die manier speculatie tegen (kopen en na korte tijd weer verkopen om te profiteren van stijgende grondprijzen) en bepaalt zo waar, wat, in welk tempo wordt gebouwd. Zo ontstaan gemengde buurten met voldoende groen en voorzieningen.

- **Heldere eisen om nieuwbouw te versnellen**

De PvdA Amsterdam wil aan het begin van de collegeperiode heldere eisen stellen aan nieuwbouw. Deze eisen blijven gelijk in de vier jaar daarna zodat bouwers weten waar ze aan toe zijn. We eisen dat 40% van de nieuwbouw sociale huur is, 40% in het middensegment valt en laten 20% over voor vrije sector koop en huur. Bovendien eisen we dat woningen energiezuinig zijn en worden gebouwd met duurzame en herbruikbare materialen. Wanneer voor iedereen dezelfde regels gelden, hoeft niet meer eindeloos onderhandeld te worden om nieuwbouw van de grond te krijgen.

- **Nieuwbouw: 40% sociale huur**

Er moeten meer sociale huurwoningen komen. Geen kleine hokken, maar volwaardige woningen. De PvdA wil vasthouden aan de regel dat 40% van de nieuwbouw sociale huur moet zijn. We voegen toe dat sociale huurwoningen gemiddeld minstens 60 vierkante meter moeten zijn. We juichen de bouw van kleinere jongerenwoningen van 30 vierkante meter toe, maar eisen dat er dan twee keer zoveel sociale huurwoningen worden gebouwd. De PvdA ziet woningcorporaties als betrouwbare partners in het oplossen van de wooncrisis. Daarom moet de gemeente aan hen de grond voor sociale huurwoningen uitgeven. Daarnaast blijven we sociale huurwoningen reserveren voor mensen met een maatschappelijk beroep, zoals verpleegkundigen, politieagenten en leraren.

- **Nieuwbouw: 40% middensegment**

De PvdA wil in ieder bouwproject 40% van de nieuwbouw reserveren voor mensen met een middeninkomen. We bouwen woningen met een huur tussen 752 en 1.050 euro. We leggen in de erfpachtvoorwaarden vast dat middenhuurwoningen eeuwig in dat prijssegment blijven vallen. Woningcorporaties krijgen voorrang bij de gronduitgifte wanneer zij ook middenhuurwoningen bouwen. In samenwerkingsafspraken met corporaties, ontwikkelaars en institutionele beleggers zoals pensioenfondsen, spreken we af dat de gemiddelde huurprijs van de woningen 940 euro per maand moet zijn. Daarnaast blijven we middenhuurwoningen reserveren voor mensen met een maatschappelijk beroep, zoals verpleegkundigen, politieagenten en leraren.

- **Nieuwbouw: experimenteren met sociale koop**

De PvdA wil sociale koopwoningen introduceren in Amsterdam. Sociale koopwoningen hebben een prijs tot 250.000 euro en zijn bestemd voor voor huishoudens met een inkomen tot 1,5x modaal. Een nieuwe stichting regelt de toewijzing en koopt de woning terug voor de verkoopprijs plus de inflatie wanneer de bewoner verhuist. Zo hoef je met een middeninkomen niet meer levenslang je halve inkomen af te staan een huisbaas, maar kun je sparen door je hypotheek af te lossen. De overwaarde cashen is er niet bij omdat we de woning betaalbaar willen houden voor de volgende generatie. De PvdA staat voor eerlijk en rechtmatig omgaan met publiek geld: we subsidiëren geen individuen, maar bouwen aan een nieuwe vorm van volkshuisvesting.

- **Focus op gezinswoningen¹**

De PvdA wil minstens 20% van de nieuwbouw reserveren voor gezinswoningen met voldoende kamers. Veel jonge gezinnen moeten Amsterdam noodgedwongen verlaten, terwijl zij hun netwerk in de stad hebben en in veel buurten de ruggengraat van het buurtleven vormen. In de bestaande woningvoorraad houden we woningen beschikbaar voor gezinnen door verkamering (het opknippen van gezinswoningen in kleine kamers) te verbieden en doorstroming van grootbehuisde senioren te stimuleren.

- **Focus op seniorenwoningen in de buurt²**

De PvdA wil geclusterde seniorenwoningen bouwen in iedere buurt. Veel ouderen zouden graag verhuizen naar een gelijkvloerse woning met een lift, eigen buitenruimte, en burens die naar elkaar omkijken. Deze woningen zijn in de meeste buurten niet beschikbaar of onbetaalbaar. We willen geclusterde seniorenwoningen bouwen, waar winkels, huisarts en apotheek op loopafstand zijn. We maken doorstroming mogelijk: senioren uit de buurt krijgen voorrang bij het huren of kopen van deze woningen als zij in ruil daarvoor een grote corporatiewoning achterlaten of hun grote koopwoning verkopen aan het fonds voor sociale koopwoningen.²

- **Focus op jongeren- en studentenwoningen²**

We reserveren 20% van de nieuwbouwwoningen voor jongeren onder de 28 jaar. Te veel Amsterdamse jongeren wonen noodgedwongen lang in bij hun familie, soms zelfs met kinderen. Studenten kunnen geen kamer vinden of worden uitgemolken voor investeerders die woningen splitsen of verkameren, met overlast tot gevolg. De PvdA Amsterdam wil dat corporaties betaalbare studio's met een maximum van 600 euro per maand en kamers met een maximum van 400 euro per maand bouwen voor jongeren en studenten, en toezien op de sociale veiligheid.

1 7.500 nieuwe woningen: 20% jongeren, 20% senioren, 20% gezinnen, 40% vrije ruimte.

2 Zie hoofdstuk 7. Gezond in Amsterdam, vanaf p. 54

- **Wooncoöperaties als volwaardig bouwsegment**

Een wooncoöperatie is een vorm van collectief eigendom en gezamenlijk beheer. De gemeente moet bouwgroepen steunen als zij duurzame sociale en middeldure huurwoningen neer willen zetten. Wooncoöperaties stellen mensen namelijk in staat om ook met een laag- of middeninkomen hun Amsterdamse woondroom te realiseren. We versimpelen procedures, breiden het leenfonds uit (het gemeente-initiatief om de ontwikkeling van wooncoöperaties verder aan te jagen), en zorgen ervoor dat de gemeente garant staat bij externe financiers. Op gemeentelijke nieuwbouwlocaties zorgen we ervoor dat ook wooncoöperaties aan de bak komen om te bouwen.

1.2 Bestaande huizen weer toegankelijk en betaalbaar

Het betaalbaar maken van bestaande huizen is de belangrijkste oplossing voor de wooncrisis. Zelfs als we hard gaan bouwen, groeit het aantal woningen namelijk maar met 1,5% per jaar. Woningen moeten betaalbaar blijven voor nieuwe bewoners. De laatste jaren is het omgekeerde gebeurd. Het kabinet heeft de woningcorporaties met de verhuurderheffing afgeknepen en geweigerd om de huurprijzen te reguleren. Bovendien is de laatste tien jaar de particuliere huursector spectaculair gegroeid en onbetaalbaar geworden. In 2009 ging ongeveer een kwart van de verhuizers naar een particuliere huurwoning, in 2019 was dit aantal al opgelopen tot bijna de helft. En waar het in 2009 vaak ging om particuliere huurwoningen met een gereguleerde huurprijs, gaat het in 2019 grotendeels om vrije sectorwoningen. In dezelfde periode is de beschikbaarheid van koopwoningen en sociale huurwoningen juist met een derde afgenomen. Meer dan één op de vijf koopwoningen die op de markt komt, wordt intussen gekocht door een belegger. De gemeente moet ingrijpen om te voorkomen dat er nog minder woningen overblijven voor Amsterdammers met een normaal inkomen. Huizen zijn om in te wonen, niet om mee te speculeren. Als PvdA zijn wij erop gebrand de bestaande woningvoorraad te reguleren om woningen uit handen van beleggers te houden en wonen weer betaalbaar te maken.

Onze plannen:

- **Zelfbewoningsplicht voor bestaande woningen**

De PvdA Amsterdam wil de zelfbewoningsplicht van nieuwbouw uitbreiden naar de gehele woningvoorraad. Vanaf 2022 kunnen alle Nederlandse gemeenten een zelfbewoningsplicht invoeren voor bestaande bouw, daar waar sprake is van schaarste aan goedkope of middeldure woningen. Wij vinden deze maatregel in de hele stad nodig om beleggers te weren. Uitzonderingen zijn mogelijk: bijvoorbeeld als aan directe familie wordt verhuurd of als een verwaarloosd pand wordt verbeterd en vervolgens langdurig in middenhuur wordt aangeboden.

- **Huursector reguleren**

Wij willen een verhuurdersvergunning invoeren. Een woning verhuren mag alleen nog als je een vergunning aanvraagt. De gemeente trekt de vergunning in wanneer overlast of overbewoning ontstaat, of wanneer een verhuurder zich niet aan het puntensysteem houdt. We stoppen het verkameren van gezinswoningen, zodat prijzen gelijk blijven en de leefbaarheid verbetert. We willen daarnaast huurders versterken door de capaciteit en zichtbaarheid van Stichting !Woon te vergroten.

- **Verkoopstop voor corporatiewoningen**

Woningcorporaties moeten stoppen met het verkopen van hun bezit aan particulieren en beleggers. De afgelopen vier jaar is het aantal betaalbare corporatiewoningen met 10.000 gedaald. Om ervoor te zorgen dat de corporaties voldoende geld overhouden voor het

bouwen van nieuwbouw en wijken gemengd te houden, staan we corporaties toe om meer woningen te verhuren in het gereguleerde middensegment (tussen 752 en 1050 euro).

- **Eeuwigdurende middenhuur**

De PvdA wil met een gereguleerd middenhuursegment bijdragen aan gemengde buurten. Daarom mogen woningcorporaties woningen in het middensegment aanbieden in buurten met meer dan 40% sociale huurwoningen van woningcorporaties. De gemeente gaat in de erfpachtvoorwaarden opnemen dat deze woningen eeuwigdurend in het middensegment blijven. Ook met marktpartijen gaan we, net als met woningcorporaties, prestatieafspraken maken over de beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen in het middensegment.

- **Eerlijke toegang tot middenhuur**

De PvdA wil corporaties én marktpartijen verplichten hun middenhuurwoningen via WoningNet aan te bieden. In samenwerkingsafspraken vragen we van private investeerders dat zij net als corporaties via een urgentieloket voorrang geven aan bepaalde groepen. Het gaat dan om mensen met een maatschappelijke beroep, zoals verpleegkundigen, politieagenten en leraren, maar ook om pas gescheiden ouders. De mensen die onze stad draaiende houden moeten hier kunnen wonen.

- **Discriminatie op de woningmarkt aanpakken**

Wij willen makelaars en verhuurders beboeten die discrimineren op basis van afkomst, religie of seksuele voorkeur. De PvdA wil *mystery guests* inzetten om discriminerende makelaars en verhuurders op te sporen. Wanneer verbetering uitblijft, kan de gemeente dan de vergunning van de verhuurder afnemen.

- **Doorgaan met het woonlastenakkoord**

Huishoudens met een inkomen net boven het bestaansminimum hebben weinig te besteden en mogen niet verder de armoede ingezogen worden door hun woonlasten. De afgelopen jaren heeft de gemeente ervaring opgedaan met een Woonlastenakkoord, waarbij woningcorporaties de huur voor deze huishoudens verlaagden tot de huurtoeslaggrens. De PvdA wil dat alle huishoudens met een inkomen tot 130% van het bestaansminimum deze regeling kunnen gebruiken.

- **Een thuis voor statushouders**

Vluchtelingen zijn welkom in Amsterdam. Daarom nemen we onze verantwoordelijkheid en wijzen we woningen toe aan statushouders. Maar ook asielzoekers die geen verblijfsvergunning hebben gekregen verdienen een 24-uurs-opvang waar zij kunnen werken aan hun toekomst, waar die dan ook is.

- **Niemand slaapt op straat**

In Amsterdam zou niemand op straat hoeven te slapen. We bieden mensen zonder huis, mensen met psychische en/of verslavingsproblemen en ex-delinquenten huisvesting, samen met corporaties en zorgpartijen. Daarbij helpen we om hun leven weer op de rails te krijgen. Nu worden deze mensen te veel aan hun lot overgelaten, wat ook leidt tot overlast. De PvdA vindt het belangrijk dat deze kwetsbare huishoudens zich niet concentreren in de wijken waar al veel leefbaarheidsproblemen zijn, maar dat zij verspreid over de stad terechtkomen.³

³ Zie hoofdstuk 6. Een veilige en leefbare stad, vanaf p.46

- **Versoepelen kostendelersnorm**

Wanneer twee bijstandsgerechtigden bij elkaar intrekken, gaat dit volgens de kostendelersnorm ten koste van beide uitkeringen. Dit leidt tot veel ongemak en levert een perverse prikkel op om twee woningen aan te houden. Deze landelijke regeling moet daarom zo snel mogelijk worden afgeschaft, maar totdat Den Haag dat doet willen we zoveel mogelijk uitzonderingen toestaan en meedoen aan experimenten die de norm versoepelen. Zo stelt Divosa voor om de kostendelersnorm alleen toe te passen op de nieuwe medebewoner en niet op de oorspronkelijke hoofdbewoner. Daarnaast zou de norm pas ingaan vanaf 27 jaar, zodat ouders niet gedwongen hun kinderen uit huis moeten zetten.

- **Betaalbaar verhuizen voor senioren**

De PvdA wil dat senioren kunnen doorstromen naar een geschikte gelijkvloerse woning zonder dat hun woonlasten stijgen. Te vaak wonen zij in een grote bovenwoning met een steile trap. We versterken de regeling Van Groot Naar Beter en Van Hoog Naar Laag: we geven senioren voorrang op woningen in hun eigen buurt en helpen bij de verhuizing. Bij verhuizing moet de huur gelijk blijven aan de huidige huur. Zo slaan we twee vliegen in één klap: senioren wonen meer naar wens en gezinnen kunnen naar betaalbare gezinswoningen.⁴

- **Commerciële vakantieverhuur van volledige woningen verbieden**

Vakantieverhuur via commerciële platforms als Airbnb en Booking onttrekt woningen aan de voorraad en drijft prijzen op. Daarnaast zorgt vakantieverhuur geregeld voor veel overlast. Nu hebben aanbieders op de platformen al een vergunning voor vakantieverhuur nodig. Wij willen een stap verder gaan door commerciële vakantieverhuur van volledige woningen te verbieden.

- **Erfpacht**

De PvdA is een voorstander van erfpacht. Op deze manier kunnen we grond een maatschappelijke bestemming geven en beschermen tegen speculatie. De waardevermeerdering van de grond waarop een woning staat, is geen individuele verdienste maar het gevolg van alles dat Amsterdammers aan hun stad toevoegen. Erfpacht zorgt dat een waardevermeerdering van de grond toekomt aan de gehele bevolking. Hiermee kunnen publieke voorzieningen zoals bibliotheken, zwembaden en sportvelden gebouwd en onderhouden worden. Na alle systeemwijzigingen in de afgelopen jaren is het tijd dat de erfpachter weet waar hij aan toe is.

1.3 Duurzame stadsvernieuwing

Veel Amsterdammers wonen in een slecht geïsoleerde, gehorige en matig onderhouden woning. Voor corporaties is het verbeteren van deze woningen kostbaar. Particuliere verhuurders met kortetermijnperspectief hebben geen belang bij investeringen, omdat zij toch wel huurders krijgen. Maar als de energiekosten stijgen, betalen bewoners de rekening. Dan wonen zij voor nog meer geld in een slechte woning. Voor de PvdA Amsterdam is energiearmoede onacceptabel. Wij zien de energietransitie als een kans om alle woningen in onze stad aan te pakken. De gemeente moet de leiding nemen in duurzame stadsvernieuwing, waarbij investeringen in duurzaamheid gepaard gaan met meer comfort en betaalbare woonlasten. Door de stadsvernieuwing collectief aan te pakken, gaat dit sneller en goedkoper. We beginnen daar waar het het hardst nodig is, waar mensen de energierekening niet meer kunnen betalen. **Daarom** beginnen we liever in de Vogelbuurt dan op de Zuidas. Zo reduceren we meer CO₂ per geïnvesteerde euro publiek geld én verbeteren we slechte woningen.

⁴ Zie hoofdstuk 7. Gezond in Amsterdam, vanaf p. 54

Onze plannen:

- **Alle woningen vanaf 2030 minimaal energielabel B**
Landelijk geldt vanaf 2023 een labelplicht (minimaal C) voor kantoren. De PvdA wil dat de woningen met de laagste energielabels sneller worden aangepakt door ook voor woningen een labelplicht in te voeren. Vanaf 2026 geldt wat ons betreft voor huurwoningen een minimum van label D, in 2028 minimaal C en in 2030 minimaal B. Uitzonderingen kunnen alleen worden gemaakt bij voldoende investeringen. De verhuurder mag deze investeringen terugverdienen door de huurprijs te verhogen, maar de totale woonlasten (huur + energierekening) mogen niet toenemen. Dat betekent dat een huurverhoging niet meer mag zijn dan de verlaging van de energierekening. We helpen verhuurders zo goedkoop mogelijk labelstappen te maken met ons verduurzamingsaanbod. Als de Rijksoverheid geen stappen neemt, wordt de labelplicht onderdeel van de verhuurdersvergunning.
- **Isolatie-offensief**
Alle eigenaren van woningen met een energielabel lager dan B moeten een verduurzamingsaanbod van de gemeente krijgen om de CO₂-uitstoot van de woning met 80% te verminderen. Investeringen in isolatie en (drie)dubbel glas verdienen zich op de lange termijn terug in een lagere energierekening. Ze zijn bovendien hard nodig voor meer comfort. Maar de meeste woningeigenaren hebben niet zomaar tienduizenden euro's beschikbaar. Door collectieve inkoop van kozijnen, isolatiemateriaal en zonnepanelen, wordt woningverbetering veel goedkoper. Deelnemers kunnen kiezen om de kosten terug te betalen na een toekomstige verkoop, af te lossen in termijnen of te verrekenen met de lagere energierekening die de investering oplevert.
- **Lagere onroerendezaakbelasting (OZB) voor duurzamere woningen**
Om huishoudens te stimuleren hun woning te verduurzamen, differentiëren we stapsgewijs de onroerendezaakbelastingen (OZB). Huishoudens met een duurzamere woning betalen dan een lager tarief dan huishoudens met een minder duurzame woning. Want waar we mensen helpen met een betaalbaar verduurzamingsaanbod, moet het wel lonen om te verduurzamen. Daarnaast ontwikkelen we nieuwe regels waarin we het belang van duurzame renovaties, zoals het plaatsen van groene daken of gevels, boven welstandsnormen laten gaan.
- **Onderzoeken van oprichting eigen stadsverduurzamingsbedrijf**
De PvdA wil dat de gemeente slecht onderhouden woningen van particuliere verhuurders en woningcorporaties actief 'aanschrijft' om verbetering te eisen. De PvdA wil verkennen welke sancties genomen kunnen worden wanneer hierop geen verbetering volgt en huurders in tochtige woningen met een hoge energierekening achterblijven. Beboeten is in elk geval een optie, maar de PvdA wil ook onderzoeken of de gemeente in uiterste gevallen over kan gaan tot onteigening. Dit onderzoek moet ook uitwijzen of het mogelijk is om een eigen stadsverduurzamingsbedrijf op te richten dat deze slechte woongebouwen zo snel mogelijk verduurzaamt voor de huidige bewoners.

1.4 Een ongedeelde stad met leefbare buurten

Het gaat goed met Amsterdam, maar niet met alle buurten. De segregatie neemt toe. Aan de ene kant komen in een aantal buurten binnen de ring steeds meer mensen met een hoog inkomen wonen. Ondertussen zien mensen met lagere inkomens hun betaalbare winkels en cafés verdwijnen. Daarnaast neemt het aantal kwetsbare mensen met lage inkomens toe in een aantal buurten buiten de ring. Hier staat de leefbaarheid onder druk. De PvdA staat voor een stad waarin buurten gemengd zijn. Ook hier geldt: om mensen uit iedere buurt gelijke kansen te geven, moeten

we ongelijk investeren. In de ruimtelijke ontwikkeling van Amsterdam stelt de PvdA maatschappelijke meerwaarde boven financieel gewin, en maken we ruimte voor een succesvolle buurteconomie in plaats van internationale grootverdieners.

Onze plannen:

- **Leefbare en levendige buitenwijken**

Ruimtelijke ontwikkelingen moeten de kracht van onze buitenwijken versterken. In de omgevingsvisie zet de gemeente tot 2050 in op de ontwikkeling van nieuwe centra in de stadsdelen Nieuw-West, Zuidoost en Noord. De PvdA omarmt het idee omdat deze buurten meer voorzieningen nodig hebben en beter verbonden moeten worden met de rest van de stad. De PvdA wil dat de gemeente in de nieuwe centra ruimte maakt voor betaalbare huizen en lokaal ondernemerschap. De nieuwe ontwikkelingen moeten het leven van de huidige en toekomstige generaties in de buitenwijken verbeteren.

- **Schone en toegankelijke openbare ruimte**

De PvdA ziet het schoonhouden van de publieke ruimte als een kerntaak van de gemeente. Daarom willen we dat de gemeente investeert in beheer en onderhoud hiervan. Door de stadsreiniging en handhaving uit te breiden kunnen we snel iets doen aan de rattenplaag die buurten met veel zwerfvuil teistert.⁵ We zorgen ervoor dat mensen met een beperking zelfstandig gebruik kunnen maken van openbare ruimte, zodat zij onbelemmerd kunnen participeren in de samenleving.

- **Segregatie tegengaan**

De PvdA vindt dat je, ongeacht je inkomen, achtergrond of gezinssituatie, overal in de stad moet kunnen wonen. We willen met ruimtelijke plannen mogelijk maken dat overal in de stad volgens de 40-40-20 verhouding gebouwd kan worden. Nieuwbouw moet bijdragen aan een inclusieve stad waarin juist ook de bewoners van de bestaande wijken zich thuisvoelen.

- **Buurtwinkels behouden**

Veel buurtvoorzieningen zijn verdwenen omdat ze de hoge huurprijzen niet langer konden betalen. Voor ondernemers geldt nauwelijks huurbescherming. Het vastgoed gaat naar de hoogste bidder, niet naar de ondernemer die waarde creëert voor de buurt. De PvdA wil zorgen dat basisvoorzieningen in alle buurten beschikbaar zijn. Hiervoor gebruiken we het gemeentelijk vastgoed en de winkelruimtes van de corporaties.

- **Meer maatschappelijk vastgoed**

Bij bouwen voor de buurt hoort dat we belangrijke voorzieningen behouden. Combinaties van functies maken Nederlandse steden juist zo fijn om in te wonen. We gaan daarom in bestemmingsplannen opnemen welk type bedrijven in een bepaald gebied gewenst zijn, nu en in de toekomst.⁶ Met de woningcorporaties moet de gemeente afspreken dat zij winkelpanden voor buurtvoorzieningen reserveren. Daarnaast stimuleren we de oprichting van Community Land Trusts (CLT's), organisaties zonder winstoogmerk die eigendommen bezitten, ontwikkelen en beheren ten gunste van de lokale gemeenschap, om bewoners invloed te geven op de ondernemers die zich in hun buurt vestigen.

- **Behoud ruimtelijke structuur van de stad**

Het realiseren van nieuwe woningen en nieuwe woonwijken mag onder geen beding ten koste gaan van de stadsparken, de groene scheggen en waterland. In die gebieden mag niet worden gebouwd.

⁵ Zie hoofdstuk 3. Een groene stad met rode idealen, vanaf p.22

⁶ Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

- **Ieder gebied zijn kernwaarden**

Eenheid in verscheidenheid. Dat is waar de PvdA in Amsterdam naar streeft, en waar we trots op zijn. We willen de identiteit van onze stad versterken door elk stadsgebied zijn kernwaarden te laten bepalen. Wat maakt ons uniek? Waar zijn we trots op? En wat willen we daarom dus behouden en liefst nog versterken? We betrekken hierbij zo veel mogelijk stadgenoten. De kernwaarden zijn vervolgens de onderlegger voor alle gebiedsagenda's en plannen. Zo versterken we de ziel van Amsterdam.

2. Gelijke mogelijkheden voor ieder kind

Goed onderwijs begint voor kinderen met een vaste, bevoegde leraar voor de klas. Goed onderwijs legt de nadruk op de ontwikkeling van talent. Goed onderwijs laat kinderen van verschillende achtergronden samen leren. Goed onderwijs neemt verschillen weg. Door het lerarentekort en door de toenemende ongelijkheid staat goed onderwijs in onze stad onder druk. Dat laten we niet gebeuren.

Met lef en liefde gaan we door met onze strijd voor beter onderwijs en gelijke mogelijkheden voor ieder kind. Door ongelijk te investeren, bereiken we de gelijkheid die noodzakelijk is. We investeren in onderwijs en in naschoolse programma's van bijvoorbeeld sport- en cultuurorganisaties, zodat deze toegankelijk en betaalbaar worden voor alle kinderen. We stoppen onze strijd pas als alle kinderen gelijke mogelijkheden krijgen en hun schooladviezen zijn gebaseerd op waar ze naartoe groeien, in plaats van waar ze vandaan komen.

2.1. Investeren in onderwijs

De kwaliteit van het Nederlands onderwijs gaat achteruit. Het lerarentekort is in onze stad ongelijk verdeeld. Ook neemt de kansenongelijkheid in het onderwijs toe, iets wat door de coronacrisis is verergerd. Bovendien heeft de coronacrisis leerachterstanden veroorzaakt. Schooldirecteuren en leraren weten als geen ander wat nodig is om de verschillen in kansen tussen kinderen te verkleinen. We ondersteunen hen maximaal, door flink te investeren in het Amsterdamse onderwijs. Die investeringen moeten het lerarentekort ook aanpakken. Want goed onderwijs is belangrijk voor de toekomst van de tienduizenden schoolgaande kinderen in onze stad.

Onze plannen:

- **Ongelijk investeren voor gelijke kansen**
We investeren in gelijke kansen voor kinderen die vanwege persoonlijke omstandigheden een minder gunstige startpositie in het leven hebben. Dat betekent onder meer dat scholen die dat het hardst nodig hebben, extra lestijd, ondersteuning en taallessen kunnen geven. Dit doen we onder meer door de subsidie Kansenaanpak voortgezet onderwijs voort te zetten.
- **We gaan door met de Amsterdamse Familieschool**
Momenteel zijn acht basisscholen en een middelbare school bezig met de interventie Amsterdamse Familieschool. Deze scholen krijgen extra middelen voor ondersteuning van kwetsbare gezinnen, zodat zij bijvoorbeeld ouders kunnen betrekken bij de ontwikkeling van hun kind. Deze interventie gaan we in de komende jaren voortzetten en we streven naar een uitbreiding.
- **De Grotestedenbonus**
De Grotestedenbonus is een initiatief van de Amsterdamse schoolbesturen en de huidige wethouder Onderwijs. Alle Amsterdamse leraren krijgen een jaarlijkse bonus. Deze bonus is drie keer zo hoog voor leraren op kwetsbare scholen. Zo pakken we de ongelijke verdeling van het lerarentekort aan.
- **Laaggeletterdheid aanpakken**
In groot Amsterdam is ongeveer 14% van de bevolking laaggeletterd. Laaggeletterdheid heeft een sterke negatieve invloed op het dagelijks leven van mensen. Daarom helpen we laaggeletterden door taalcursussen aan te blijven bieden. We omarmen het convenant Amsterdams Taalakkoord, een netwerk van 58 organisaties die activiteiten opzetten om

laaggeletterdheid tegen te gaan. Zo zorgen we dat laaggeletterdheid onder zowel jongeren als ouderen wordt tegengegaan.

- **Kleinere klassen**
We maken ons hard om op termijn kleinere klassen te realiseren. Kleinere klassen verlagen de werkdruk voor leraren en hebben bovendien als gevolg dat er meer aandacht en steun voor iedere leerling is. Door meer begeleiding kunnen leerachterstanden worden tegengegaan.
- **We geven meer begeleiding en ontwikkeltijd aan leraren**
We geven (startende) leraren meer tijd om zich te ontwikkelen. Door het inzetten van meer onderwijsondersteunend personeel geven we aandacht aan de begeleiding van (startende) leraren. Zo kunnen zij zich focussen op hun ontwikkeling en op hun kerntaak: lesgeven.
- **Blijven investeren in goed taal- en rekenonderwijs**
Kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, moeten zo vroeg mogelijk worden herkend. Scholen met veel kinderen die op basisniveau niet meekunnen, krijgen meer financiële ondersteuning en lestijd. Maatwerk is hierbij cruciaal.
- **We steunen schooldirecteuren in hun strijd**
We gaan door met de ondersteuningsbeurs voor schooldirecteuren. Schoolleiders spelen een centrale rol in het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs. Deze beurs kan worden ingezet voor extra ondersteuning in de school en in de klas.
- **Goede voorwaarden voor leraren**
We streven naar goede voorwaarden voor leraren. Het gaat dan om voorrang op huisvesting, extra opleidingen, reiskostenvergoedingen, parkeervergunningen en extra handen in de klas. Zo wordt het beroep aantrekkelijker en dragen we bij aan het oplossen van het tekort aan leraren.
- **Omscholingstrajecten om het lerarentekort te bestrijden**
We blijven investeren in omscholingstrajecten voor zij-instromers om op korte en lange termijn voldoende leraren voor de klas te hebben. Door deze investering ondersteunen we scholen om ruimte vrij te maken voor het begeleiden van zij-instromers. Aankomende zij-instromers krijgen goede voorlichting over de mogelijkheden en routes die er zijn.

2.2 Amsterdamse kinderen ontmoeten elkaar

School is veel meer dan een plek waar je leert. Het is ook een plek waar je elkaar ontmoet, leert samenwerken en samenleven. Onderwijs moet daarom voor iedereen toegankelijk zijn. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat scholen een afspiegeling zijn van de Amsterdamse samenleving. De segregatie in het onderwijs is nu te groot, en die moeten we verkleinen.

Onze plannen:

- **Een voorschool voor iedereen**
De PvdA vindt dat de voorschool gratis moet zijn voor alle kinderen vanaf 2 jaar. Er moet voor elk kind plek zijn op de voorschool en de kinderopvang, ongeacht opleidingsniveau en sociaal-economische status van de ouders.

- **Latere selectie van schoolniveaus**

Het selectiemoment in groep 8 komt voor veel kinderen te vroeg. Talenten moeten soms nog worden ontwikkeld. Het ene kind heeft meer tijd nodig dan het andere. We willen ook niet dat een momentopname van negatief gedrag in en voor groep 8, een grote rol speelt in de advisering. Daarom staat de PvdA voor de brede brugklas, waar leerlingen de tijd hebben zichzelf en hun talenten te ontwikkelen. We houden dan ook de Brede Brugklas Bonus voormiddelbare scholen met een brede brugklas.

- **Havo-, vwo- en vmbo-leerlingen moeten elkaar vaker onder één dak ontmoeten**

We investeren in brede scholengemeenschappen. Zo kunnen kinderen, indien nodig, makkelijker doorstromen naar het niveau dat bij hen past. We steunen en stimuleren projecten die scholen op zowel het basis als voortgezet onderwijs verbinden door ontmoeting. Op die manier komen kinderen in aanraking met andere kinderen uit andere plekken van de stad en krijgen ze meer mee van de diversiteit die Amsterdam heeft. De trend van meer categorale scholen in onze stad wordt gekeerd en er komen geen nieuwe categorale scholen bij.

- **Geen uitsluiting van kinderen door de ouderbijdrage**

Kinderen mogen niet worden uitgesloten van activiteiten en vieringen op school. Daarom gaan we door met het stopzetten van gemeentelijke subsidies als scholen een te hoge ouderbijdrage vragen. We willen dat dit ook voor ouders geen factor meer is in het kiezen van een school.

- **Kwaliteit van kwetsbare scholen omhoog**

Op kwetsbare scholen wordt meer ingezet op bevordering van de onderwijskwaliteit, zodat deze scholen aantrekkelijker worden voor diverse leerlingpopulaties. Dat doen we door de beste leraren op de meest kwetsbare scholen te laten lesgeven en door de inzet van onderwijsassistenten die kinderen intensiever kunnen begeleiden.

- **Het inschrijfsysteem moet gelijke kansen blijven bieden**

Het stedelijke aanmeldsysteem voor primair en voortgezet onderwijs moet zorgen voor eerlijke en gelijke mogelijkheden. We accepteren niet dat scholen zich hieraan onttrekken of hiervoor drempels opwerpen.

- **Geen hogere vierkantemeternorm voor internationale scholen**

Als internationale stad herbergt Amsterdam enkele internationale scholen. De PvdA wil dat voor deze scholen dezelfde behandeling geldt als voor de andere scholen in de stad. Dat is nu niet zo: voor internationale scholen is een norm van 12 m² per leerling vastgelegd, terwijl de gemiddelde Amsterdamse basisschool 5 m² per leerling heeft (7 m² in het voortgezet onderwijs). We passen deze norm aan voor internationale scholen, zodat het aantal vierkante meters per leerling gelijk wordt.

2.3 Onderwijs moet focussen op talentontwikkeling

Voor de PvdA betekent goed onderwijs dat ieder kind de kans krijgt om zijn talenten te ontwikkelen. Kinderen hebben op steeds jongere leeftijd bijles en cito-trainingen, uit angst voor een tegenvallend schooladvies. Het onderwijs lijkt zo een wedstrijd te zijn geworden. Het is te veel gericht op efficiëntie en cognitief presteren. Hiermee doen we geen recht aan de talenten van kinderen. Het inkomens- en opleidingsniveau van de ouders mag niet van invloed zijn op de kansen van het kind.

Onze plannen:

- **Weg met het stigma 'laag- en hoogopgeleid'**
Het ene kind is beter met zijn handen, het andere kind is beter in informatie opslaan. Deze vaardigheden hebben weinig met 'hoog' of 'laag' te maken. Het uitgangspunt is dat we recht doen aan de talenten van ieder kind, of deze nu praktisch of theoretisch van aard zijn.
- **Naschoolse activiteiten stimuleren**
We stimuleren naschoolse activiteiten waar leerlingen in aanraking komen met de geschiedenis, cultuur en historie van Amsterdam. In wijken met zeer kwetsbare gezinnen wordt extra ingezet op naschoolse activiteiten op het gebied van sport, techniek, media, cultuur en natuur.
- **Armoede mag niet voor minder mogelijkheden zorgen**
Kinderen moeten alle kansen en mogelijkheden krijgen. Daarom investeren we in sportverenigingen, bibliotheken, cultuurfondsen, maatschappelijke organisaties, de stadspas en de 'pak-je-kansregelingen'. Daarbij stimuleren en vergroten we initiatieven die kinderen in aanraking brengen met sport en cultuur.
- **We stimuleren burgerschapsonderwijs**
Het is belangrijk dat jongeren op vroege leeftijd weten wat nodig is om vreedzaam samen te leven, juist in onze diverse stad. Jongeren moeten zich kunnen verplaatsen in de ander, inzien dat zijzelf en anderen de vrijheid hebben om zichzelf te zijn. Daarom moedigen we samenwerking tussen scholen en culturele instellingen aan.
- **Kennis en bewustzijn van diversiteit en geschiedenis**
We zorgen dat Amsterdammers bewust zijn van de diversiteit en de geschiedenis die daarmee gepaard gaat. Ketikoti op 1 juli moet een algemeen erkende feestdag worden, waarop we ons gezamenlijk het verleden erkennen en de gelijkwaardige toekomst vieren. De museale voorziening slavernijverleden krijgt snel een plek in de stad. Met het 750-jarige bestaan van Amsterdam willen we aandacht voor alle mensen die de stad hebben gemaakt. We zorgen ook voor meer voorlichting in het basis- en voortgezet onderwijs.
- **Een vakleerkracht voor gymnastiek en muziek**
Jong geleerd is oud gedaan. Dat geldt zeker voor het sporten. Elke basisschool moet daarom een vakleerkracht bewegingsonderwijs blijven hebben en elke leerling moet minimaal twee uur per week kunnen blijven gymen. We leggen hiermee niet alleen de basis voor goed bewegingsonderwijs, maar verminderen ook de druk op leraren.⁷ Daarnaast blijven we ook vakleerkrachten muziekonderwijs financieren, om laagdrempelig muzikles in de klas te brengen.
- **We verwelkomen meertaligheid in het onderwijs**
Het komt de ontwikkeling van kinderen ten goede als zij zowel hun moedertaal als de schooltaal beheersen. We zien daarom meertaligheid als kracht en verwelkomen scholen die vanuit dit ideaal onderwijs geven, zoals de Language Friendly School.
- **Leesplezier van kinderen terugbrengen**
Boeken verrijken de wereld van een kind. Elke school, vooral in het primair onderwijs, verdient een eigen goedgevulde bibliotheek. Zo krijgen kinderen laagdrempelig toegang tot eigentijdse boeken. Daar kan de gemeente aan bijdragen. Scholen die extra handen nodig

⁷ Zie hoofdstuk 8. Investeren in sport en bewegen, vanaf p.61

hebben om de bibliotheek te beheren, ondersteunen we via buurtbanen en/of via vrijwilligers.

2.4 Studenten zijn de toekomst

Amsterdam telt de meeste studenten van Nederland. Het is geweldig dat studenten uit heel het land onderdeel worden van onze mooie stad. Ze dragen bij aan onze toekomstige samenleving en zijn daar zelf ook onderdeel van. De PvdA is er voor alle studenten. Of je nu op het hbo, mbo of wo zit.

Onze plannen:

- **Mbo'ers erkennen als kracht**
We willen af van de onderwaardering van het mbo. We blijven daarom investeren in het beroepsonderwijs en vinden dat mbo'ers ook een titel moeten krijgen bij het afstuderen.
- **Geld voor leerbanen**
Leerbanen zijn voor studenten van praktische beroepsopleidingen erg belangrijk. Zij kunnen daarmee als monteur en verpleegkundige leren en werken tegelijk. Daarom investeren we in voldoende leerbanen.
- **Extra begeleiding voor jonge mbo-studenten**
Mbo-studenten zijn vaak nog minderjarig en hebben daarom een intensievere begeleiding nodig, bijvoorbeeld bij het vinden van stages. De studenten die hiervoor in aanmerking komen, krijgen extra hulp.
- **Betere aansluiting tussen studenten en de Amsterdamse arbeidsmarkt**
Samen met werkgevers en studenten wordt onderzocht hoe opleidingen beter kunnen aansluiten op de Amsterdamse arbeidsmarkt. Dit vergemakkelijkt de overstap van studeren naar werken.
- **Het stagetekort aanpakken**
Het niet kunnen vinden van een stage mag geen reden zijn voor het niet voltooien van een opleiding. Een grotere kans op een stageplek regelen we met vijf oplossingen: (1) investeren in stagemakelaars; (2) vanuit de gemeente meer stages aanbieden; (3) investeren in vaardigheden en het stimuleren en enthousiasmeren van studenten; (4) inzetten op meer publiek-private samenwerkingen waarvan stages onderdeel zijn en (5) stagediscriminatie tegengaan.⁸
- **Studenten inzetten bij maatschappelijke vraagstukken**
In samenwerking met organisaties als de Academie van de Stad betrekken we studenten bij het vinden van oplossingen voor maatschappelijke problemen.
- **Investeren in voldoende studieruimtes**
Studenten en scholieren hebben te allen tijde een goede plek nodig om te kunnen studeren. Daarom investeren we in goede studieruimtes. Deze ruimtes moeten ook in het weekend beschikbaar zijn.
- **Studenten krijgen korting op culturele en sportvoorzieningen**
De gemeente blijft korting op culturele en sportvoorzieningen faciliteren via de onderwijsinstellingen.

⁸ Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

- **Alle jongeren een startkwalificatie**

We willen dat alle jongeren met ten minste een startkwalificatie van school gaan. Schooluitval gaan we verminderen door vroege signalering en vroegtijdig handelen. Vroegtijdige schoolverlaters blijven we actief benaderen via de adviseurs van de jongerenpunten om deze jongeren weer naar werk of school te begeleiden.

2.5 Veilige scholen

De PvdA Amsterdam accepteert niet dat kinderen zichzelf niet kunnen zijn of worden gepest. Kinderen moeten zich fijn en veilig voelen op school. Daarom blijven we pesten en intimidatie actief bestrijden. Bij behoefte aan extra zorg, wordt dat zo veel mogelijk geregeld op de reguliere, openbare scholen.

Onze plannen:

- **Ouders en onderwijs samen voor opvoeding**

Elke school is verplicht contact met medewerkers van de Ouder- en Kindteams te onderhouden, zodat school en zorg op elkaar aansluiten. Zo kunnen eventuele problemen vroeg gesignaleerd worden en kan er tijdig ondersteuning komen. Daarbij investeren we in de oudercontactmedewerkers en stimuleren we Familie Service Punten. Dit zijn plekken waar ouders terecht kunnen voor ondersteuning op het gebied van opvoeding of bijvoorbeeld voor hulp met de Stadspas. Zo versterken we het gesprek tussen leerlingen, ouders en de school.

- **Medezeggenschapsraden zijn van belang**

Goed-functionerende medezeggenschapsraden vinden wij van groot belang voor goed onderwijs, goed werkgeverschap, een veilig klimaat, en daarmee voor goede scholen in onze stad.

- **We zetten de schoolveiligheidsplannen voort**

Scholen dienen in het schoolveiligheidsplan op te nemen om agressie, geweld, seksuele intimidatie en discriminatie aan te pakken. In het schoolveiligheidsplan staan de sancties en de preventieve maatregelen om onveilige situaties te bestraffen en te voorkomen. We willen dat scholen dit voorzetten. Alle scholen in het voortgezet onderwijs worden gestimuleerd gebruik te maken van de inzet van jongeren rechtbanken.

- **Aanpakken van seksuele intimidatie en seksueel geweld op en via scholen**

We ondersteunen scholen om signalen van huiselijk geweld, loverboyproblematiek, online seksuele intimidatie en seksuele chantage vroegtijdig te signaleren. De gemeente helpt vervolgens ook bij het vinden en inschakelen van passende hulpverlening.

- **Er is plek voor ieder kind**

Voor ieder kind is er een plek op school; of het kind nu dyslexie heeft, een gedragsstoornis heeft of hoogbegaafd is. Wij willen dat het onderwijs inclusief is en dat er voor ieder kind een goede, fijne en bovenal veilige plek op school is. Daarom investeren we op de plekken waar dat het hardst nodig is.

- **We investeren in het verduurzamen van de scholen**

Schooldaken worden gebruikt voor het plaatsen van zonnepanelen en er wordt geïnvesteerd in groene schoolpleinen- en daken. Nieuwe schoolgebouwen moeten klimaatneutraal worden gebouwd. De nieuwe schoolpleinen zijn een combinatie van natuurlijk, groen,

uitdagend en regenbestendig. Daarnaast zetten we de regeling, Amsterdamse Impuls Schoolpleinen door.

3. Een groene stad met rode idealen

Wij willen een groene en duurzame stad. Voor de huidige en de volgende generaties. We hebben niet de luxe om te wachten. Amsterdammers moeten kunnen rekenen op schone lucht, een betaalbare en energiezuinige woning en meer natuur in de buurt. Daar gaan we werk van maken. Maar we moeten de lasten en lusten van duurzaamheid wel eerlijk verdelen: groen moet je rood doen. Als er vergroend wordt, dan als eerste in een wijk met veel slecht geïsoleerde woningen. De PvdA wil voorkomen dat mensen met een laag inkomen de hoogste rekening betalen. Verduurzaming is essentieel, en als het voor mensen met een kleine portemonnee onbetaalbaar wordt, moet de overheid bijspringen.

Amsterdam is vooruitstrevend op het gebied van duurzaamheid. In lijn met internationale klimaatafspraken wil de PvdA dat Amsterdam in 2030 55% minder CO₂-uitstoot dan in 1990. We zien duurzaamheid als banenmotor en als aanjager van vernieuwing, waardoor we comfortabeler kunnen leven. Daar hoort bij dat we onze stad beter bestand maken tegen hitte en zware regenbuien. Een duurzame stad vergt flinke investeringen in woningisolatie, warmtenetten, zonnepanelen, duurzame energieopwekking, circulaire economie en openbaar groen. Door daken, gevels en straten te gebruiken, kunnen we ook in onze dichtbevolkte en dichtbebouwde stad ruimte maken voor verduurzaming. Door nu keuzes te maken zijn we solidair met toekomstige generaties.

3.1 Energie voor de toekomst

De toekomst is fossielvrij en daarop moeten we ons voorbereiden. Het sluiten van de Hemwegcentrale is een goede stap vooruit, maar heeft er ook voor gezorgd dat de Amsterdamse stroomproductie flink is afgenomen. Amsterdam moet dus meer investeren in het opwekken van duurzame elektriciteit. Door als gemeente te investeren in die energie, krijgen we zeggenschap. We zorgen dat die zeggenschap ook terecht komt bij bewoners van de stad. Bewoners krijgen inspraak in hoe duurzame energievoorziening in hun buurt wordt ingericht. De overheid moet, net als in de jaren 50, investeren in collectieve oplossingen zoals warmtenetten. Maar ook in duurzame technologie zoals zonnepanelen, gebruik van restwarmte, collectieve warmtepompen, duurzaam gas en warmte halen uit oppervlaktewater en de aarde. Zo houden we de energierekening laag en beheersbaar.

Onze plannen:

- **Het dak als energiecentrale**
Er kunnen nog veel meer daken gebruikt worden voor het opwekken van groene stroom. De PvdA Amsterdam wil eigenaren van grote daken stimuleren om zonnepanelen te plaatsen. Het liefst in combinatie met een groen dak en daar waar het technisch mogelijk is ook in combinatie met waterberging. De gemeente plaatst op alle daken van gemeentelijke gebouwen zonnepanelen om in haar eigen stroomverbruik én het stroomverbruik van de buurt te voorzien. De gemeente nodigt buurt-energiecoöperaties uit om in zonnepanelen te investeren. Grootverbruikers van energie verplichten we om óf op hun dak zonnepanelen te plaatsen, óf een groen dak te nemen.
- **Warmteschappen oprichten**
De gemeente faciliteert de oprichting van 'warmteschappen': kleine coöperatieve warmtevoorzieningen in handen van de bewoners en vastgoedeigenaren in de buurt. De warmtevoorziening wordt aangepast aan het type woning. Sommige woningen zijn nog slecht geïsoleerd. Dan is het duur en inefficiënt om direct van het gas af te gaan. Dan wordt

een buurt-CV geplaatst, zodat eigenaren de tijd krijgen om te isoleren. Daarna hoeft de buurt pas volledig van het gas af.

- **Restwarmte gebruiken**

De PvdA zet in op het gebruik van restwarmte van bijvoorbeeld industrie in de haven. Bij het verlenen van vergunningen aan bijvoorbeeld datacenters, eisen we dat restwarmte wordt gebruikt voor verwarming van gebouwen of woningen.

- **Investeren in het elektriciteitsnet**

We gebruiken steeds meer stroom. Ons net is nog niet voldoende toegerust op inductiekookplaten en elektrisch vervoer. Om de piekbelasting van het energienet tegen te gaan, gaat de gemeente meer inzetten op strategisch energie- en ruimtegebruik. De gemeente kan slimmer omgaan met de spreiding van energieslurpende activiteiten van bedrijven en gaat in overleg met de netbeheerder investeren in voldoende transformatorhuisjes en onderstations.

- **Windmolens zijn belangrijk voor onze ambitie in duurzame energieproductie**

We moeten zo veel mogelijk duurzame energie opwekken. Windmolens zijn complementair aan zonnepanelen, omdat het vaak waait als de zon niet schijnt. In lijn met de recente uitspraak van de Raad van State en met de in de gemeenteraad vastgestelde extra reflectiefase wordt, per locatie een zorgvuldige belangenafweging gemaakt en scherp gekeken naar onder andere de geluidsnormen. Daarbij houden we de effecten op gezondheid, welzijn en milieu in gedachten. Wanneer er molens geplaatst worden, moeten bewoners de mogelijkheid krijgen om mee te delen in de opbrengsten.

- **Geen geïmporteerde biomassa**

Het gebruik van fossiele bronnen voor het opwekken van energie vinden we onwenselijk. Over geïmporteerde biomassa zijn we duidelijk: wij willen dit niet. Een verstandig regionaal afval- en energiebeleid, ook rondom biomassa, verdient extra aandacht.

- **Meer energiecoaches**

Als mensen niet bewust zijn van hun energieverbruik, zullen ze ook geen advies vragen. De gemeente moet extra investeren in de energiecoaches om energiearmoede (waarbij meer dan 10% van het inkomen aan energie wordt betaald) tegen te gaan. Zij helpen Amsterdammers met energiebesparing, bijvoorbeeld met tochtstrips en radiatorfolie.

- **Steun voor klimaatneutrale panden**

Moderne bedrijven realiseren klimaatneutrale kantoren en bedrijfspanden. Voor het klimaatneutraal maken van bestaande kantoorgebouwen richten we een helpdesk in, die ondersteunt bij ideevorming en het doorrekenen van plannen. Ook de gemeente verduurzaamt haar eigen panden versneld in de komende jaren.

3.2 Meedoen en meedelen in duurzaamheid

Verduurzaming is belangrijk voor ons allemaal. De kern voor de PvdA is dat we willen verduurzamen vanuit een sociaal uitgangspunt. De kosten en opbrengsten van duurzaamheid zijn groot, maar ongelijk verdeeld. Dat willen we anders. Duurzame infrastructuur is van de inwoners, niet van bedrijven. Daarom moeten Amsterdammers hierover zeggenschap krijgen.

Onze plannen:

- **Gemeenschappelijk beheer**

De PvdA wil meer experimenteren met gezamenlijk buurtbeheer door bewoners een budget te geven om te beslissen over onderhoud en ontwikkeling. Dit vermindert straatvuil en verbetert de sociale cohesie en de hoeveelheid groen. Ook maakt het kosten en opbrengsten beter inzichtelijk voor de wijkbewoners. Zo kan verduurzaming tastbaarder en betekenisvoller worden.

- **Duurzame stadspas**

Iedereen krijgt een Duurzame Stadspas. Deze pas geeft korting op duurzame producten en diensten. Een duurzame stadspas stimuleert dat ook mensen met de laagste inkomens duurzame producten kunnen kopen. Duurzamere keuzes worden zo gestimuleerd en toegankelijker voor iedereen.

- **Iedereen betrokken bij een duurzame stad**

De transitie naar hernieuwbare energiebronnen wordt serieus en met inspraak van bewoners en bedrijven opgepakt. Ook zijn energiebedrijven en grote infrastructuurprojecten in de stad verplicht een participatieplan op te stellen voor elk project. De gemeente accepteert het grote plan alleen als het bijbehorende participatieplan expliciet vermeldt hoe buurtbewoners profijt hebben. Gedeeld eigendom is daarbij het streven, bijvoorbeeld via de warmteschappen. Eventuele baten moeten lokaal worden gedeeld.

- **Het meten van impact**

Er is een centraal register van alle duurzame initiatieven in de stad: Nieuw Amsterdams Klimaat. Hieraan worden alle gemeentelijke klimaatmaatregelen toegevoegd. Via een digitale meter laten we zien hoe we samen toegroeien naar de 55% CO2-besparing.

- **Publieke inspraak in publieke deelnemingen**

We gaan experimenteren meer inspraak voor burgers in het duurzaamheidsbeleid en de winstbestemming van bedrijven waarvan Amsterdam aandeelhouder is (zoals het Havenbedrijf). Ook bedrijven met een maatschappelijk functie en zogenaamde B-corps (maatschappelijk verantwoorde ondernemingen) worden aangespoord een burgeradviescomité op te richten en invloed te geven op beleid.⁹

- **Meer lokale zeggenschap over het groen**

Naast de gemeente die in de eerste plaats verantwoordelijk is voor een groene stad, krijgt de buurt ook meer te zeggen. Daarom wil de PvdA meer inzetten op groene buurtbudgetten.

3.3 Meer groen in de stad

Iedereen geniet van groen in de buurt. Een groene leefomgeving heeft een positief effect op het gemoed en de gezondheid. Daarnaast voorkomt groen dat straten overstromen bij hevige regenval en houdt het onze stad koeler in de zomer. Groen maakt de stad klimaatbestendiger. We willen parken en natuurgebieden toegankelijk en uitnodigend maken. Omdat iedereen op een andere manier geniet van groen, willen we de groene plekken in de stad voor deze verschillende doeleinden inrichten. Van wilde natuur tot stadspark en van plek voor sport en ontspanning tot ruimte voor festivals.

⁹ Zie hoofdstuk 10. Een open en eerlijke overheid in dienst van de samenleving, vanaf p.68

Onze plannen:

- **Weerbaar tegen extreem weer**

Door klimaatverandering zullen we te maken krijgen met extreme hitte, droogte en wateroverlast, wat grote gevolgen kan hebben voor de leefbaarheid in de stad. We zorgen voor meer geld en meer projecten. Versnelling van de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie moet een vast onderdeel worden van het ontwerp voor de openbare ruimte. We zetten in op grootschalige ontkoppeling van riool en hemelwater en op het hergebruik van hemelwater.

- **Biodiversiteit vergroten**

De kwaliteit van de flora en fauna en de biodiversiteit in de stad is sterk verbonden met de uitwisseling van groene gebieden buiten de stad. De verbinding tussen het groen binnen en buiten de stad moet worden verbeterd, door de kwaliteit van de scheggen te versterken. Deze groene corridors worden niet bebouwd en doorsneden en er worden geen sportvelden en evenementenlocaties verplaatst naar de groene scheggen. Bij de aanleg van nieuwe wijken is deze verbondenheid fundamenteel. Groen mag niet de sluitpost zijn. We willen de natuur vlakbij de stad houden.

- **Meer bomen in de stad**

We willen meer bomen in de stad. Bomen zorgen naast verfraaiing van het straatbeeld namelijk ook voor verkoeling. Als ergens een boom wordt weggehaald, moet er op korte termijn minimaal een boom in dezelfde buurt bijgeplant worden.

- **Natuurinclusief bouwen**

Natuurinclusief bouwen wordt het uitgangspunt bij nieuwbouwprojecten in onze stad. Natuurinclusief bouwen is het creëren van een meerwaarde voor biodiversiteit bij het bouwen ten opzichte van de situatie daarvoor. Het doel is het creëren van een beter leefklimaat voor mens en dier in de gebouwde omgeving. Het betekent dat we zorgen voor natuur in en rondom de woning (dat kan bijv. zijn met groene daken of gevelbeplanting, groene ipv stenen tuinen, nestelstenen in gevels en daken, etc.) en natuur in de buurt (perken en parken), die in verbinding staat met de overige natuur (bijv. via de groene corridors). Natuurinclusief bouwen draagt bij aan het behoud van biodiversiteit

- **Vergroot de ruimte voor stadslandbouw**

Om mensen in de stad meer bewust te maken van de waarde van voedsel, willen we meer ruimte bieden aan stadslandbouw. Stadslandbouw is nu vaak aan veel regels gebonden en maakt gebruik van tijdelijk, braakliggend terrein. Wij streven naar meer permanente ruimte voor stadslandbouw (bijvoorbeeld door omzetting van een deel van de parken) om zo verbetering van bodemkwaliteit, biodiversiteit en bewustwording blijvend te stimuleren.

- **Plaats voor stilte en recreatie**

Parken zijn er ook voor biodiversiteit, rust en recreatie. De PvdA zet in op zogenaamde stiltegebieden en daarnaast op gebieden waar gezellige recreatie de norm is. Daarbij moeten locaties met een grote soortenrijkdom extra beschermd worden.

- **Groen in plaats van tegels**

Kleine stukjes groen zijn zowel een bron van plezier voor bewoners (denk aan stadstuinen en geveltuintjes) als essentieel voor afkoeling, waterafvoer en leefbaarheid van de stad. De PvdA breidt de mogelijkheden voor dergelijke kleine stukjes groen uit, zeker als hieraan initiatieven van bewoners ten grondslag liggen. Daarbij worden de tegeltuinen aan de

rioolbelasting gekoppeld. Tegels vervangen door groen zorgt dat water beter wordt opgenomen, waardoor het riool minder wordt belast.

- **Het koesteren van de volkstuinen**

De PvdA koestert de volkstuinparken en doet er alles aan om deze te behouden. Daarom mogen ze niet zonder lokale vervangende ruimte opgeofferd worden voor andere stadsontwikkeling. Ze moeten ook betaalbaar blijven. Daarnaast zetten we in op meer publieke toegankelijkheid, biodiversiteit en ecologisch tuinieren als norm.

- **Dierenwelzijn**

De PvdA vindt het belangrijk dat er meer bewustzijn komt over de omgang van de mens met dieren. Daarom moet meer ingezet worden op educatie over waar ons vlees en onze vis vandaan komt. Als Amsterdammers een huisdier hebben, dan moet de juiste zorg ook betaalbaar zijn. Ook moet de dierenambulance beter gefinancierd worden, zodat ze altijd voor wilde dieren kunnen rijden.

3.4 Prettige en schone buurten

In een stad die we schoon en netjes houden, voelen mensen zich prettiger en veiliger. Daarom wil de PvdA blijven investeren in schonere en goed onderhouden wijken. Daarom wordt de afvalverwerking beter georganiseerd, wat ook zorgt voor minder zwerfvuil.

Onze plannen:

- **Afvalinzameling terug naar de stadsdelen**

De stadsdelen moeten weer regie krijgen over de afvalinzameling. De afvalinzameling moet worden samengevoegd met het reinigen van de straten. Ook de communicatie tussen bewoners en gemeente op het gebied van meldingen Openbare Ruimte en de afhandeling daarvan moet veel beter. Dat verbetert de kwaliteit en het plezier in het werk. En dat zorgt weer voor schonere straten en minder zwerfafval. Daarnaast willen we dat volle afvalbakken overal in de stad binnen een halve dag geleegd worden.

- **Betere afvalscheiding**

We willen meer bewustzijn creëren over afvalscheiding om te voorkomen dat bijvoorbeeld elektronisch afval bij het gewone afval terecht komt. Afvalverbranding beperken we zoveel mogelijk, ingezamelde materialen hergebruiken of recyclen we. De afvalpunten krijgt een langere openingstijd, ook in het weekend, zodat iedereen afval kan wegbrengen.

- **Afval en grofvuil dumpen aanpakken**

We willen de problemen met grofvuil aanpakken. De organisatorische knip tussen afvalinzameling en reiniging verdwijnt en we zetten extra in op handhaving. Daarnaast willen we dat grofvuil vaker wordt opgehaald.

- **Betere handhaving van opruimplicht voor ondernemers en evenementen**

Het hoort de normaalste zaak van de wereld te zijn dat iedereen zijn eigen rommel opruimt. Helaas doen niet alle ondernemers en evenementenorganisaties dit. Hiervoor stellen we convenanten op in buurten met veel drukte. Dat is zinvoller dan alleen strengere handhaving.

- **Aanmoedigen van eigen initiatief**

Het is mooi dat meer en meer Amsterdammers een afvalcontainer in de buurt adopteren en zorgen dat de omgeving opgeruimd blijft. We steunen initiatieven als een buurtschoonmaak, de Hotspotaanpak tegen zwerfafval en het jaarlijkse plastic opvissen in onze grachten.

3.5 Duurzame en circulaire keuzes

We moeten toe naar een duurzame en circulaire economie.¹⁰ De economie van de toekomst gaat spaarzaam om met grondstoffen, zet in op gebruik in plaats van bezit van goederen en verdeelt economische macht. Als meer inzicht komt in de maatschappelijke kosten van producten en investeringen, kunnen we duurzamere keuzes maken. Het is essentieel om daarbij vanuit de overheid een duurzaamheidsvisie voor de lange termijn neer te zetten. Door duidelijkheid te scheppen, kunnen bedrijven investeringen met een langere terugverdienperiode doen.

Onze plannen:

- **Starten met CO2-boekhouding**

Amsterdam start met een experiment om een CO2-boekhouding naast de huidige boekhouding bij te houden, en presenteert jaarlijks haar balans, waarbij het doel is om elk jaar meer beeld te krijgen over de CO2-uitstoot. Binnen die balans wordt ook geëxperimenteerd met opnemen van prijzen, die de maatschappelijke baten en lasten in beeld moet brengen.

- **Regionale grondstoffencoöperatie**

Een deel van de opbrengst van de verkoop van het AEB wil de PvdA Amsterdam inzetten voor het oprichten van een publiek-privaat samenwerkingsverband tussen alle afvalenergiecentrales in de metropoolregio: een regionale grondstoffencoöperatie. Hiermee stimuleren we een collectieve aanpak van afvalverwerking en energie- en warmteopwekking. Er wordt ingezet op diverse specialisaties binnen de regio en op de binding van grotere verwerkers aan de regio. De mogelijkheden van burgerparticipatie in die collectieve infrastructuur worden meegenomen.

- **Alle bedrijventerreinen duurzaam**

Ontwikkelaars van bedrijventerreinen worden gestimuleerd om een infrastructuur aan te bieden waarmee bedrijven diensten, producten en deelservices gezamenlijk gebruiken. Bij de (her)ontwikkeling van terreinen wordt actief onderzocht of de gehuisveste bedrijven elkaars reststromen kunnen gebruiken.

- **Duurzaam bouwen**

Voor de PvdA is duurzaam (ver)bouwen de nieuwe norm. We moedigen woningeigenaren en aannemers aan om gebruik te maken van hergebruikte of herbruikbare materialen bij herontwikkelingsprojecten en grote verbouwingen. De gemeente creëert daarnaast ruimte voor bouw hubs buiten de stad, waarin bouwbedrijven zowel gezamenlijk afval kunnen omzetten in bouw materiaal als te gebruiken bouwmaterialen kunnen opslaan. Verder gaat Amsterdam experimenteren met nieuwe, duurzame materialen in haar eigen bouwprojecten. Amsterdam gaat meedenken en meehelpen aan schoner transport in de bouw.

- **Eerlijke-prijsverkiezing**

Om duurzame keuzes te kunnen maken in je koopgedrag, is het belangrijk om te zien wat een product maatschappelijk kost. Amsterdam organiseert een eigen jaarlijkse Eerlijke-

¹⁰ Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

prijsverkiezing, voor een bedrijf dat het goede voorbeeld geeft bij het benoemen van eerlijke prijzen (inclusief negatieve externe kosten) en toch populair is bij haar klanten.

- **Het stimuleren van lokale en tweedehands producten.**

De PvdA stimuleert het aanschaffen of gebruiken van lokale producten, uit de stad of regio, en van tweedehands producten. Er komt een contactpersoon bij de Gemeente Amsterdam die zich inzet om dergelijke initiatieven, zoals boerenmarkten, repaircafe's en tweedehands zaken, te ondersteunen in hun businessplannen en praktische uitdagingen. Dit zorgt er ook voor dat Amsterdammers met een smalle beurs voordelig kunnen shoppen.

4. Bereikbare en levendige buurten

Amsterdam staat niet voor niets in de top gezondste en gelukkigste steden ter wereld. We zijn een gemengde en veilige stad, waar je op de fiets alles wat je nodig hebt in een handomdraai kunt bereiken. Dat moeten we zo houden, ook nu de stad steeds drukker wordt. De PvdA kiest voor een tienminutenstad waar alle inwoners de belangrijkste voorzieningen binnen tien minuten kunnen bereiken.

Amsterdam groeit de komende jaren binnen haar eigen grenzen. Meer inwoners zullen onze straten, fietspaden, bussen en trams gebruiken. Als we daar niet op inspelen, slibt de stad dicht. Tegelijkertijd willen we dat de stad groener en veiliger wordt. De huidige luchtkwaliteit is gevaarlijk voor onze gezondheid, driekwart van de Amsterdammers voelt zich onveilig in het verkeer en er is op straat meer ruimte voor de auto dan voor de mens. Waar de één zich overal naartoe laat rijden per Uber, kan de ander de bus niet betalen. Om dat te veranderen zijn scherpe keuzes nodig.

We kiezen voor een stad vol straatleven door de maximumsnelheid voor auto's te verlagen, parkeerplaatsen te verminderen en de openbare ruimte te vergroenen. Er komen bredere stoepen en meer fietspaden. Zo geven we ruim baan aan voetgangers en fietsers. We investeren in een fijnmazig OV-netwerk en maken een schaalsprong, zodat iedereen aangesloten is en nog meer van het openbaar vervoer gebruik kan maken. Sommige mensen hebben een auto nodig. Wij geven voorrang aan sociaal deelvervoer en cruciale beroepen. Zo maken we het mogelijk dat elke Amsterdammer zich makkelijk kan verplaatsen binnen een leefbare en groene stad.

4.1 Veilig verkeer en straatleven

In de vorige eeuw is onze stad te veel ingericht op autoverkeer. Straten werden doorgangsplaatsen waar zo hard mogelijk doorheen moest worden gereden, in plaats van ruimte waar stadsbewoners elkaar ontmoeten. De laatste decennia is er wel meer ruimte gekomen voor fietsers. Het is nu tijd voor een volgende stap. Als PvdA geven wij de publieke ruimte terug aan de Amsterdammer, die daarin kan ontspannen en anderen kan ontmoeten. We zetten in op ruimte voor voetgangers en fietsers, en op overzichtelijke wegen met een lage maximumsnelheid.

Onze plannen:

- **Brede en toegankelijke stoepen**
Tijdens de coronacrisis hebben we ervaren hoe heerlijk het is om te wandelen door de stad en de buurt. Hierdoor viel op hoe smal en onveilig onze voetpaden zijn. Met bredere stoepen kunnen kinderen zelfstandig naar school lopen en lekker buitenspelen. Bovendien kan iedereen hierdoor zonder gevaar boodschappen doen.
- **Beter verlichte wandel- en fietsroutes**
Amsterdam heeft prachtige fietsroutes, maar niet iedereen voelt zich er 's nachts veilig. Daarom willen wij meer duurzame stadsverlichting plaatsen langs voet- en fietspaden in parken en op plekken waar fietsers, voetgangers en auto's samenkomen.
- **Verlagen en handhaven maximumsnelheid**
Oversteken is op sommige plekken in de stad levensgevaarlijk. Zeker op doorgaande wegen in Noord en Nieuw-West wordt vaak veel te hard gereden. De PvdA wil dat ieder kind veilig en zelfstandig naar school kan lopen of fietsen. In 2023 wordt de snelheid op veel plekken verlaagd naar 30 kilometer per uur. In kleine woonstraten willen we dat de auto te gast is. We plaatsen verkeerscamera's om de verkeersveiligheid te vergroten, en

luchtkwaliteitsensors om de invloed op onze longen te meten. We investeren in de handhaving van roekeloos en asociaal verkeersgedrag door scooterrijders en automobilisten.

- **Verbeteren waterinfrastructuur**

Onze grachten, vaarten en rivieren maken Amsterdam zo'n prachtige stad, maar die waterwegen en bijbehorende infrastructuur hebben een onderhoudsbeurt nodig. We verbeteren de waterkwaliteit door elektrisch aangedreven schepen te stimuleren, commerciële passagiersvaart te beperken en zones aan te wijzen voor natuur en recreatie. Tegelijkertijd vernieuwen we zo snel mogelijk alle verouderde bruggen en kademuren om onveilige situaties te voorkomen.

- **Meer openbare toiletten en drinkwaterpunten**

Op dit moment blijft één op de twintig mensen liever thuis uit angst niet op tijd naar de wc te kunnen. De PvdA wil rondom belangrijke ontmoetingsplekken in iedere buurt een openbaar toilet – niet alleen een urinoir – plaatsen en met horeca-ondernemers afspreken dat hun toiletten vrij toegankelijk zijn.

- **Ontmoetingsplaatsen en buurtleven**

Amsterdam is een lieve en sociale stad. De PvdA wil woonstraten vergroenen en alleen toegankelijk maken voor bestemmingsverkeer om toevallige ontmoetingen en sociaal contact mogelijk te maken. Daarnaast zorgen we voor voldoende bankjes en ondersteunen we sociale activiteiten die bewoners zelf willen organiseren.

- **Tegengaan commercialisering publieke ruimte**

Als PvdA geven wij de publieke ruimte terug aan de Amsterdammer. Billboards en andere reclames leiden verkeersgebruikers af en maken onze stad drukker en rommeliger. Zeker reclame-uitingen die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg of op ontmoetingsplekken zijn onwenselijk. Daarom steunen we de herinvoering van de reclamebelasting.

- **Ieder gebied zijn kernwaarden**

Waar zijn we trots op? Eenheid in verscheidenheid, dat is waar de PvdA in Amsterdam naar streeft. We willen de identiteit van onze stad versterken door elk stadsgebied haar kernwaarden te laten bepalen. Wat maakt ons uniek? Wat willen we behouden en liefst nog versterken? We betrekken zoveel mogelijk stadsgenoten. Zo versterken we de ziel van Amsterdam. De kernwaarden zijn vervolgens de onderlegger voor alle gebiedsagenda's en plannen.

4.2 Meer en betere fietspaden

Amsterdam is een echte fietsstad, en gelukkig maar. Dit gaat niet vanzelf: er zijn stappen nodig om 's werelds fietshoofdstad te blijven. De PvdA Amsterdam neemt maatregelen om de fiets nog meer tot een veilige, gezonde en snelle manier van vervoer te maken. Dit betekent dat we straten autoluw maken, bestaande fietsinfrastructuur verbeteren en nieuwe fietspaden blijven aanleggen. Deze investeringen leiden tot rustigere straten, meer groen, een schonere lucht én een betere doorstroming. Hierdoor zijn we sneller op onze bestemming en ontstaat er ruimte voor straatleven.

Onze plannen:

- **Amsterdam als tienminutenstad**

De PvdA wil van Amsterdam een tienminutenstad maken, waarin alle inwoners binnen tien minuten fietsen basisvoorzieningen zoals school, supermarkt, huisarts en OV-knooppunt

kunnen bereiken. We verbeteren de fietspaden en brengen voorzieningen naar alle stadsdelen.

- **Uitgebreid netwerk van brede fietspaden**

Nu steeds meer mensen een e-bike hebben, zijn brede fietspaden nodig om gevaarlijke situaties te voorkomen. Daarom maken wij ons sterk voor een uitgebreid netwerk van brede fietspaden die de hele stad van De Banne tot Weesp, en van Geuzenveld tot IJburg doorkruisen. Populaire doorgaande fietsroutes, zoals de Jan Evertsenstraat, maken we autoluw. Doorgaand autoverkeer leiden we om via parallelstraten zoals de Jan van Galenstraat. Door de maximumsnelheid van veel autostraten te verlagen en fietsers voorrang (bij stoplichten) te geven, kunnen fietsers op een onbezorgde en snelle manier de stad doorkruisen.

- **OV-fietsen op knooppunten**

Om reistijden te verkorten, reiscomfort te vergroten en mensen te stimuleren de fiets te pakken, reserveert de PvdA Amsterdam ruimte voor deelfietsen bij belangrijke haltes en stations in alle wijken. Zo wordt overstappen op de fiets na een metro-, sneltram of snelbus-rit extra makkelijk. De beschikbaarheid van deelfietsen wordt in bestaande reisapps zoals 9292.nl opgenomen.

- **Veilige fietsenstallingen**

Het aantal fietsendiefstallen in Amsterdam stijgt, in tegenstelling tot elders in het land. De PvdA wil daarom meer bewaakte fietsenstallingen waarin iedereen voor 24 uur gratis een fiets kan stallen, zeker bij OV-knooppunten.

4.3 Snel en betaalbaar openbaar vervoer

De sociale en maatschappelijke functie van toegankelijk openbaar vervoer is van onschatbare waarde. Voor veel ouderen, mensen met een fysieke beperking¹¹ en huishoudens met lage inkomens is het dé manier om familie te bezoeken of naar werk te reizen. Hoewel Amsterdam een goed OV-netwerk heeft met net een nieuwe metrolijn, is het vervoersaanbod in delen van de stad (zoals in Noord en in Nieuw-West) juist verschaald. Binnen de ring zijn meer trams gaan rijden, maar essentiële verbindingen tussen de buitenwijken en het centrum (zoals tram 14) zijn verdwenen. Kris-kras-bewegingen door onze stad kosten veel overstappen, tijd en geld. De PvdA wil inzetten op een fijnmazig OV-netwerk dat alle buurten bedient. Ook wil de PvdA investeren in een aantal nieuwe supersnelle verbindingen tussen verschillende delen van de stad. Tot slot moet het openbaar vervoer in Amsterdam betaalbaar zijn. Daarom verlagen we de kosten voor lange ritten en geven we stadspashouders korting.

Onze plannen:

- **Beter openbaar vervoer in Nieuw-West, Noord, Buitenveldert, IJburg en Zeeburgereiland**

De PvdA wil lange reistijden tegengaan door het bus- en tramnetwerk in Noord en Nieuw-West, Buitenveldert, IJburg en Zeeburgereiland te verbeteren. Als gevolg van de aanleg van de Noord/Zuidlijn is het totale openbare vervoersaanbod in een aantal buurten verslechterd. Wij willen in die buurten het OV weer verbeteren met een actieplan voor betere doorstroming.

¹¹ We gebruiken de term 'fysieke beperking' omdat dit een gangbare term is. Maar we blijven zoeken naar een beter alternatief. Immers, het is niet zozeer de persoon zelf die een beperking heeft, maar de samenleving die deze beperking voelbaar maakt. Als PvdA willen we niet alleen inclusief zijn in onze daden, maar ook in onze woorden.

- **Metro tussen Isolatorweg en Centraal Station**
Het is tijd om de ringlijn tussen Isolatorweg en het Centraal Station te sluiten. Dat is essentieel voor een functionerend metrosysteem. Met de bouw van Havenstad wordt het bouwen van een metroverbinding tussen Isolatorweg en het Centraal Station des te belangrijker.
- **Twee nieuwe West-Westlijnen**
De reistijden van de buitenwijken naar het centrum zijn te lang. De bouw van een Oost-Westlijn kost veel tijd en geld. De PvdA wil daarom tram 1 en tram 13 upgraden tot sneltram tussen de Ringlijn en hun eindstation (Osdorp en Geuzenveld). Op de nieuwe West-Westlijnen kunnen trams tot twee keer zo snel rijden als normale trams.
- **Introductie van de nachtmetro**
Amsterdam is een wereldstad waar 24 uur per dag geleefd, gewerkt en gefeest wordt. De PvdA wil 's nachts tweemaal per uur een metro laten rijden op alle trajecten, zodat nachtwerkers en stappers veilig en snel naar huis toe kunnen. Daarnaast streeft de PvdA naar verlaging van nachttarieven in het openbaar vervoer, en op termijn naar afschaffing.
- **Betere OV-verbinding met de regio**
We zetten in op een regelmatige nachtverbinding gedurende de hele week tussen Amsterdam en omliggende steden binnen de Metropoolregio (Hoofddorp, Zaanstad, Almere, Purmerend, Hilversum en Haarlem). Daarnaast willen we een IJmeerlijn die IJburg met Almere Pampus verbindt, de Noord/Zuidlijn naar Hoofddorp doortrekken en snel OV tussen Noord en Zaanstad aanleggen.
- **Nieuwe buurten meteen aangesloten**
De PvdA wil infrastructuur voor openbaar vervoer aanleggen vóórdat nieuwbouwwoningen worden opgeleverd. We zien nu dat buurten met een zeer lage parkeernorm soms jaren moeten wachten op goed OV. We gaan de exploitatie van het OV in de eerste jaren betalen uit grondopbrengsten.
- **Goedkoper OV buiten de ring**
De PvdA wil het OV buiten de ring goedkoper maken. Buiten de ring is het gebruik van het openbaar vervoer namelijk relatief duur, omdat de afstanden die worden afgelegd langer zijn. We willen vervoersarmoede uitbannen door de prijs per kilometer buiten de ring te verlagen.¹² Daarnaast verkennen we de introductie van groepskortingen en eisen we vanuit de Vervoerregio dat het Rijk lokale tarieven (voor stads- en streekvervoer) voor treinkaartjes gaat hanteren.
- **Bereikbaar groen voor iedereen**
De PvdA wil de bereikbaarheid van parken en recreatiegebieden met het openbaar vervoer verbeteren. Er moeten betere busverbindingen komen vanuit onze wijken naar bijvoorbeeld het Amsterdamse Bos, Spaarnwoude en het Twiske.

4.4 Ruimte voor sociaal deelvervoer

Als PvdA willen wij autodelen bereikbaar maken voor alle buurten. Personenauto's voor privégebruik nemen veel ruimte in, en staan 95% van de tijd stil. Tegelijkertijd is gedeeld bezit en gebruik van vervoersmiddelen flink in opkomst, en staan (commerciële) aanbieders van deelvervoer te springen om hun diensten in Amsterdam aan te bieden. Nu is het moment om duidelijke regels op te stellen

¹² Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

zodat deelvervoer betaalbaar en beschikbaar wordt in alle buurten. De PvdA wil inzetten op sociaal deelvervoer, zodat onze straten beter benut worden, er openbare ruimte overblijft voor spelende kinderen en iedereen die dat nodig heeft een personenauto tot de beschikking kan hebben.

Onze plannen:

- **Inzetten op vervoerscoöperaties**
De PvdA helpt de buurten met de start van vervoerscoöperaties, die zonder winstoogmerk met een pool van grotere en kleinere minibusjes mensen van deur tot deur brengen. Deze busjes kunnen geboekt worden als vervoer binnen de buurt of naar OV-knooppunten. Mensen met een fysieke beperking kunnen ze gebruiken als aanvullend openbaar vervoer. De PvdA wil ook zorgen dat de diensten worden opgenomen in de reguliere routeplanners.
- **Autodelen als norm in nieuwbouw**
De problemen met de lage parkeernorm voor nieuwbouwprojecten willen wij als PvdA beantwoorden met gemeenschappelijk autobezit. We gaan dit opnemen in het Programma van Eisen, met parkeerruimte die wordt gedeeld door nieuwe bewoners. Zo kunnen werkende bewoners nog steeds bij locaties met slechte OV-bereikbaarheid komen en kan een personenbusje worden gedeeld voor uitwedstrijden van kinderen. Als het busje niet gereserveerd is, wordt het gebruikt door de vervoerscoöperatie.
- **Deelvervoer voor iedereen toegankelijk**
Commerciële aanbieders van deelvervoer staan te trappelen om hun auto's, scooters en fietsen in Amsterdam aan te bieden. De PvdA wil duidelijke eisen stellen voordat we hiervoor een concessie verlenen. Zo moeten aanbieders in de gehele stad voor aanbod zorgen en niet alleen in het lucratieve centrum. Deelvervoer mag geen verkapt manier zijn om data te verzamelen, en daarom eist de PvdA dat aanbieders organiseren dat gebruikers zelf de beschikking krijgen over hun gebruiksdata.¹³ Tot slot mag het aanbieden van deelvervoer wel rendabel zijn, maar maximaleren we de prijzen om ervoor te zorgen dat het voor brede groepen betaalbaar is.
- **De strooiscooter uit de weg**
De gemeente reserveert aparte parkeerplaatsen en aanbieders zijn zelf verantwoordelijk voor foutparkeren op de stoep. Amsterdammers ondervinden veel hinder van onhandig geparkeerde deelscooters. Ze blokkeren doorgangen, wat leidt tot onveilige situaties. Dit willen we streng aanpakken door de fout geparkeerde scooters en fietsen vaker door de gemeente te laten verwijderen, met bijbehorende boetes.
- **Gelijk speelveld voor taxi's**
De komst van taxi-bestelapps als Uber heeft geleid tot gevaarlijke wegsituaties doordat opgejaagde chauffeurs nauwelijks rusten. Tegelijkertijd rijden lege taxi's rondjes door de binnenstad, op zoek naar een ritje. De PvdA wil dat taxichauffeurs minimaal 23 jaar zijn en twee jaar hun rijbewijs hebben. Daarnaast ontwikkelen we taxizones waar alleen chauffeurs met gemeentelijke toestemming hun diensten mogen aanbieden. Van Den Haag verlangen we de bevoegdheid om het aantal taxi's in onze stad te maximaleren. De PvdA zal zich blijven inzetten voor een gelijk speelveld tussen taxichauffeurs in onze stad.

4.5 Slimmer gebruik van parkeerruimte

De PvdA wil het aantal parkeerplaatsen verminderen om ruimte te maken voor stadsleven. Wel zijn we zorgvuldig met het opheffen van parkeerruimte. Want bewoners, zeker mantelzorgers,

¹³ Zie hoofdstuk 10. Een open en eerlijke overheid in dienst van de samenleving, vanaf p.68

monteurs, beveiligers en huisartsen zijn vaak van hun auto afhankelijk. Bezoekers en leveranciers stimuleren we om niet-gemotoriseerd de stad in te komen. De afgelopen 40 jaar is het aantal auto's in de stad gestaag afgenomen. Dit is de leefbaarheid enorm ten goede gekomen. Zo is de Nieuwmarkt bijvoorbeeld niet langer een parkeerplaats maar nu een fijn plein. In woonwijken hebben we geen dagelijkse, lange, stinkende files meer. Door in te zetten op minder auto's werken wij aan een gezonde lucht en spelen wij parkeerplaatsen vrij voor voorzieningen die de stad nodig heeft.

Onze plannen:

- **Overstapgarages langs snelwegen en metrolijnen**
Amsterdammers die geen auto voor de deur kunnen hebben door een lage parkeernorm, moeten de mogelijkheid krijgen een eigen auto in een overstapgarage neer te zetten. Deze overstapgarages bouwen we op plaatsen waar snel OV, snelwegen en fietspaden bij elkaar komen. Door in te zetten op slimme combinaties van openbaar vervoer en automobilititeit, zijn we sneller de stad uit wanneer dat nodig is, en blijft Amsterdam goed bereikbaar. Forenzen vangen we buiten de stad op met P&R-terreinen.
- **Parkeervergunningen in de hele stad**
De PvdA wil een parkeervergunningensysteem voor de hele stad. Buurten zonder betaald parkeren zijn de laatste jaren gratis autostallingen geworden voor dagjesmensen en andere bezoekers. Bewoners hebben hier last van. Daarom willen wij voor bezoekers betaald parkeren invoeren in het geval van hoge parkeerdruk.
- **Cruciale beroepen voorrang bij een parkeervergunning**
Sommige Amsterdammers hebben een auto of bestelbus nodig om te kunnen werken. De PvdA vindt dat mensen met cruciale beroepen voorrang moeten krijgen in de toewijzing van parkeervergunningen. Het moet mogelijk zijn om als elektromonteur, beveiligers of huisarts in onze stad te wonen en je werk te doen.
- **Parkeergarages 's avonds en 's nachts open voor buurtbewoners**
Door bestaande parkeergarages efficiënter te gebruiken, hoeven er minder auto's op straat geparkeerd worden. In Amsterdam staan vooral 's nachts veel parkeergarages van bedrijven leeg. De PvdA wil een deal sluiten met deze bedrijven om buurtbewoners de mogelijkheid te geven hun auto hier te stallen. Daarnaast zorgen we voor voldoende elektrische oplaadmogelijkheden in alle gemeentelijke parkeergarages, ook als hiervoor verbouwingen noodzakelijk zijn. Particuliere eigenaren stimuleren we hetzelfde te doen."
- **Betere bevoorrading**
Bestelbussen en servicemonteurs doorkruisen dagelijks de stad voor bevoorrading en onderhoud. Door in te zetten op kleinere voertuigen en boten, en tegelijkertijd afspraken te maken over flexibele parkeerplaatsen voor bevoorrading, kunnen winkels snel bevoorraadt worden zonder verkeersopstoppen en overlast. De gemeente maakt hierover afspraken met ondernemers. Verder wil de PvdA logistieke bewegingen van leveranciers in de stad bundelen. Door in te zetten op retourlogistiek hoeft geen vrachtwagen leeg terug te rijden.
- **Parkeerplaatsen vergroenen**
We willen tot 2030 twintig procent van de huidige parkeerplaatsen binnen de ring ombouwen tot fietsenstallingen, postzegelparken of locaties voor afvalscheiding. Zo wordt Amsterdam schoner, leefbaarder en duurzamer. Dat kan doordat we deelvervoer en overstapgarages breder toegankelijk gaan maken. Welke parkeerplaatsen verdwijnen en hoe we ze gaan gebruiken, bepalen we met de bewoners.

4.6 Schiphol

Amsterdam profiteert economisch van de werkgelegenheid op Schiphol en de goede internationale bereikbaarheid, maar lijdt ook onder geluidsoverlast en fijnstof. De geluidscontouren die getrokken zijn rond de huidige aan- en uitvliegroutes zitten woningbouw in de regio in de weg. Als aandeelhouder van Schiphol heeft de gemeente daadwerkelijke invloed. De PvdA wil dat de gemeente deze positie gebruikt om de overlast van Schiphol te verminderen.

Onze plannen:

- **Minder vliegbewegingen en andere vliegroutes**
De PvdA gaat ervoor strijden om het aantal vliegbewegingen de komende collegeperiode te laten dalen. De krimp moet komen uit minder budgetvluchten, minder vluchten voor korte afstanden en minder vluchten met zeer hoge percentages transferpassagiers. Ook zetten we ons in voor het wijzigen van de aan- en uitvliegroutes. Het aantal vliegbewegingen is de laatste jaren enorm toegenomen, en een steeds groter deel van de vliegtuigen stijgt op met een kort bochtje over Amsterdam om enkele minuten reistijd te besparen in hun vlucht naar de andere kant van de wereld. Dat kan anders. Door aanvliegroutes te wijzigen, maken we bovendien ruimte voor woningbouw.
- **Stoppen met nachtvluchten over Amsterdam**
Schiphol is Europees kampioen nachtvluchten. De PvdA wil het aantal nachtvluchten sterk verminderen en wil dat Schiphol stopt met nachtvluchten over onze woonwijken.
- **Stoppen met verouderde vliegtuigen**
De meeste geluidsoverlast wordt veroorzaakt door zeer verouderde grote vrachtvliegtuigen. Daarom wil de PvdA dat Schiphol stopt met het verlenen van landingsrechten aan deze vliegtuigen.
- **Schipholtaks**
De PvdA wil van iedereen die per vliegtuig aankomt een financiële bijdrage aan de stad vragen om te compenseren voor de overlast. Dit is daarnaast een prikkel om korte vluchten financieel minder aantrekkelijk te maken. Daarom zoeken we uit of we voor inkomende passagiers een toeslag kunnen heffen op hun ritje richting de stad – zoals bijvoorbeeld in Barcelona al jarenlang gebeurt.
- **Trein in plaats van vliegtuig**
Amsterdam gaat zich positioneren als internationale treinstad. We zetten in op snel (nacht)treinvervoer voor afstanden tot 750 kilometer. Vliegen naar Londen, Brussel of Parijs moet afgelopen zijn. We spreken ons duidelijk uit voor snelle verbindingen met een aantal Europese regio's waar de verbinding nu te langzaam of weinig frequent is (Hamburg, Berlijn, Keulen, Dusseldorf, Munchen, Kopenhagen/ Malmo, Manchester/ Liverpool). We ontmoedigen korte vluchten.

5. Werken in de stad van de toekomst

Amsterdam is een internationale handelsstad en daar zijn we trots op. Duizenden internationale bedrijven en startups hebben zich inmiddels gevestigd in Amsterdam, en dat heeft een positieve invloed op de economie. Maar tijdens de coronacrisis is de Amsterdamse economie toch hard geraakt. Door onder meer de grote afhankelijkheid van bezoekers is onze stad inclusief de regio langer en harder getroffen dan andere delen van het land.

Er is genoeg werk in de stad. Maar in sommige sectoren neemt het personeelstekort toe, maar toch komen veel mensen niet aan het werk – terwijl zij dat graag willen. Ook de regionale arbeidsmarkt heeft grote problemen. Te veel Amsterdammers krijgen geen kans op goed werk omdat ze niet worden aangenomen vanwege hun achternaam. Of ze kunnen geen stabiel bestaan opbouwen omdat bedrijven ze laten werken als schijnzelfstandige. Sommige Amsterdammers moeten twee banen combineren om de huur te kunnen betalen.

Als het aan de PvdA ligt gaan we niet op deze oude voet verder, maar kiezen we een nieuwe weg: een duurzame economie. De Amsterdamse combinatie van talent, creativiteit, kennis en ondernemingslust moet werken voor *alle* Amsterdammers. Wij kiezen voor een overheid die een grotere sturende rol op zich neemt. De PvdA wil een meer diverse economie die lokale productieketens helpt en steunt en maakindustrie een volwaardige plek in de stad geeft. We moeten ambachten herwaarderen. Het vestigingsbeleid voor het Amsterdams midden- en kleinbedrijf kan zo veel beter.

Deze nieuwe weg, deze economie van de toekomst, draagt bij aan bestaanszekerheid, goed loon en een betere match tussen werkgevers en werkzoekenden. Discriminatie en racisme op de arbeidsmarkt pakken we hard aan. Kwetsbare Amsterdammers worden geholpen om mee te doen.

5.1 Goed werk: de Amsterdamse standaard

Goed werk betekent een eerlijk loon. Het biedt mensen met een baan zeggenschap en bescherming. Er is ruimte en geld voor bijscholing of omscholing. Goed werk waarborgt een balans tussen werk en privé. Deze principes staan voor ons centraal.

Onze plannen:

- **Beloon organisaties die een goed loon betalen en geef zelf het goede voorbeeld**
De PvdA blijft zich inzetten voor loon waarvan werknemers goed rond kunnen komen. Dit doen we samen met werkgevers en vakbonden. De gemeente sluit daarvoor convenanten met Amsterdamse (vak)bonden, waarin het uitgangspunt is dat werknemers minstens 120% van het minimumloon ontvangen. De gemeente geeft bedrijven die fatsoenlijk loon betalen voorrang en zet ze in de schijnwerpers. De gemeente geeft zelf uiteraard ook het goede voorbeeld en betaalt medewerkers minimaal 120% van het minimumloon. Jongeren ouder dan 18 jaar krijgen ten minste het wettelijk minimumloon betaald en niet het lagere jeugdloon.
- **Focus op vaste contracten**
Het terugdringen van tijdelijke banen blijft ons uitgangspunt. Tijdelijke banen en vooral schijnzelfstandigheid moeten een uitzondering worden. Ook hier geeft de gemeente het goede voorbeeld: zzp'ers worden alleen ingezet voor echt tijdelijke klussen. De gemeenteraad heeft zich uitgesproken voor een flexibele schil van maximaal 10% in 2022. Die ambitie houden we vast.

- **Amsterdam moet een uitbuitingsvrije stad zijn**

De gemeente moet slachtoffers van uitbuiting beschermen door de ogen en oren van de stad te gebruiken. Zij moet extra capaciteit inzetten op informatieuitwisseling en samenwerking met instanties als politie, de Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) en de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD). Als het nodig is voeren we een vergunningplicht in voor branches om uitbuiting tegen te gaan.

- **Nieuwe arbeidsvormen goed laten landen**

In een veranderende economie ontstaan nieuwe vormen van werk. De PvdA denkt dat de meeste mensen die werken het best zijn geholpen met vaste contracten. We erkennen natuurlijk ook dat sommige werkenden bewust zzp'er worden. We vinden het belangrijk om hen te steunen in die keuze, maar willen ook in de gaten houden of hun bestaanszekerheid hierdoor niet wordt aangetast. Om de nieuwe vormen van arbeid in goede banen te steunen we het publiek-private samenwerkingsverband House of Skills.

- **Platformbedrijven moeten eerlijk opereren of verdwijnen**

De PvdA steunt werknemers die tegen schijnzelfstandigheid strijden. Steeds meer platformbedrijven zijn gebaseerd op een app voor dienstverlening en laten veel mensen voor zich werken. Door te zeggen dat de werkenden niet in loondienst, maar zelfstandigen zijn, hoeven de app-uitbaters geen premies af te dragen en hebben de werkenden minder zekerheid. In de praktijk zijn die app-uitbaters opdrachtgever én werkgever en is er sprake van schijnzelfstandigheid. Als stad willen we meer grip krijgen op platformbedrijven. Het liefst werken we met een 'license to operate', zoals ook met deelautobedrijven is afgesproken. Wij willen eerlijk loon voor eerlijk werk: we willen dus geen bezorgers onverzekerd door de stad laten racen voor een hongerloon. En daarom beperken wij de ruimte voor platformbedrijven die zich niet als een verantwoordelijk werkgever gedragen.

- **Terugdringen hoge salarissen**

Amsterdam subsidieert een groot aantal stichtingen en is aandeelhouder van een groot aantal bedrijven, soms voor 100%. De bestuurders van deze instellingen verdienen wat ons betreft nooit meer dan de wethoudersnorm.

5.2 Een arbeidsmarkt voor iedereen

Elke sector heeft zijn eigen uitdagingen, zoals het toenemende tekort aan vakmensen in het onderwijs, de zorg en de techniek. Om die uitdagingen het hoofd te bieden, moeten bedrijven, onderwijs en overheid samen aan de slag. De maakindustrie, installatiebedrijven en ambachten in Amsterdam moeten ruimte krijgen in de stad. Zij zijn belangrijk voor een siverse en circulaire economie. Dit doen we middels banenpacten, waarbij de gemeente en werkgevers de krachten bundelen om meer banen te creëren, en met maatwerkscholing. Het 1000-Banenplan in Amsterdam Zuidoost is hiervan een geslaagd voorbeeld.

Onze plannen:

- **Voortzetten en verstevigen van banenpacten**

Banenpacten, waarbij de gemeente en tal van werkgevers de krachten bundelen om meer banen te creëren, zijn succesvol in verschillende stadsdelen. Deze pacten willen wij voortzetten.

- **Hulp bij omscholing, maatwerkscholing en volwassenenonderwijs**

We maken een leven lang ontwikkelen mogelijk door voldoende mogelijkheden voor volwassenenonderwijs en omscholing te bieden. We gebruiken hier maatwerkscholing, wat

betekent dat we specifiek kijken wat iemand nodig heeft om aan het werk te kunnen. We erkennen dat volwassenenonderwijs iets anders vraagt van onderwijsinstellingen. De gemeente helpt hen graag om deze omslag te maken. Daarnaast blijven we investeren en samenwerken met het beroepsonderwijs om de aansluiting van de arbeidsmarkt te verbeteren. We intensiveren de huidige programma's, mede door studenten zelf meer en beter te betrekken.

- **Goede verbinding gemeente en UWV**

We willen de samenwerking tussen gemeente en het UWV verder versterken. Zo voorkomen we dat mensen ongemerkt van WW naar de bijstand glijden. Jaren ging er vooral veel aandacht naar mensen die goed bemiddelbaar waren op de arbeidsmarkt. Dat ging ten koste van de Amsterdammers met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Die worden nu beter geholpen, maar dit kan echt nog veel beter. Iedereen heeft recht op werk en op hulp om aan het werk te komen.

- **Steun voor Open hiring**

Open hiring houdt in dat bedrijven werkzoekenden in dienst nemen zonder te kijken naar een cv, zonder ingewikkelde selectieprocedures of bemoeienis van de overheid. Iedereen is welkom, ongeacht persoonlijk verleden, opleiding of ervaring. Het geeft Amsterdammers, met name zij die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, een eerlijke kans. Wij steunen daarom ook de komende jaren Open hiring-initiatieven.

- **Groei van digitale vaardigheden**

Digitale vaardigheden worden steeds belangrijker. We maken geld beschikbaar voor opleidingen, omscholing en laagdrempelige kennisoverdracht, zodat alle Amsterdammers hun digitale vaardigheden kunnen bijspijkeren. En we gaan intensiever samenwerken met de kennisinstellingen in de stad en bedrijven die hieraan willen bijdragen.¹⁴

- **Meer buurtbanen en basisbanen**

We investeren in meer buurtbanen en de Werkbrigade. Dit moet enerzijds de binding in de buurten versterken; anderzijds moet het bewoners zonder baan de kans geven zich te ontwikkelen. Zo krijgen zij uitzicht op een betaalde baan. Stadsdelen waar dit het meest nodig is, krijgen werkconsulenten die de mensen thuis opzoeken en over langere tijd opzoeken en begeleiden bij hun zoektocht naar passend (vrijwilligers)werk, waarbij zij ook in een vrijwilligersbaan aanspraak kunnen maken op een (bij)scholingsbudget.

- **Het stagetekort aanpakken**

Het niet kunnen vinden van een stage mag geen reden zijn voor het niet voltooien van een opleiding. Een grotere kans op een stageplek regelen we met vijf oplossingen: (1) investeren in stagemakelaars, (2) vanuit de gemeente meer stages aanbieden, (3) investeren in vaardigheden en empowerment van studenten, (4) inzetten op meer publiek-private samenwerkingen waarvan stages onderdeel zijn en (5) stagediscriminatie tegengaan.¹⁵

- **Opkomen voor de vijftigplussers op de arbeidsmarkt**

Het aantal werkende vijftigplussers is de afgelopen twintig jaar sterk gestegen en groeit gestaag door. Nu worden vijftigplussers niet vaker ziek of werkloos dan vijftigminners, maar als zij hun baan verliezen, komen ze vaak wel minder snel weer aan het werk. Naast omscholings- en sollicitatieadvies brengen wij ze in contact met werkgevers. De gemeente

¹⁴ Zie hoofdstuk 10. Een open en eerlijke overheid in dienst van de samenleving, vanaf p.68

¹⁵ Zie hoofdstuk 2. Gelijke mogelijkheden voor ieder kind, vanaf p.15

sluit banenakkoorden met branches en met het georganiseerd bedrijfsleven, waarin staat hoe deze doelgroep sneller naar een baan kan worden begeleid.

5.3 Een inclusieve en discriminatievrije arbeidsmarkt

Discriminatie op de arbeidsmarkt komt nog veel te vaak voor, en dat is onacceptabel. Een eerlijke kans op de arbeidsmarkt begint met inclusiviteit. De PvdA Amsterdam stelt de inclusieve organisatie als norm. Inclusieve organisaties kijken bewust naar diversiteit van de werknemers. Behalve het voorkomen van discriminatie, is het ook een verrijking om Amsterdammers met verschillende opleidingen en achtergronden op de werkvloer te hebben. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol, niet alleen door de eigen organisatie diverser en inclusiever te maken, maar ook door samen te werken met bedrijven en maatschappelijke organisaties en door een duidelijke norm te stellen door hard op te treden tegen discriminatie.

Onze plannen:

- **Harde aanpak arbeidsmarkt- en stagediscriminatie**
Arbeidsmarkt- en stagediscriminatie is nog steeds een groot probleem. We vergroten de bewustwording in de sectoren waar het dit het meest voorkomt. De gemeente krijgt de ruimte om hard in te grijpen en werkt daarbij samen met de Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW). Bedrijven die over de schreef gaan worden uitgesloten van gemeentelijke opdrachten of subsidies.
- **Meer geld voor Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam**
Het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam krijgt meer geld om arbeidsdiscriminatie aan te pakken. We willen dit meldpunt ook verankeren in alle stadsdelen.
- **Een inclusieve organisatie: de gemeente geeft het goede voorbeeld**
In een inclusieve werkomgeving komen alle (toekomstige) werknemers tot hun recht. De gemeente loopt voorop en geeft geen opdrachten aan organisaties die non-inclusief zijn. Daarnaast zijn de medewerkers van de gemeente een afspiegeling van de meer dan 180 culturen en nationaliteiten die Amsterdam rijk is. En dat geldt ook voor banen op directie- en stafniveau.
- **Gelijk loon voor gelijk werk**
Binnen de gemeente zorgen we dat iedereen gelijk loon voor gelijk werk krijgt. Het gaat dan zowel om werknemers als om opdrachtnemers van de gemeente. De gemeente Amsterdam voert een partnerschapsverlof in van twee maanden voor de partners van net bevallen mensen.

5.4 Herstel door anti-cyclisch te investeren in de economie van de toekomst

De economische situatie blijft nog onzeker. Er is een voorzichtig herstel maar veel sectoren zijn nog ernstig beperkt in hun mogelijkheden. Vooral de detailhandel, horeca, evenementensector, encultuursector zijn hard getroffen. Binnen de mogelijkheden van de gemeente blijven we deze sectoren steunen. De coronacrisis heeft ook laten zien dat we gebaat zijn bij een krachtige overheid. De vrije markt kan niet zonder een publiek vangnet. De gemeente moet de komende jaren met investeringen de economie aanjagen. Die investeringen gaan we benutten voor de vernieuwing en verduurzaming van de economie.

Onze plannen:

- **We geven prioriteit aan de sectoren van de toekomst**

We zetten de beschikbare financiële middelen in om te investeren in de sectoren die onze economie ook in de toekomst sterk maken en waarvan we maatschappelijke meerwaarde en groei verwachten. Het gaat onder meer om de sectoren duurzaamheid, de creatieve industrie en ICT, zorg en levenswetenschappen, stadslogistiek en vernieuwingen in de maak- en herstelindustrie. Juist daar is het samenspel van leren, onderzoeken en ondernemen van belang.

- **Bundelen van overheidsinvesteringen**

De gemeente, de provincie Noord-Holland en de Rijksoverheid beschikken elk over geld om te investeren. Dat moet niet verdwijnen in een wirwar van kleine projecten. Daarom zorgen we dat deze overheden hun investeringen op elkaar afstemmen en bundelen, zodat we een paar grote verbeteringen realiseren voor de langere termijn. Amsterdam werkt samen met de buurgemeenten en het georganiseerd bedrijfsleven om investeringen uit het steun- en herstelfonds van de Europese Unie naar de regio te halen.

- **Een meer diverse economie**

Voor het herstel van de Amsterdamse economie is het hervinden van diversiteit noodzakelijk. Een diverse economie heeft een gevarieerder aanbod en kan daarmee meer Amsterdammers aan werk helpen dan nu het geval is. Een diverse economie maakt de stad bovendien minder kwetsbaar voor economische schokken, omdat ze niet meer zo zwaar leunt op een beperkt aantal sectoren. Die nieuwe economie ontstaat niet vanzelf. De stad gaat via bestemmingsplannen, gronduitgifte, vergunnigen, regelgeving en beleid meer sturen op het soort bedrijvigheid dat hier wil ondernemen.

- **Wederkerig vestigingsbeleid**

We willen dat de gemeente kritischer wordt op het soort bedrijven dat naar Amsterdam wordt gehaald. Bedrijven die alleen snelle winst najagen, niets op hebben met zekerheid voor werknemers en geen waarde toevoegen aan de samenleving hebben in onze stad geen bestaansrecht. We hebben ondernemers nodig die zich, samen met hun werknemers, richten op de langere termijn. We stellen randvoorwaarden aan bedrijven en verwachten tegenprestaties, zeker als ze coronasteun van de overheid hebben ontvangen. Bedrijven die ervoor kiezen om bij te dragen aan deze stad en aan de toekomst, zijn meer dan welkom.

- **Minder afhankelijkheid van de bezoekerseconomie**

De toestroom van toeristen heeft de stad goeds gebracht, maar heeft haar ook ingrijpend veranderd. Op veel plekken in de stad zijn bedrijven en winkels weggedrukt door een toeristische monocultuur. Delen van onze historische binnenstad hebben te maken met veel overlast. De gemeenteraad heeft een grens gesteld aan het aantal toeristen: 20 miljoen per jaar. De PvdA wil op basis hiervan de komende jaren een actief beleid voeren om meer grip te krijgen op de bezoekersstromen. Zo stoppen we met city marketing. Onze stad heeft geen extra promotie nodig. Bovendien willen we dat de gemeente ook de toename van het aantal inwoners binnen de stadsgrenzen als gevolg van nieuwbouw en het verdichten van de stad, gaat meenemen in het berekenen van de druk op de stad. Dat kan er toe leiden dat de grens van 20 miljoen toeristen naar beneden wordt bijgesteld om nieuwe Amsterdammers de ruimte te geven waar zij ook recht op hebben. Zo zorgen we voor een leefbare stad.

- **Prostitutie op de wallen naar elders in de stad**

De gemeente onderzoekt de mogelijkheid om op termijn alle raamprostitutie op de Wallen te verplaatsen naar een Erotisch Centrum elders in de stad. De PvdA steunt dit. Het

verbetert de positie van de sekswerkers en verzwakt de positie van criminele organisaties die zich bezighouden met mensenhandel en ondermijning.

- **Steun voor de zwaarst getroffen sectoren**

Tot de zwaarst getroffen sectoren behoren de horeca, evenementen, cultuur, sport en retail. Maar ook veel andere ondernemers en zelfstandigen zitten nog steeds in een moeilijke positie. De financiële mogelijkheden van de overheid zijn niet oneindig, dus het is onvermijdelijk dat steunregelingen worden afgebouwd. De PvdA vindt echter dat de Amsterdamse steunmaatregelen voor ondernemers de komende twee jaar zoveel mogelijk blijven gehandhaafd.

- **Zorgvuldige maar voortvarende transformatie van haven en Westpoort**

De haven, de industriezone en de stad raken steeds nauwer verweven met elkaar. Dat is een goede ontwikkeling, maar moet met grote zorgvuldigheid gebeuren. Het bedrijventerrein Westpoort ruimte voor vitaal ondernemerschap, maakindustrie, grootstedelijke verzorging en distributie. Die ruimte is schaars en kostbaar, maar is van internationaal belang. Daarop moet de stad zuinig zijn. Westpoort zal het brandpunt vormen van de energietransitie in de metropoolregio. De gemeente moet daar proactief mee omgaan en het gebied samen met marktpartijen doorontwikkelen. Nu de besluitvorming rondom Havenstad is afgerond, moet deze transitie voortvarend en met hoge prioriteit worden uitgevoerd. De gemeente mag hiervoor niet bezuinigen op de ambtelijke inzet.

5.5 Aandacht voor ondernemers

Onze winkeliers en ondernemers zijn van grote waarde voor de levendigheid en sociale samenhang van onze buurten. Zij hebben het zwaar gehad in de coronacrisis, terwijl ze de druk op de openbare ruimte steeds harder voelen: de huren worden onbetaalbaar voor de schoenmaker in de Pijp en de wasserette in de Kinkerbuurt. Dat raakt de leefbaarheid in onze buurten, de PvdA wil ondernemers hierbij helpen. Daarnaast willen we meer investeren in publiek-private samenwerking, om de veiligheid van onze winkeliers en ondernemers te vergroten en om het vestigingsklimaat te verbeteren.

Onze plannen:

- **Bestemmingsplannen geven ruimte aan ondernemers**

De gemeente kan ondernemers helpen door in de bestemmingsplannen op te nemen welke bedrijven in een bepaald gebied gewenst zijn. We willen geen lege kantoren faciliteren voor een bedrijf dat hier belasting ontwijkt, we willen geen straten met alleen telefoonwinkels en hamburgerrestaurants. We willen wel een divers aanbod winkels en werk, zodat elke Amsterdammer in de eigen buurt naar de bakker kan. In de bestemmingsplannen houden we oog voor de toename van online winkelen: we kijken aan welke fysieke winkels een buurt behoefte heeft.¹⁶

- **Lokaal inkopen stimuleren**

De gemeente moet zelf zoveel mogelijk lokaal gaan inkopen. Daarom bouwen wij het reeds bestaande voorkeursbeleid uit ten behoeve van lokale ondernemers. Op dit moment besteedt Amsterdam als grootste gemeente van Nederland jaarlijks meer dan een miljard euro bij mkb-bedrijven, waarvan ca. 335 miljoen euro aan Amsterdamse mkb-bedrijven. Dat bedrag kan omhoog. We willen ook stimuleren dat Amsterdammers lokaal gaan inkopen, bijvoorbeeld door hieraan punten toe te kennen via de Duurzame Stadspas.

¹⁶ Zie hoofdstuk 1. Betaalbaar wonen in Amsterdam, vanaf p.6

- **Ondernemers beschermen tegen criminaliteit**

We willen het bedrijfsleven weerbaarder maken tegen georganiseerde criminaliteit. Daarom geven we extra voorlichting en advies aan ondernemers over de risico's. Ook geven we extra middelen aan het Platform Veilig Ondernemen Amsterdam-Amstelland, dat voorlichting en praktische ondersteuning geeft aan ondernemers. Daarnaast geven we subsidie aan winkeliers- en ondernemersverenigingen die het Keurmerk Veilig Ondernemen willen invoeren, om een deel van de kosten te vergoeden.

- **Aansluiting op *Live View***

De gemeente stimuleert de aansluiting van ondernemers op *Live View*. Met *Live View* kan de meldkamer van de politie rechtstreeks meekijken met de camerabeelden van een winkelier of horecaondernemer. Zo zijn zij direct op de hoogte als er een inbraak of overval wordt gepleegd.

5.6 De duurzame economie van de toekomst

Banen in de circulaire economie zijn de banen van de toekomst. De transitie naar die circulaire economie is noodzakelijk om onze kinderen een schone en gezonde toekomst te geven. Als gemeente moeten we hierin een voortrekkersrol aannemen en het goede voorbeeld geven. De PvdA ziet investeren in de circulaire economie als een investering die zich dubbel en dwars gaat terugverdienen.

Onze plannen:

- **Gemeente gaat meer circulair inkopen**

Per 2025 wil de gemeente Amsterdam 50% van het inkoopbedrag circulair of duurzaam inkopen. Hierdoor hebben duurzame bedrijven meer kans om hun producten te verkopen. In 2030 moet dit percentage zijn opgeschroefd naar 90%. Bovendien moeten gemeentelijke catering- en cafetariavoorzieningen zo veel mogelijk gaan werken met biologische voedingsmiddelen.

- **Groene investeringen belonen**

Veel ondernemers hebben groene ideeën, maar niet het geld om deze uit te voeren. Omdat circulaire en duurzame businessmodellen nog weinig worden ontwikkeld, vinden zij lastig investeerders. Daar moet de gemeente bijspringen. Door hierin te investeren, vinden we uit wat werkt en dragen we bij aan een groenere samenleving. Dit kan bijvoorbeeld door een garantiefonds in te richten.

- **Streven naar meer schone banen**

De PvdA Amsterdam wil dat bedrijfsleven en kennisinstellingen samen kijken welke banen nodig zijn voor de verduurzaming van onze economie. Op basis van die analyse kunnen Amsterdammers worden geschoold om aan de slag te gaan in bijvoorbeeld de installatie van zonnecellen en duurzame ketels.

5.7 Een helpende hand bij armoede en schulden

Als het leven tegenzit, garandeert de overheid bestaanszekerheid. De schaamte rondom armoede en schulden is groot en isolement ligt op de loer, niet alleen voor volwassenen maar ook voor kinderen. De PvdA Amsterdam wil dit doorbreken, want ook als je met armoede te maken hebt, hoor je de kans te krijgen om mee te doen. Dat doen we door laagdrempelig hulp te bieden en het stigma rondom armoede te doorbreken. Niet alleen via de gebaande paden, maar ook via bijvoorbeeld huisartsen, verloskundigen en andere zorginstanties. Schulden kunnen je uitzicht op een beter leven voorgoed verpesten. Veel schulden ontstaan door onwetendheid, een fout of pech. De coronacrisis

heeft geleid tot een grote stijging van aanvragen voor schuldhulpverlening. Vaak gaat het om mensen met een onzekere positie zoals jongeren, flexwerkers en zzp'ers die door teruglopende inkomsten in de problemen zijn gekomen. Het is belangrijk om schulden zo vroeg mogelijk te signaleren en om meteen hulp te bieden.

Onze plannen:

- **Formulierenbrigades en proactief en toegankelijk informeren**

De huidige mogelijkheden voor inkomensondersteuning worden nog onvoldoende gebruikt. De formulierenbrigades leveren een belangrijke bijdrage aan de bestrijding van armoede. Daarnaast passen we de informatie zelf aan: geen ingewikkelde brochures, maar toegankelijke informatie. Dus ook digitaal. En we zorgen dat informatie aankomt bij mensen. Bijvoorbeeld door een mobiele spreekkamer door de wijk te laten rijden en met mensen te laten praten. Ook werken we samen met o.a. huisartsen, verloskundigen en andere zorginstanties die de signalen herkennen en naast de mensen staan. We houden rekening met de verschillen in taalvaardigheid en brengen ook de informatie naar de "vindplekken", zoals markten en ontmoetingsplekken.

- **Op volle kracht door met de Amsterdamse aanpak van schuldenproblematiek**

De afgelopen jaren hebben veel Amsterdammers met problematische schulden meer perspectief gekregen door het programma Schuldenrust van de gemeente. Door afspraken te maken met schuldeisers en andere partners, werkt de gemeente aan het voorkomen, klein houden en snel oplossen van schulden. Daar gaan we mee door. We investeren in vroegsignalering – bijvoorbeeld in de Vroeg Eropaf-teams – zodat schulden eerder in beeld komen en dus ook eerder een oplossing kan worden gevonden. We gaan verder met de pilot Pauzeknop waarmee we oplopende rentes en boetes stopzetten als mensen de stap zetten naar de schuldhulpverlening. Dit neemt de stress weg van incassobrieven en bezoeken van deurwaarders en zorgt voor de rust om te werken aan een oplossing. We continueren de Schuldenrustlening, een renteloze sociale lening waarmee beginnende schulden van minder dan 5000 euro kunnen worden opgelost.

- **Een schuldevrije start voor jongeren**

Een groot deel van de schulden van jongeren ontstaat wanneer ze achttien jaar worden. Ze zijn dan zelf verantwoordelijk voor hun geldzaken en als daar iets niet goed gaat, bijvoorbeeld doordat zij hun zorgverzekering of telefoonabonnement niet betalen, kan dat grote gevolgen hebben. Het programma Jongeren Schuldevrije Start helpt jongeren zodat ze eerder van hun schulden af zijn en weer een stabiel bestaan kunnen opbouwen. Daarmee gaan we door.

- **Financiële educatie voor jongeren**

Schulden ontstaan mede door gebrekkige kennis van financiële zaken. In samenwerking met scholen krijgen leerlingen in het voortgezet onderwijs ook de komende jaren lessen in financiën.

- **Buddyprojecten**

We willen gaan inzetten op buddyprojecten. Hierbij koppelen we mensen met schulden aan buddies; mensen die weten hoe je uit de schulden komt. Zo helpen Amsterdammers andere Amsterdammers die in een soortgelijke situatie zitten of zaten.

- **Financiële inloopspreekuren**

We organiseren spreekuren in de buurt om met mensen te praten die in de schulden of armoede zitten. We gaan in gesprek en luisteren om met de juiste oplossingen te komen.

- **Buurtteams versterken**

Een vast en vertrouwd gezicht helpt Amsterdammers met hun vragen over gezondheid, financiën, meedoen of wonen. Buurtteams spelen een belangrijke rol in het voorkomen van armoede. Daarom willen wij ze versterken.¹⁷ De samenwerking tussen buurtteams en de voorzieningen vallend onder de noemer 'Sociale Basis' zal verder uitgewerkt worden, zodat de vraag om hulp en ondersteuning sneller op de juiste plek wordt opgepakt en behandeld.

- **Budgetcoach in het buurtteam**

Veel Amsterdammers die financiële problemen (dreigen te) krijgen, hebben voldoende aan lichte vormen van advies en ondersteuning. In hun buurtteam kunnen zij eenvoudig terecht bij een Budgetcoach. Deze coach helpt met het maken van een budgetplan en een kasboek en geeft nuttige adviezen.

- **Ervaringsdeskundigen begeleiden mensen met schulden**

Naast maatschappelijk dienstverleners, zetten we ervaringsdeskundigen in om mensen met schulden te begeleiden. Een ervaringsdeskundige doet werk wat een betaalde functie zou moeten zijn, en geen vrijwilligerswerk.

- **Schuldhulp voor ondernemers**

Door de coronacrisis is een groot aantal zzp'ers en andere ondernemers in financiële problemen geraakt. De schuldhulpverlening voor deze groep is daarom uitgebreid. Omdat de economische situatie de komende jaren kwetsbaar blijft, handhaven we de extra ondersteuning.

- **Kwijtschelding van gemeentebelastingen voor Amsterdammers met laag inkomen**

De afdelingen Belastingen en Armoedebestrijding van de gemeente Amsterdam hebben een succesvolle nieuwe werkwijze ontwikkeld om te voorkomen dat Amsterdammers in de schulden komen. Zo toetst de gemeente voor uitkeringsgerechtigden automatisch of ze in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentebelastingen, zonder dat ze daar een verzoek voor hoeven in te dienen.

- **Korting bij GVB voor stadspashouders**

Voor mensen met een laag inkomen is het openbaar vervoer heel duur. Net als mensen met een hoger inkomen, moeten zij de keuze hebben te fietsen of het OV te gebruiken om naar school, werk of familie te komen. Het openbaar vervoer is al gratis voor oudere stadspashouders, maar de PvdA wil de overige stadspashouders daarnaast minimaal 50% korting geven op een GVB-abonnement.¹⁸

- **Goedkoper openbaar vervoer buiten de ring**

De PvdA wil het openbaar vervoer buiten de ring goedkoper maken. Buiten de ring is het gebruik van het openbaar vervoer namelijk relatief duur, omdat de afstanden die worden afgelegd langer zijn. We willen vervoersarmoede uitbannen door de prijs per kilometer buiten de ring te verlagen.¹⁹

- **Stadspas**

Via de stadspas hebben we gezorgd dat geen enkele kind meer uitgesloten kan worden van een schoolreisje. Als ouders de vrijwillige ouderbijdrage niet kunnen betalen, dan kan dat ook via de Stadspas.

¹⁷ Zie hoofdstuk 6. Een veilige en leefbare stad, vanaf p.46

¹⁸ Zie hoofdstuk 4. Bereikbare en levendige buurten, vanaf p.29

¹⁹ Zie hoofdstuk 4. Bereikbare en levendige buurten, vanaf p.29

- **Meer steun voor de voedselbank**

Ook tijdens de coronacrisis hebben wij gezien hoeveel mensen de voedselbank moeten gebruiken. Het is schandalig dat een rijke stad als Amsterdam überhaupt voedselbanken heeft, maar zo lang ze nodig zijn, steunt de gemeente voedselbanken en voedselinitiatieven.

5.8 Een constructieve houding tegenover nieuwe Amsterdammers

Vluchtelingen, expats, ongedocumenteerden: Amsterdam helpt nieuwkomers Nederlands te leren en kennis te maken met onze samenleving. Integratie en inburgering beginnen met taal. Kennis van de taal maakt zelfstandig, geeft kansen en maakt het mogelijk elkaar te ontmoeten en te leren kennen. Nederlands is de taal die ons verbindt, dus we vinden het belangrijk dat alle Amsterdammers Nederlands kunnen spreken, ook zij die al langer in Amsterdam wonen.

Onze plannen:

- **Inburgeringsonderwijs op reguliere onderwijsinstellingen**

De kwaliteit van en het slagingspercentage voor inburgering kan omhoog. Dit kunnen we bereiken door het inburgeringsonderwijs beter aan te sluiten op het reguliere onderwijs. Bij voorkeur organiseren we het inburgeringsonderwijs op reguliere onderwijsinstellingen.

- **Werkplekken voor inburgeraars**

Samen met bedrijven en organisaties organiseren we werkplekken voor inburgeraars. Werk is de beste kans om snel onderdeel van de samenleving te worden en de taal te leren. De gemeente geeft hierbij het goede voorbeeld.

6. Een veilige en leefbare stad

Amsterdam is van oudsher de stad waar je veilig jezelf kunt zijn. Dit maakt Amsterdam tot de zo kenmerkende open en inclusieve stad. De PvdA zal altijd vurig strijden voor dit karakter. We rekenen af met elke vorm van discriminatie, uitsluiting en intolerantie. Alleen zo kunnen we die lieve stad zijn.

Te vaak wordt de stad opgeschrikt door misdaad en geweld. Incidenten met wapens en jongeren hebben een grote impact op buurten. We moeten daarom de komende jaren blijven investeren in de veiligheid en leefbaarheid van Amsterdam.

Rechts beleid verslechtert onze veiligheid. Door bezuinigingen van rechtse kabinetten heeft de stad een tekort aan politie en hebben politiebureaus hun deuren moeten sluiten. Duizenden aangiftes blijven op de plank liggen. Het Openbaar Ministerie kan niet alle zware criminaliteit vervolgen. In plaats van verantwoordelijkheid te nemen, zoeken rechtse partijen hun toevlucht tot vooral symbolische maatregelen. Amsterdammers zijn hiervan de dupe. De PvdA doet niet mee aan de symboolpolitiek. Wij kiezen voor een praktische aanpak van onveiligheid en verloedering die wél werkt. We kiezen voor samenwerken met bewoners en ondernemers en voor een overheid die zichzelf beter organiseert. En we maken als partij duidelijke keuzes, zodat de schaarse capaciteit wordt ingezet op de plekken in de stad waar dit het hardst nodig is.

6.1 Veilig jezelf kunnen zijn

Amsterdam is een diverse stad en dat omarmen we. Helaas is er discriminatie, haat en zelfs geweld tegen verschillende groepen in de samenleving. Als partij strijden we op elk terrein tegen dit onrecht. Het maakt niet uit wat je huidskleur, godsdienst, culturele achtergrond, geaardheid, genderidentiteit - expressie, geslachtskenmerk, seksuele gerichtheid, levensovertuiging of politieke voorkeur is: iedereen moet veilig zichzelf kunnen zijn.

Onze plannen:

- **Meer prioriteit naar de bestrijding van racisme en discriminatie**
We willen meer actie tegen anti-LHBTQIA+-geweld, moslimhaat, anti-zwart racisme, validisme en antisemitisme. Slachtoffers moeten meer mogelijkheden krijgen om aangifte te doen of meldingen door te geven. Aangiftes en signalen moeten serieus en snel worden opgepakt door politie en OM. We willen meer investeren in specialistische politieteam's die racisme en discriminatie aanpakken, zoals Roze in Blauw.
- **Meer aandacht voor de veiligheid van vrouwen, meisjes en LHBTQIA+'ers op straat**
De PvdA wil de Amsterdamse aanpak van straatintimidatie continueren. Vrouwen en LHBTQIA+'ers ervaren de onveiligheid op straat namelijk nog dagelijks. We gaan extra investeren in betere handhaving en het bestraffen van daders.
- **Meer voorlichting in het onderwijs**
We zorgen voor meer voorlichting op basisscholen en voortgezet onderwijs over gelijkwaardigheid, seksuele diversiteit en genderidentiteit. Je moet je in de klas en in de samenleving altijd veilig kunnen voelen, wie je ook bent.
- **Actie tegen discriminatie in het uitgaansleven**
Discriminatie in het nachtleven is een groot probleem. De PvdA Amsterdam is vóór het inzetten van *mystery guests* in het uitgaansleven: horecazaken die uitsluiting actief tegengaan, krijgen onze steun.

- **Huiselijk en seksueel geweld beter tegengaan**

Gemiddeld één op de drie geweldsmeldingen bij de politie gaat over huiselijk geweld of kindermishandeling. Bovendien heeft meer dan de helft van de gezinnen die bij Veilig Thuis zijn aangemeld na anderhalf jaar nog steeds te maken met geweld. Er zijn meer specialisten nodig bij Veilig Thuis en hun bereikbaarheid buiten kantoortijden moet worden vergroot.

6.2 Veiligheid begint in de wijk

Het veilig en leefbaar houden van een wijk lukt alleen in samenwerking met bewoners, gemeenschappen en ondernemers in de wijk. Daarom mogen ze de prioriteiten voor handhaving en politie in hun wijk deels mee bepalen. Bovendien investeren we extra in de buurten waar de problemen het grootst zijn.

Onze plannen

- **De wijkagent terug in de wijk**

De wijkagent is het gezicht van de wijk en hoort toegankelijk en makkelijk bereikbaar te zijn voor bewoners. Momenteel worden zij te vaak ingezet voor andere taken, zoals noodhulp. Wij willen de wijkagent weer tijd geven om zijn eigenlijke werk te doen door weer te investeren in contacten in de wijk.

- **Elke buurt bepaalt zijn eigen aanpak**

Inwoners en ondernemers bepalen in overleg met gemeente, politie en woningcorporaties welke veiligheidsmaatregelen prioriteit hebben. Zo bepalen zij mede de inzet van politie en handhavingdiensten. Elke buurt krijgt zijn eigen plan, zodat de aanpak wordt bepaald op basis van maatwerk. Van inbraakpreventie tot betere straatverlichting.

- **Veiligheid meenemen in plannen voor herinrichtings- en bouwprojecten**

In een overzichtelijk ingerichte en goed verlichte omgeving voelen mensen zich veiliger. We willen dat de gemeente standaard bij elke herinrichting van een straat en groter bouwproject een veiligheidsonderzoek doet. Daarbij wordt ook gekeken naar technische en bouwkundige maatregelen, die het veiligheidsgevoel vergroten.

- **Betere samenwerking van zorgaanbieders en welzijnsinstellingen met politie**

De politie is veel tijd kwijt aan personen met zorgproblemen die eigenlijk door andere partijen opgevangen hadden moeten worden. Dat komt doordat instellingen vaak na kantoortijd niet open of beschikbaar zijn. We willen voor elke wijk afspraken maken met de instellingen over wijkgerichte zorg voor deze kwetsbare bewoners die ook overlast veroorzaken. Ook gaan we inzetten op 24-uurs bereikbaarheid.²⁰

6.3 Een krachtige aanpak van wapenbezit

Een aanzienlijk aantal jongeren in Amsterdam heeft een mes of zelfs een vuurwapen bij zich. Er zijn regelmatig vuurwapen- en steekincidenten. We stellen een duidelijke norm: het bezit van wapens is niet normaal en gaan we bestrijden.

Onze plannen:

- **Voorlichting, bewustwording en inleveracties**

De gemeente gaat met ouders, maatschappelijke organisaties, scholen en jongerenwerk samenwerken om bewustwording te bevorderen en om jongeren voor te lichten over de

²⁰ Zie hoofdstuk 7. Gezond in Amsterdam, vanaf p.54

gevaren en wat ze eraan kunnen doen. We willen meer mogelijkheden om wapens anoniem in te leveren.

- **Inzet van meer gespecialiseerde politieagenten**
We zorgen voor meer gespecialiseerde politieagenten. Zij kunnen netwerken met wapens in beeld krijgen en zo wapenhandel en -bezit aanpakken.
- **We zijn voor het experiment met gerichte controles op wapenbezit**
De ernstige incidenten met wapens vragen lef om nieuwe maatregelen uit te proberen. We streven naar geen wapens meer op straat en schuwen bij voorhand geen enkel middel dat daaraan bijdraagt. Daarom steunen wij het experiment om gerichte wapencontroles uit te voeren in de buurten met veel wapenincidenten. Etnisch profileren moet absoluut worden tegengegaan. Daar moet streng toezicht op worden gehouden. De PvdA vindt de inzet van onafhankelijke waarnemers een goede vorm. Bij een experiment hoort controleren en evalueren. Als de controles niet effectief zijn of als etnisch profileren niet te voorkomen is, stoppen we het experiment meteen.
- **Maak gebruik van rolmodellen die jonge criminelen motiveren tot gedragsverandering**
We moeten jonge criminelen laten zien dat het ook anders kan. Daarom zetten we rolmodellen in die als mentor kunnen optreden en deze jongeren kunnen motiveren tot ander gedrag. Hiervoor gebruiken we het lokale netwerk van bijvoorbeeld jongeren organisaties.

6.4 Tegen georganiseerde criminaliteit en mensenhandel

Georganiseerde criminaliteit kan grote invloed hebben op de leefbaarheid en veiligheid van onze stad. Geregeld worden mensen het slachtoffer van mensenhandel en arbeidsuitbuiting. Zwart geld wordt geïnvesteerd in bedrijven en vastgoed, wat de lokale economie verstoort. Criminele organisaties beïnvloeden sportclubs en verenigingen en lokken (kwetsbare) jongeren de criminaliteit in. Amsterdam was meerdere keren het toneel van schokkende aanslagen door drugsbendes. Bovendien maken criminelen gebruik van onze woningen voor criminele doeleinden of om anoniem te verblijven. Daarom investeren wij in de aanpak van ondermijning. Om dit het hoofd te bieden, is meer nodig dan extra opsporing en handhaving: wij investeren in een aanpak die inzet op preventie op het versterken van de sociale veerkracht.

Onze plannen:

- **Amsterdam gaat door met het voorkomen en bestrijden van mensenhandel**
Slachtoffers van mensenhandel en arbeidsuitbuiting kunnen rekenen op onze bescherming. We gaan door met de gemeentelijke aanpak van mensenhandel en investeren in goede samenwerking met opsporings- en handhavingsinstanties. Slachtoffers, ook ongedocumenteerde mensen, hebben de mogelijkheid om veilig aangifte te doen. We zorgen voor voldoende opvang.
- **Een Top-100 voor ondermijnende organisaties in de stad**
Amsterdam heeft veel te lijden onder ondermijnende criminaliteit. Dit pakken we bij de wortels aan. We stellen een Top-100 van ondermijnende activiteiten op en pakken deze activiteiten samen met (overheids)partners aan.
- **Een scherp maar gericht vergunningenbeleid om witwassen te voorkomen**
De gemeente moet vergunningaanvragen voor bouw, horeca en andere activiteiten scherp blijven controleren om witwassen te voorkomen en illegale geldstromen op te sporen. We

gaan de wettelijke mogelijkheden om aanvragen voor vergunningen te controleren (wet Bibob) maximaal gebruiken. We investeren daarom in voldoende experts.

- **Scherpe, gerichte opsporing en handhaving**
Niet alleen bij de vergunningsaanvraag, ook daarna zetten we in op handhaving en preventieve opsporing. Dat doen we gericht. De gemeente moet haar opvatting over bepaalde sectoren niet laten bepalen door de rotte appels en daarmee obstakels opwerpen voor fatsoenlijke ondernemers. Zo is bijvoorbeeld niet elke ondernemer die een kapperszaak begint, meteen een potentiële witwasser.
- **Weerbaarheid van verenigingen vergroten**
Via beleid en subsidievoorwaarden blijft de gemeente sponsoring met criminele gelden tegengaan. Het gaat dan specifiek om verenigingen zoals sportclubs.
- **Naar één gezamenlijke aanpak van ondermijning voor heel Westpoort**
De haven en de deelgebieden van Westpoort vormen samen het grootste aaneengesloten bedrijventerrein van Nederland. Er is daar drugshandel en ondermijnende criminaliteit, maar het specialistische Haventeam van de politie is opgeheven en de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor het gebied is verdeeld over meerdere diensten. Er moet één coördinatieteam voor het hele gebied komen dat de aanpak van ondermijning voor heel Westpoort organiseert.

6.5 Een realistisch drugsbeleid

De rechtse aanpak van drugs met nadruk op repressie en straffen en verder niets, werkt al twintig jaar niet. Hier niet en nergens in de wereld. De PvdA Amsterdam kiest voor een realistisch drugsbeleid, dat (1) de volksgezondheid bevordert; (2) de voedingsbodem voor drugshandel kleiner maakt en (3) ondermijnende georganiseerde criminaliteit hard aanpakt. We maken daarbij onderscheid in de aanpak van softdrugs en harddrugs.

Onze plannen:

- **Jongeren uit de drugscriminaliteit houden wordt topprioriteit**
Er zijn steeds meer jongeren uit een kwetsbare omgeving die (online) geronseld worden voor de drugscriminaliteit. Naast preventieve, zijn daar ook repressieve maatregelen voor nodig. We zetten daarom meer in op jongerenwerkers en bieden ouders kennis over hoe ze het digitale gedrag van hun kind adequaat kunnen bijhouden. We willen ook door middel van persoonsgerichte aanpakken en maatschappelijke medewerkers voorkomen dat de problemen zich verder opschalen.
- **Meer voorlichting over de gezondheidsrisico's van harddrugs**
Het is krom dat reclame, verkoop en gebruik van alcohol, tabak en cannabis aan regels is gebonden vanwege gezondheidsrisico's, maar dat er nauwelijks een kader is bij harddrugs. De PvdA Amsterdam wil dat de gemeente op scholen en in het uitgaansleven meer voorlichting geeft over de gezondheidsrisico's. Hiermee moet het gebruik uit de taboesfeer komen en tegelijkertijd de vanzelfsprekendheid van het gebruik ter discussie worden gesteld. Er blijft daarom budget vrijgemaakt worden voor voorlichting en onderzoek.
- **We steunen het volledig legaliseren van teelt, verkoop en gebruik van wiet en hasj**
Op dit moment loopt er een landelijk experiment met een zogeheten 'gesloten coffeeshopketen'. De gemeente Amsterdam doet hieraan nu niet mee, maar als een nieuw kabinet meer gemeenten hiervoor zoekt, willen we dat Amsterdam zich aanmeldt. Dit

experiment levert belangrijke lessen op over hoe je verkoop en gebruik van wiet en hasj op een veilige en verantwoorde kan organiseren.

- **Verkoop in coffeeshops pas beperken bij minder drugstoeristen en voldoende handhavers tegen straathandel**

De gemeente wil dat coffeeshops niet meer aan toeristen verkopen, maar alleen aan ingezetenen (legaal in Nederland verblijvende inwoners). Het handhaven van dit ingezetenen criterium moet de overlast van drugsgebruik in de binnenstad en elders sterk verminderen. Hierdoor zal meer ruimte ontstaan voor zogenoemd kwaliteitstoerisme. Belangrijk is dat dit plan goed wordt uitgevoerd omdat het anders kan leiden tot illegale straathandel. Daarom dient een onderdeel hiervan te zijn dat voldoende handhavingscapaciteit wordt gereserveerd om daartegen op te treden. Bovendien wil de PvdA dit plan daarom ook alleen steunen als de gemeente een heldere strategie heeft om de toestroom van drugstoeristen te verminderen.

- **Terugdringen van lachgasgebruik**

Veelvuldig gebruik van lachgas heeft ernstige en blijvende gevolgen voor de gezondheid. We steunen het verbod op de verkoop en op recreatief gebruik.

6.6 Jeugd en veiligheid

De jeugd is de toekomst. We vinden het belangrijk om jongeren te stimuleren en om hen mogelijkheden te geven om hun talenten maximaal te ontwikkelen. Als er telkens wordt bezuinigd op jongerenwerk, is die bewustwording lastiger en glijden zeker kwetsbare jongeren af naar de criminaliteit. We investeren in de jongeren en gaan niet op hen bezuinigen.

Onze plannen:

- **Maatwerk voor jongeren**

We gaan meer luisteren naar de behoeften van jongeren en bieden ze maatwerk via jongerenwerk, maatschappelijke hulpverlening en het onderwijs. Wij willen dat ieder programma vanuit de gemeente gericht op jongeren ook met (input van) jongeren wordt gemaakt. In ieder stadsdeel komen jongerenambassadeurs die advies kunnen geven over dit soort programma's.

- **We investeren in veel meer jongerenwerkers**

Het effect van jongerenwerk wordt vaak onderschat. Jongerenwerkers bouwen een vertrouwensband op met jongeren en proberen ze op de goede weg te helpen. Door hun inzicht in de problemen, kunnen ze goed helpen. Daardoor besparen we ook op de jeugdzorg. We willen daarom meer jongerenwerkers.

- **Perspectief voor jongeren**

In veel wijken is de aantrekkingskracht van de criminaliteit sterk. Misdaad blijkt te lonen en criminelen worden rolmodellen. Vaak zijn het de jongeren met weinig toekomstperspectief die de lokale criminaliteit instromen en verstrikt raken. Door jongeren kansen te bieden met goed onderwijs, baanperspectief, jeugdzorg en goede vrijetijdsprojecten, laten we ze zien wat anders kan. We gaan dan ook meer investeren in programma's waarin wordt gewerkt aan het talent van jongeren.

- **Voldoende vrijetijdsvoorzieningen voor jongeren, zoals speeltuinen**
Kinderen moeten voldoende plek hebben om te spelen in de buurt, juist ook in onze drukke stad. We investeren daarom in voldoende speelplekken en ontmoetingsplekken voor jongeren waar ze veilig kunnen spelen en chillen.
- **We zetten de persoonsgerichte aanpakken door**
Persoonsgerichte aanpakken zijn een effectief middel voor gedragsverandering, met name bij jongeren. Daarom zetten we de aanpakken van de gemeente Amsterdam door, zoals de Top 1000- en de ROSA-aanpak.

6.7 Politie, handhavers en hulpdiensten

We zijn zuinig op onze agenten, handhavers en hulpdiensten en het belangrijke werk dat ze doen. Ook vinden we het belangrijk dat elke Amsterdammer zich moet kunnen herkennen in en erkend voelen door onze handhavende organisaties.

Onze plannen:

- **Van onze hulpverleners blijf je af!**
Brandweerlieden, politieagenten, ambulancepersoneel, handhavers en toezichthouders, ze zijn als eerste bij ongelukken en calamiteiten en onmisbaar in de hulpverlening. Te vaak zijn zij het mikpunt van agressie. De PvdA Amsterdam is tegen geweld en steunt de gemeente en werkgevers bij de aanpak ervan. Zeker het belangrijke werk van hulpverleners moet veilig kunnen worden uitgevoerd.
- **Boa's richten zich op hun eigen taken**
De handhavers van de gemeente, de zogenaamde buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) houden zich alleen bezig met hun eigenlijke taken: het uitschrijven van boetes, het aanpakken van overlast en het houden van toezicht op straat. Wat ons betreft krijgen zij meer mogelijkheden om verkeersoverlast aan te pakken, maar nemen zij verder geen taken van de politie over.
- **Duidelijke prioriteiten stellen voor handhaving en politie**
De Haagse politiek bedenkt voortdurend nieuwe problemen die door politie en handhavers moeten worden aangepakt, zonder extra capaciteit beschikbaar te stellen. De PvdA maakt duidelijke keuzes, zodat politie en handhavers zich kunnen richten op de belangrijke onderwerpen: ondermijning, criminaliteit en geweld op straat, overlast in woon- en leefomgeving, veilig jezelf kunnen zijn en straatintimidatie. Als 'Den Haag' iets anders wil aanpakken, dan moet ze capaciteit meegeven.
- **We treden op tegen discriminerende interne culturen binnen hulpdiensten**
Hulpdiensten dienen hun interne cultuur van uitsluitingsmechanismen en (on)bewuste discriminatie te zuiveren. Ze dienen een ideaal uit te dragen dat ze er zijn voor alle Amsterdammers.
- **Aangifte doen wordt efficiënter, zodat de politie er minder tijd aan kwijt is**
Aangifte doen kan altijd op het politiebureau en dat blijft, maar er is winst te behalen door op het politiebureau via tablets of computers aangifte te laten doen. Amsterdam moet ook aansluiten bij de gemeenten die werken met 3D-loketten, waar bewoners via een beeldscherm rechtstreeks contact hebben met een agent tijdens het invullen van hun aangifte.

- **Oud-agenten in dienst nemen voor patrouilles en preventie van woninginbraken**
De gemeente Amstelveen heeft als antwoord op het capaciteitsprobleem bij de Amstelveense politie een anti-inbraakteam samengesteld, met daarin oud-agenten. Dit blijkt een succesvolle zet, en willen wij ook graag in Amsterdam invoeren.
- **Meer focus op gebiedsmakelaars en straatmanagers**
De inzet van gebiedsmakelaars en straatmanagers bevordert het contact tussen bewoners en het stadsdeel. Dit leidt tot meer inzicht in lokale problemen. Wij zien graag een actievere rol voor gebiedsmakelaars en straatmanagers in het ophalen van informatie, we geven ze ook graag meer middelen om kleine lokale problemen zelf op te lossen.
- **Extra toezicht**
Veel plekken in de stad hebben te maken met overlast van grote aantallen bezoekers. We willen meer toezicht door hosts en crowd controllers, ook buiten uitgaansgebieden. En niet alleen 's avonds, maar ook overdag op drukke plekken als markten en pleinen.

6.8 Digitale Veiligheid

In 2019 was 13% van de Nederlandse bevolking slachtoffer van een cyberdelict. Dat betekent dat meer dan een miljoen Nederlanders te maken had met cybercriminaliteit als *sextortion*, identiteitsfraude en hacken. Tijdens de coronacrisis is dit verder gestegen. Vaak wordt de aanpak van cybercriminaliteit gezien als een uitsluitend landelijke aangelegenheid. Op lokaal niveau zijn er echter ook mogelijkheden om dit tegen te gaan.

Onze plannen:

- **Kennis en bewustwording van cybercriminaliteit vergroten**
We blijven ons inzetten voor het creëren van bewustwording van de gevaren van cybercriminaliteit bij burgers, ondernemers en ambtenaren. Bestaande educatieve projecten over cyberveiligheid blijven we tevens ondersteunen. Dit maakt mensen meer weerbaar.
- **Ethisch hacken stimuleren**
We stimuleren de inzet van ethische hackers; computerspecialisten die digitale kwetsbaarheden bloot stellen ter verbetering hiervan. Een eerste stap is dat de gemeente Amsterdam start met het inrichten van beleid rondom Coordinated Vulnerability Disclosure (CVD). Hierin staat de wijze waarop melders (ethisch hackers) kwetsbaarheden uit de systemen van de gemeente Amsterdam adequaat kunnen doorgeven.
- **Meer cyberveiligheidsspecialisten**
We zetten ons in om gekwalificeerde specialisten aan te trekken, bij zowel de gemeente en politie als het Openbaar Ministerie. Zij kunnen de digitale veiligheid van burgers en de eigen systemen waarborgen.
- **Beter aangifteproces voor cybercriminaliteit**
Het aangifteproces van cyberincidenten moet worden verbeterd. Er zit veel schaamte bij slachtoffers van cybercriminaliteit en men weet vaak niet welke stappen moeten worden ondernomen om aangifte te doen.

6.9 Radicalisering, polarisatie en extremisme

Polarisatie, radicalisering en extremistische uitingen nemen toe. Sinds enige tijd signaleren de veiligheidsdiensten grotere dreiging vanuit rechtsextremistische hoek. We noemen het beestje bij de naam en deinzen niet terug voor keiharde repressie als personen ontspreiden. Toch geloven we ook in

preventie. We zoeken voortdurend naar effectieve manieren om radicalisering te voorkomen, door te blijven investeren in samenwerking van professionals, wetenschappers en sleutelfiguren met een netwerk in de buurt.

Onze plannen:

- **Inclusie als uitgangspunt**
We moeten zorgen dat iedereen erbij hoort. We gaan discriminatie en uitsluiting daarom actief tegen en zorgen dat iedereen zich betrokken voelt bij de stad.
- **Wij staan pal voor de vrijheid van meningsuiting**
Daarom zijn we uiterst terughoudend met inperkingen daarvan. Mensen met opvattingen, hoe abject ook, bestrijden we liever met argumenten op een podium dan met aanklachten. We nemen zichtbaar stelling tegen bedreigingen van journalisten, advocaten, publieke personen, volksvertegenwoordigers en anderen.
- **Bescherming voor Islamitische en Joodse instellingen**
Wij continueren de extra maatregelen en middelen voor de beveiliging van Islamitische en Joodse instellingen.

7. Gezond in Amsterdam

Wat als we niet naar de eigenschappen zouden kijken die afwijken van de norm, maar naar de mens zelf? Wat als we niet de diagnose voorop zouden stellen, maar juist kijken naar wat de Amsterdammer kan en wil?

Te vaak staat het systeem centraal, en niet de mens. Een Amsterdammer die zorg of hulp nodig heeft, wordt dan enkel benaderd vanuit die zorgbehoefte of hulpvraag. Onbedoeld leidt dit tot uitsluiting. Maar iedereen telt mee. De PvdA Amsterdam wil zorg- en hulpverlening anders benaderen. Wij zien zorg niet uitsluitend als een kostenpost: zorg levert juist gezondheid, veiligheid en geluk op. In een sociale samenleving waar iedereen ertoe doet, is goede zorg daarom één van de belangrijkste zaken.

Amsterdammers met een langdurige zorgbehoefte geven wij omstandigheden waarin ze ertoe doen – of het nu gaat om dementie, schulden, een verstandelijke beperking²¹ of problemen met fysieke of mentale gezondheid. Zo kan iemand met dementie werken aan een kunsttentoonstelling, kan iemand met een verstandelijke beperking werken in een buurthuis en een inkomen hebben, en kan iemand met een psychische kwetsbaarheid als ervaringsdeskundige zijn kennis inzetten. Dit is niet alleen fijner voor de Amsterdammer, het is bewezen dat dit zwaardere zorg uitstelt of voorkomt en dat dit mantelzorgers ontlast - die daarmee op hun beurt minder snel een beroep doen op de zorg. Zorgorganisaties en maatschappelijke instanties die op deze manier naar de Amsterdammers kijken, krijgen een hoofdrol in de stad.

7.1 Gezondheidsverschillen tegengaan

Gezondheid is meer dan de af- of aanwezigheid van ziekte. Het is het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Gezondheidsverschillen worden veroorzaakt door verschillen in sociaal-economische positie, zoals slechte huisvesting, werkloosheid of andere achterstanden. Mensen uit de laagste inkomensgroep leven gemiddeld zes jaar korter dan mensen met hogere inkomens. En bovendien zijn zij in de laatste vijftien jaar van hun leven vaak ongezonder. Daarnaast is de toegang tot zorg en ondersteuning ook ongelijk verdeeld. De coronacrisis heeft deze kloof alleen maar vergroot. Deze gezondheidsverschillen accepteren we niet.

Onze plannen:

- **Zorg dichtbij**
De PvdA Amsterdam verzet zich tegen het Rijksoverheidsbeleid waardoor ziekenhuizen failliet gaan of sluiten. We zorgen voor voldoende zorgprofessionals in de stad en zorgen dat Amsterdammers in hun eigen buurt geholpen worden. Daarbij hebben we extra aandacht voor de wijken waar hulp en zorg het hardst nodig is.
- **Investeren in een gezonde leefstijl**
Een gezonde leefstijl voorkomt vaker zware gezondheidsproblemen – dat is door de pandemie opnieuw duidelijk geworden. Er wordt veel meer geld aan genezing besteed dan aan het voorkomen van ziekte. Ziektepreventie verdient zichzelf terug. We maken het daarom makkelijker om gezonder te leven. We zorgen voor een gezonde omgeving, door bijvoorbeeld meer sportieve plekken in de openbare ruimte in te richten en toegang tot gezonde voeding te verbeteren, onder andere via scholen. We zijn er ook eerder bij om

21 We gebruiken de term 'verstandelijke beperking' omdat dit een gangbare term is. Maar we blijven zoeken naar een beter alternatief. Immers, het is niet zozeer de persoon zelf die een beperking heeft, maar de samenleving die deze beperking voelbaar maakt. Als PvdA willen we niet alleen inclusief zijn in onze daden, maar ook in onze woorden.

kleine problemen klein te houden. Samen met welzijnsorganisaties, zorgpartners, wijkverpleging, huisartsen, zorgverzekeraars en vrijwilligersorganisaties, werken we aan een gezonde leefstijl voor iedereen. We geven daarbij extra aandacht voor moeilijk bereikbare groepen.

- **Aandacht voor cultuur**

Culturele verschillen kunnen een drempel opwerpen in de zorg. Zorg en ondersteuning aan alle Amsterdammers wordt beter als de zorgverleners aandacht hebben voor de verschillende culturele achtergronden. We helpen daarom alle zorginstellingen en maatschappelijke organisaties om hierop meer in te spelen. We vergroten het aantal woonvormen voor eerste generatie oudere migranten en ook het aanbod van dagbesteding – zodat daarin ook aandacht zit voor eigen taal en cultuur.

- **Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht voortgezet en uitgebreid**

De Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht tegen kindero obesitas werkt goed en wordt daarom voortgezet en uitgebreid.

7.2 Een begrijpelijk en goed geregeld zorgstelsel

Ons zorgstelsel is eindeloos ingewikkeld aan het worden. Voor de Amsterdammers die het gebruiken, maar ook voor de professionals en vrijwilligers die erin werken. Te veel gaat mis: van lange wachtlijsten voor gezinnen in nood tot perverse prikkels waardoor zorgaanbieders lichtere zorg sneller en beter leveren dan zwaardere zorg.

Onze plannen:

- **Communicatie in plaats van bureaucratie**

De gemeente moet zich opstellen als betrouwbare en kundige partner, in samenwerking met zorgaanbieders. Dat betekent dat de gemeente op een andere manier (jeugd)zorg moet inkopen, met minder administratieve lasten en bureaucratie. De overheid moet minder denken vanuit wantrouwen en spreadsheets, en accepteren dat sommige mensen niet exact in beleidscategorieën passen.

- **Continuïteit van zorg en een vertrouwd gezicht**

Liefdevolle zorg zit in een goede relatie met zorg- en hulpverleners. Elke keer als deze relatie wordt verbroken door een aanbesteding, bemoeilijkt de gemeente zelf de liefdevolle zorg en hulp. Daarom werken we zoveel mogelijk met langdurige contracten. Zo kunnen zorgaanbieders ook plannen voor de lange termijn maken. De gemeente moet eveneens zorgen dat de overgang van de gemeentelijk gefinancierde zorg naar de zorgverzekeringswet zonder onderbrekingen kan verlopen. We willen vloeiende overgangen en continuïteit van hulp. Zorgaanbieders moeten niet alleen zorgen voor hun cliënten, maar ook voor goede samenwerking met andere zorgaanbieders. Dat betekent dat continuïteit van zorg meer prioriteit krijgt in de afspraken met zorgaanbieders. Zo vormen zorgaanbieders een hecht en stabiel netwerk, waarbij geen enkele Amsterdammer tussen wal en schip valt. Daarnaast verminderen we de marktwerking in de zorg en willen we af van wachtlijsten. Mensen die toch op een wachtlijst komen te staan, worden ondertussen begeleid zodat hun situatie niet verergert.

7.3 Altijd iemand in de buurt

We koesteren plekken waar Amsterdammers actief kunnen zijn en elkaar kunnen ontmoeten. Plaatsen waar mensen bij elkaar komen om iets voor hun buurt te betekenen. Zoals de huizen van de wijk, de buurtkamers, de pop-up buurtplekken en vele andere inloop-locaties die de stad kent. Op deze plekken gebeurt het en bruist het. Bovendien spelen deze plekken een grote rol in het tegengaan van eenzaamheid. Dat is hard nodig, want chronische eenzaamheid is net zo ongezond als het roken van 15 sigaretten per dag.

Onze plannen:

- **Ruimte voor ontmoeting**
Naast voldoende plek voor Amsterdammers om te wonen en te werken, moet er ook ruimte zijn waar je gewoon kunt vertoeven, kunt binnenlopen, elkaar kunt ontmoeten of met een groep buurtgenoten aan de slag kunt met eigen ideeën en plannen. We zorgen ervoor dat deze ruimtes beschikbaar en toegankelijk zijn voor alle Amsterdammers.
- **Buurtteams versterken voor laagdrempelige hulp**
Ook bij de ontmoetingsplekken in de stad moet je terecht kunnen met een hulpvraag. Hier zijn de buurtteams actief: Amsterdammers hoeven zo niet meer bij allerlei verschillende loketten aan te kloppen. Een vast en vertrouwd gezicht helpt Amsterdammers met hun vragen over gezondheid, financiën, meedoen of wonen.²²
- **Kwetsbare Amsterdammers eerst**
We zorgen voor meer buurtteamlocaties in alle wijken en beginnen met de wijken waar de meeste kwetsbare Amsterdammers wonen.

7.4 Ruimte voor zorgprofessionals en ervaringsdeskundigen

Zoals we stappen hebben gezet in het terugdringen van het lerarentekort, willen we ook ons zorgpersoneel omarmen. Ook ervaringsdeskundigen zijn van onschatbare waarde in de zorg. Beide groepen willen we ondersteunen.

Onze plannen:

- **Zorgprofessionals krijgen makkelijker toegang tot de stad**
Studenten verpleegkunde en zorgprofessionals krijgen voorrang op een woning in de stad. Zorgprofessionals die niet in de stad wonen, kunnen gratis gebruik maken van openbaar vervoer of kunnen hun auto bij hun werk parkeren.
- **We verminderen de administratieve druk en zorgen dat zorgprofessionals kunnen doen waar ze goed in zijn: zorgen voor de Amsterdammers**
Veel zorgprofessionals zitten klem. De werkdruk en administratieve lasten zijn hoog. Ook is er onvrede over de arbeidsomstandigheden, de hoge mate van bureaucratie en de arbeidsvoorwaarden. Organisaties zijn te veel tijd kwijt aan de eisen die gemeenten stellen aan aanbestedingen, financiële afhandeling en verantwoording. Daarom willen we geen nieuwe reorganisaties van de lokale teams.
- **Ervaringsdeskundigen en professionals samen**
Het kan kwetsbare Amsterdammers helpen als ze worden ondersteund door een ervaringsdeskundige. We stimuleren dat elke zorgaanbieder waarmee de gemeente een contractuele relatie heeft, ervaringsdeskundigen aanneemt.

²² Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

- **Betere samenwerking van zorgaanbieders en welzijnsorganisaties met politie**

De politie is veel tijd kwijt aan personen met zorgproblemen die eigenlijk door andere partijen opgevangen hadden moeten worden. Dat komt doordat organisaties vaak na kantoortijd niet open of beschikbaar zijn. We willen voor elke wijk afspraken maken met de organisaties over wijkgerichte zorg voor deze kwetsbare bewoners die ook overlast veroorzaken, inclusief 24-uurs bereikbaarheid.²³

7.5 De beste jeugdhulp

Ieder kind verdient een gelijke kans op een gezond en gelukkig leven. Ieder kind heeft recht op een goede start en op ondersteuning en goede zorg wanneer het even niet goed gaat. Toch heeft Amsterdam veel kinderen die in een kwetsbare situatie leven. De wachtlijsten voor kinderen met ernstige problematiek lopen op. Dat mag niet gebeuren. Er is meer financiering nodig vanuit het Rijk voor jeugdzorg en dit moet als eerste naar de meest kwetsbare kinderen en jongeren gaan. Daarbij krijgen de jongste kinderen extra aandacht, want de eerste jaren zijn cruciaal in de ontwikkeling van het kind.

Onze plannen:

- **Preventieve jeugdzorg**

Met betere samenwerking tussen ouder- en kindteams, scholen, huisartsen, sportclubs en andere organisaties die met kinderen werken, kunnen opvoed- en ontwikkelproblemen sneller worden gesignaleerd. We investeren extra in goede informatie en begeleiding van ouders. Bij het ouder- en kindcentrum wordt het kind niet alleen gevolgd in de ontwikkeling, maar is indien nodig ook direct de benodigde hulp voor het hele gezin in huis.

- **Jeugdzorg dichtbij**

Opvoedondersteuning, jeugdhulp en specialistische jeugdzorg moeten dichtbij de kinderen worden georganiseerd. Dat kan het beste op buurtniveau. Het uitgangspunt is dat kinderen zoveel mogelijk in hun omgeving blijven.

- **De wijken met de meeste kwetsbare kinderen krijgen de meeste aandacht**

We willen de zorg en ondersteuning voor multiprobleemgezinnen verbeteren. Jeugdzorg kopen we in bij organisaties die verschillende problemen in samenhang met elkaar kunnen oplossen. Het komt te vaak voor dat er bij een gezin zoveel hulpverleners zijn betrokken die niet goed van elkaar weten wie wat doet. Gezinnen krijgen één regiehouder die samen met het gezin problemen aanpakt en zorgt voor juiste verwijzingen en coördinatie van de zorg/ondersteuning.

- **Jeugdzorg beter geregeld**

Lichte hulpverlening, zoals opvoedingsvragen of de aanpak van lichte vormen van dyslexie, mogen de zwaardere zorg nooit verdringen. We stoppen met de perverse financiële prikkels die hiervoor zorgen. We gaan de inkoop van (specialistische) jeugdzorg anders organiseren. Hierbij sluiten we aan bij wat er elders in het land wordt ontwikkeld en houden we de inkoopkosten onder controle en de administratieve lasten beperkt. Ook in de jeugdhulp gaan we voor meerjarige relaties, want elk jaar een nieuwe aanbesteding zorgt voor veel onrust. Onderdeel van de langdurige inkooprelatie is dat de gemeente kritisch kijkt naar overhead en de omvang van het management van de allergrootste jeugdzorgaanbieders. Dat een aanbieder onmisbaar is, betekent niet dat ze ongeremd kan groeien. Hoofd- en onderaannemerschap maken het hele systeem ondoorzichtig. Het kan niet zo zijn dat onze

²³ Zie hoofdstuk 6. Een veilige en leefbare stad, vanaf p.46

gemeente dure zorg inkoopt bij de hoofdaannemer en dat deze vervolgens de winst in zijn eigen zak steekt door goedkoop in te kopen bij een onderaannemer.

- **Oog voor achttienjarigen**

Doordat jeugd- en volwassenenzorg verschillend worden gefinancierd, kunnen jongeren als ze achttien worden, bijvoorbeeld niet meer bij dezelfde behandelaar blijven. Dit zorgt voor onnodige problemen. Er komt een geleidelijkere overgang voor jongeren en jongvolwassenen die dat nodig hebben. De gemeente zorgt daarmee voor continuïteit van zorg en een soepele overgang naar volwassenenzorg.

7.6 Ouderenvriendelijke wijken

Ouderen zijn de snelst groeiende groep Amsterdammers. We worden steeds ouder, en blijven steeds langer vitaal. De groep vitale ouderen vraagt om ruimte voor bewegen, ontmoeten, ontplooiën. Er is behoefte aan een fijne woonomgeving waar je makkelijk anderen ontmoet. Met het groeiende aantal ouderen zal ook de zorgvraag groter worden, bijvoorbeeld door dementie. De gemeente werkt samen met ouderenzorgorganisaties, om ook in de toekomst goede zorg voor ouderen te garanderen.

Onze plannen:

- **Een ouderenvriendelijke openbare ruimte**

We zorgen voor meer ontmoetingsplekken en voldoende zit- en uitrustgelegenheden met sanitaire voorzieningen op de juiste locatie, bijvoorbeeld bij de routes tussen OV-haltes en bij winkels.

- **Meer aandacht voor dementie**

Dementie is een ontwrichtende diagnose, maar het staat actieve participatie in de samenleving niet in de weg. Sterker nog: actieve participatie verhoogt de kwaliteit van leven en vermindert het beroep op zware zorg. We helpen mensen met dementie en hun mantelzorgers door de Amsterdamse kennis over dementie te vergroten. We zorgen voor veel meer plekken voor respijtzorg waar mantelzorgers op adem kunnen komen.

- **Gemengde woonvormen**

Er zijn weinig voorzieningen tussen het verzorgingshuis en zelfstandig wonen. Wij willen dat de gemeente en corporaties zorgen voor gemengde woonvormen. Daardoor kunnen ouderen langer en prettiger zelfstandig wonen. Ouderenwoningen bij elkaar bevorderen dat ouderen omzien naar elkaar. Bovendien is (in)formele zorg en ondersteuning efficiënter in een geclusterde woonvorm. Zorginstellingen met plannen voor woonlocaties waar ouderen en mensen met dementie volwaardig onderdeel uitmaken van de samenleving, zoals bijvoorbeeld Hogewyck in Weesp, krijgen van ons ruim baan.

- **Seniorenwoningen in de eigen buurt**

De PvdA wil geclusterde seniorenwoningen bouwen in iedere buurt. Voor ouderen zijn de lokale netwerken extra belangrijk, en daarom bouwen we deze woningen op locaties waar woningen met een lage kwaliteit worden gesloopt en waar winkels, arts en apotheek op loopafstand zijn. Senioren uit de buurt krijgen voorrang bij het huren of kopen van deze woningen als zij in ruil daarvoor een grote corporatiewoning achterlaten, of hun grote koopwoning verkopen aan het fonds voor sociale koopwoningen. In doorstroming schuilt een grote belofte. Doorstroming komt alleen op gang komt als de gemeente een zetje geeft.²⁴

²⁴ Zie hoofdstuk 1. Betaalbaar wonen in Amsterdam, vanaf p.6

- **Betaalbaar verhuizen voor senioren**

De PvdA wil dat senioren kunnen doorstromen naar een geschikte gelijkvloerse woning. Te vaak wonen zij in een grote bovenwoning met een steile trap. We versterken de regeling Van Groot naar Beter' en Van Hoog naar Laag: we geven senioren voorrang op woningen in hun eigen buurt, en helpen bij de verhuizing. Zo slaan we twee vliegen in één klap: senioren wonen meer naar wens en gezinnen kunnen naar betaalbare gezinswoningen.²⁵

7.7 Geestelijke gezondheid

Er zijn helaas veel vooroordelen over mensen met psychische problemen. Hierdoor wachten mensen te lang met het zoeken naar hulp en verbergen zij hun klachten. De PvdA wil deze onterechte negatieve beeldvorming tegengaan. We geven meer aandacht aan psychische gezondheid.

Onze plannen:

- **Behandeling en begeleiding in je eigen omgeving**

Amsterdammers met ernstige psychiatrische aandoeningen kunnen in hun eigen omgeving terecht. Zo kunnen zij meedoen in de samenleving op een manier die bij ze past en die ruimte geeft voor een zinvolle invulling.

- **Meer werk voor ervaringsdeskundigen**

Ervaringsdeskundigen zijn van onschatbare waarde. Bij de behandeling van problemen, maar ook bij het opstellen van beleid en het organiseren van de hulpverlening. We geven ervaringsdeskundigen op al deze terreinen een belangrijkere rol.

- **Tegemoetkoming bij het eigen risico**

Wie geestelijke gezondheidszorg nodig heeft, moet een eigen bijdrage betalen omdat het onder het eigen risico van de ziektekostenverzekering valt. Dat is een drempel voor kwetsbare Amsterdammers om hulp te zoeken. Dit probleem wordt veroorzaakt door landelijk beleid en zou moeten worden opgelost door de Rijksoverheid en de zorgverzekeraars. Maar ondertussen zijn vele kwetsbare inwoners de dupe. De PvdA vindt daarom dat de gemeente voor de kwetsbaarste Amsterdammers, in het bijzonder jongeren, een tijdelijke voorziening voor deze kosten moet treffen.

7.8 Een veilig thuis

Het aantal mensen zonder huis groeit. Het is duidelijk dat de schaarste op de woningmarkt iedereen raakt. Voor mensen in kwetsbare situaties is de impact zeer groot. Daarbij is er een onevenredig aantal dak- of thuisloze mensen met een beperking of een migrantenachtergrond.

Onze plannen:

- **We zijn er op tijd bij**

Door goede samenwerking tussen alle betrokken instanties signaleren we problemen op tijd en zijn we er op tijd bij om dakloosheid te voorkomen.

- **Meer woonplekken**

In Amsterdam zou niemand op straat hoeven te slapen. We bieden mensen zonder huis, mensen met psychische en/of verslavingsproblemen en ex-delinquenten huisvesting, samen met corporaties en zorgpartijen. Daarbij helpen we om hun leven weer op de rails te krijgen. Nu worden deze mensen te vaak aan hun lot overgelaten, wat ook leidt tot overlast. De PvdA vindt het belangrijk dat deze kwetsbare huishoudens zich niet concentreren in de

²⁵ Zie hoofdstuk 1. Betaalbaar wonen in Amsterdam, vanaf p.6

wijken waar al veel leefbaarheidsproblemen zijn, maar dat zij verspreid over de stad terechtkomen.²⁶

- **Opvangplekken voor mensen in nood**

We gaan door met de opvang van ongedocumenteerde mensen en zorgen dat zij naast opvang in een gericht programma kunnen werken aan hun toekomst, waar dat dan ook is. Ook voor vluchtelingen zal Amsterdam altijd een veilige haven zijn. Wij stellen locaties beschikbaar voor vluchtelingenopvang als het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) daarom vraagt.

²⁶ Zie hoofdstuk 1. Betaalbaar wonen in Amsterdam, vanaf p.6

8. Investeren in sport en bewegen

Sport is passie, plezier en gezondheid. De PvdA ziet sport en bewegen als een publieke voorziening. We willen sport en bewegen graag stimuleren, zeker bij de jeugd. Sport en bewegen moet laagdrempelig mogelijk zijn voor iedereen, voor ieders gezondheid, ontwikkeling en als ontmoeting. We streven naar vitale en toekomstbestendige sportverenigingen, waarbij we onze vrijwilligers koesteren. Zij zijn dagelijks in de weer om hun sport in onze gemeente mogelijk te maken en leveren daarmee een onmisbare bijdrage voor het vitaal en krachtig houden van onze lokale samenleving. Ook in sport is ongelijk investeren voor gelijke kansen het devies. Daar waar nodig, moet meer worden geïnvesteerd. Kwetsbare verenigingen in een omgeving met veel sociaal-economische uitdagingen hebben meer ondersteuning en geld nodig. Net als in het onderwijs.

Daarnaast willen we sportprestaties verhogen: topsport en topsportevenementen inspireren immers om het beste uit jezelf te halen en dragen bij aan verbondenheid en sportdeelname. Sport, bewegen en vitaliteit kunnen hun maatschappelijke belofte enkel duurzaam inlossen als daarin wordt geïnvesteerd.

Onze plannen:

- **Maak sport toegankelijk voor iedereen**
Financiële, lichamelijke of verstandelijke beperkingen mogen sportdeelname niet in de weg staan. Sport is inclusief en voor iedereen. Het Jeugdsportfonds en Jump-in zorgen ervoor dat alle Amsterdamse kinderen kunnen sporten. We blijven deze initiatieven steunen. Om sportuitval van kinderen te voorkomen, wordt ondersteuning aan verenigingen geboden op het gebied van omgaan met gedrag (zoals agressiviteit, maar ook met ADHD en autisme).
- **Een vakleerkracht voor gymnastiek**
Jong geleerd is oud gedaan. Dat geldt zeker voor het sporten. Elke basisschool heeft daarom een vakleerkracht bewegingsonderwijs en elke leerling moet minimaal twee uur per week kunnen gymmen. We leggen hiermee niet alleen de basis voor goed bewegingsonderwijs, maar verminderen ook de druk op leraren.²⁷
- **Ieder kind een zwemdiploma**
Alle Amsterdamse kinderen moeten kunnen zwemmen. De wachtlijsten voor zwemles worden opgelost door betere benutting van de bestaande zwembaden en de bouw van nieuwe zwembaden.
- **Ouder en kind samen in beweging**
Onderzoek laat zien dat een programma dat zich richt op sporten van jeugd met hun ouders samen een groot effect heeft op de langdurige sportdeelname van zowel kinderen als volwassenen. Daarom worden deze programma's gestimuleerd.
- **Het versterken van sportverenigingen**
Amsterdam heeft prachtige sportverenigingen. Zwakke sportverenigingen krijgen hulp van professionele verenigingscoaches. Betrokken sportverenigingen die aandacht geven aan het tegengaan van bijvoorbeeld segregatie of kinderobesitas, krijgen extra hulp. Breedtesport is geen verdienmodel.

²⁷ Zie hoofdstuk 2. Gelijke mogelijkheden voor ieder kind, vanaf p.15

- **Sport en bewegen is preventie**
Sport, bewegen en gezondheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en essentieel in het voorkomen van gezondheidsproblemen. Een goede samenwerking tussen sportverenigingen, buurtsportcoaches en eerstelijnszorg zoals fysiotherapeuten, diëtisten, psychologen en beweeg- en huisartsen, is cruciaal. De gemeente moet deze samenwerkingen verbeteren, stimuleren waar ze aanwezig zijn en opzetten waar ze nodig zijn.
- **Toegankelijker maken van buiten bewegen in de eigen buurt**
Amsterdammers moeten in de buurt kunnen sporten, dus moet de buitenruimte worden aangepast. Denk daarbij aan wandel-, hardloop- en mountainbikeroutes, maar ook buitendienst en yoga- of bootcamp-locaties in parken. Bij de inrichting van de publieke ruimte in bijvoorbeeld nieuwe wijken of verbouwde bestaande wijken moet meer nadruk komen op buiten- en binnensport en waar mogelijk een uitbreiding hiervan.
- **Voldoende sportfaciliteiten in nieuwe buurten**
Bij de bouw van nieuwe wijken moeten sportvelden en andere sportfaciliteiten verplicht worden opgenomen in de plannen. De raad commiteert zich aan de sportnorm die gesteld is en zal daarbij de sportvereniging niet uit het oog verliezen.
- **Meer oog voor multifunctionaliteit in sporten en bewegen**
Sportvelden worden, waar mogelijk, aangepast naar multifunctionele sportvelden. Nieuwe sportvelden worden zoveel mogelijk als multifunctionele velden aangelegd. Zo kunnen sportlocaties verschillende groepen mensen (jong, oud, man, vrouw, teamsporter, individuele sporter, etc.) aanspreken.
- **Waardering voor skatecultuur en urban sports**
Het nieuw aangelegde skatepark op Zeeburgereiland is ongekend populair gebleken bij grote groepen uit de hele stad. Niet alleen kunnen jongeren zich hier fysiek uitleven, ook is deze sociale ontmoetingsplaats een bron van talentontwikkeling en een hotspot voor de toekomstige generatie creatievelingen. Een sportieve, inclusieve en vernieuwende subcultuur als deze schatten wij op waarde. Daarom stimuleren wij gebruik en goed beheer van skatebanen en urban sports-plekken in elk stadsdeel.
- **Inzet buurtsportcoaches**
Buurtsportcoaches zorgen voor sport en bewegen in de wijk. Zij benaderen de jeugd in de wijk en organiseren sportactiviteiten. We willen meer buurtsportcoaches die breder worden ingezet. Ook omdat zij een rol kunnen spelen in het veranderende beweegklimaat.
- **Amsterdam nog meer topsportstad**
Amsterdam is trots op haar topsporters. In het Amsterdamse TeamNL-topsportcentrum halen Amsterdamse topsporters met de beste begeleiding en faciliteiten het beste in zich naar boven. We streven ernaar dit 'Papendal aan de Amstel' kwantitatief uit te breiden, kwalitatief te verbeteren en in te zetten om de breedtesport te verbeteren. Nieuwe sporten worden een vast onderdeel hiervan.
- **Topsporttalent krijgt een kans en een podium**
Zonder talenten geen topsport. Daarom willen we het recent ingestelde talentenfonds uitbreiden en doorontwikkelen. Talentvolle Amsterdamse topsporters worden betrokken bij de ontwikkeling van sporttalent, bijvoorbeeld door het verzorgen van sportevenementen en -clinics. Dit draagt bij aan talentontwikkeling en meer sportdeelname in de stad.

- **Iedereen moet veilig kunnen sporten**

De gemeente heeft een ondersteunende verantwoordelijkheid bij het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag in de sport. Zij onderzoekt, in samenwerking met allerlei sportorganisaties, hoe die ondersteuning het best kan worden georganiseerd en neemt daar het voortouw in. Daarnaast zal de gemeente in het vervolg een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) verplicht stellen voor sportverenigingen die een gemeentelijke accommodatie willen huren.

9. Kunst en cultuur: van iedereen, voor iedereen

Ramsey Nasr beschreef het belang van kunst met de woorden: 'Uit nutteloze noodzaak, schiep kunst de mens'.²⁸ En zo is het. Kunst geeft ons leven betekenis. Deze tijd vraagt om zingeving, om nieuwe verbeelding, om reflectie, maar ook om vermaak. De stad Amsterdam ademt kunst en cultuur. Van grote kunstinstellingen met internationale allure, naar vernieuwende culturele buurtinitiatieven. Het is er allemaal in grote diversiteit. Juist de breedte in het cultuuraanbod geeft Amsterdam het bruisende karakter dat onze stad zo bijzonder maakt en rechtvaardigt onze internationale reputatie als cultuurhoofdstad. Van de grote instellingen aan het Museumplein tot het Leerorkest. Van het Meervaarttheater tot CBK Zuidoost. Van ISH Dance Collective tot Imagine IC. Van ITA tot het Volksoperahuis. Amsterdam heeft het beste in huis. De PvdA wil dat iedere Amsterdammer daarvan kan genieten.

De cultuursector is ook van groot economisch belang en is in Amsterdam goed voor meer dan 10.000 banen. Maar de coronacrisis heeft zijn sporen nagelaten en veel culturele instellingen en kunstenaars staan zwaar onder druk. De PvdA staat pal voor het behoud van de kunst- en cultuursector. Wij willen onze culturele rijkdom in alle diversiteit behouden. Hiervoor moet het cultuurbudget omhoog, met een nadruk op het toegankelijk maken van kunst en cultuur. We verdiepen de cultuureducatie, zorgen voor een bibliotheek in elke buurt en eerlijke lonen in de sector. We zorgen dat we samen ons cultureel erfgoed behouden.

9.1 Investeren in de cultuursector

De PvdA wil meer geld voor cultuur. De sector zal de komende jaren alle zeilen moeten bijzetten om de culturele rijkdom van Amsterdam te behouden. De gemeente kan daarbij helpen door meer geld vrij te maken voor kunst en cultuur. Een belangrijk aandachtspunt is dat iedereen in de kunst- en cultuursector eerlijk wordt betaald.

Onze plannen:

- **Meer geld naar cultuurfondsen**
Wij willen het cultuurbudget verhogen. Als resultaat daarvan kan er bijvoorbeeld meer geld naar het innovatie- en project subsidiebudget van het Amsterdamse Fonds voor de Kunsten (AFK). Ook vindt de PvdA het belangrijk dat er extra geld naar de jongeren (nacht)cultuur gaat.
- **Kunst in alle vormen promoten**
We zijn trots op de culturele rijkdom in Amsterdam. Kwaliteit kent vele vormen en we moeten ze allemaal ontdekken. De kunstensector groeit en innoveert vaak sneller dan dat de infrastructuur bij kan houden. We willen ons blijvend inzetten om te zorgen dat alle vormen van kunst en cultuur aan ondersteuning en financiering kunnen komen, ook als ze buiten of tussen de traditionele kunstvormen in zitten.
- **Inclusiviteit en diversiteit eisen bij culturele instellingen**
Amsterdamse culturele instellingen die veel subsidie ontvangen, behoren meestal tot de top in hun vakgebied. Daar zijn we heel trots op. Het brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee, zoals dat ze zich houden aan de Governance Code Cultuur en de code Diversiteit en Inclusie. De PvdA vraagt hen daarnaast om in hun plannen vorm te geven aan hun verantwoordelijkheid voor de keten (met name de makers), voor het cultuurweefsel in de stad en voor het bereiken van lokale (nieuwe) doelgroepen. We vragen Amsterdamse instellingen die subsidie aanvragen om te laten zien welke voortgang ze hebben gemaakt

²⁸ Ramsey Nasr, 'Uit nutteloze noodzaak', verscheen in NRC Handelsblad van 12 juni 2010.

met hun diversiteitsplannen. Als er te weinig progressie is, is het instellen van hardere normen en voorwaarden nodig (zoals quota voor bestuurs- en managementposities bij de gesubsidieerde instellingen).

- **Toegankelijk voor iedereen**

Het is belangrijk dat iedereen die dat wil, kan deelnemen aan kunst en cultuur. We zien dat ons cultuuraanbod nog niet optimaal toegankelijk is voor mensen met een beperking. De PvdA wil er alles aan doen om dat te verbeteren.

- **Meer geld naar lokale media**

De PvdA hecht zeer aan lokale journalistiek van goede kwaliteit. Die wakkert discussies aan, informeert bewoners en controleert het bestuur van de stad. Juist in deze tijd waarin de gemeente er steeds meer taken bij krijgt, is het belangrijk dat de lokale media voldoende tegenwicht kunnen bieden, en het politieke debat onafhankelijk vertalen naar Amsterdammers. Dat gaat niet alleen om onze lokale tv, en radiozenders, maar ook om de stadsdeelkranten. De PvdA wil dat de democratische en maatschappelijke functies van onze lokale media gegarandeerd worden en wil daarvoor meer geld vrijmaken.

9.2 Versterking van de positie van kunstenaars en artiesten

De positie van individuele kunstenaars en kunstenaarscollectieven is de afgelopen jaren verslechterd, mede door de grote schaarste aan betaalbare woon- en werkruimte in de stad. De stad heeft die kunstenaars juist hard nodig. De PvdA vindt dat kunstenaars een plek verdienen in de stad.

Onze plannen:

- **Eerlijke lonen in de sector**

Nog steeds worden kunstenaars geregeld zwaar onderbetaald. Dat is voor de PvdA onacceptabel. Kunstenaars zijn belangrijk voor deze stad en verdienen dus een fatsoenlijke beloning. Daarom wil de PvdA extra investeren in de Amsterdamse cultuursector.

- **Subsidies aanvragen vergemakkelijken**

Wij zien dat jonge cultuurmakers nieuw publiek weten aan te spreken, maar verdwalen in de bestaande subsidiesystemen. De PvdA gaat zorgen dat ons kunstsubsidiestelsel toegankelijker wordt.

- **Broedplaatsen uitbreiden**

Het aantal ateliers en atelierwoningen moet worden uitgebreid. En gemeentelijk vastgoed dat tijdelijk niet wordt gebruikt, komt beschikbaar voor kunstenaars. Bij het ontwikkelen van nieuwe gebieden gaat de groei van het aantal broedplaatsen gelijk op.

9.3 Cultuureducatie voor ieder kind

Kunst- en cultuureducatie is van het grootste belang voor de ontwikkeling van Amsterdamse kinderen. Het verbreedt hun blik, stimuleert zelfexpressie en bevordert taalvaardigheid. De laatste jaren lijkt vooral gekozen voor cultuureducatie met een maatschappelijke signatuur, gericht op brede creativiteitsontwikkeling. De PvdA wil het ambitieniveau, daar waar mogelijk, verhogen. Ieder kind zou in staat moeten worden gesteld zijn of haar talent echt te ontwikkelen.

Onze plannen:

- **Cultuureducatie verdiepen**

Door een meer verdiepend aanbod van cultuureducatie te bieden, waarbij leerlingen kennismaken met verschillende disciplines en vaardigheden, zal cultuur breder toegankelijk

worden. Waar je ook woont in de stad, je hebt als kind recht op cultuuronderwijs van de hoogste kwaliteit.

- **Extra kunstvakdocent**

Een kunstvakdocent denkt mee en geeft advies aan een leerkracht bij de ontwikkeling van een nieuwe lessenreeks of bij het doorontwikkelen van een bestaande lessenreeks binnen het thema kunst en cultuur. De PvdA wil een extra kunstvakdocent op iedere school.

- **Meer cultuurcoaches**

Om de verbinding te leggen tussen cultuuronderwijs onder schooltijd en het cultuuraanbod in de vrije tijd, breidt de PvdA het aantal cultuurcoaches uit. Zij vormen een link tussen kinderen, ouders en scholen. Specifieke aandacht gaat uit naar cultuureducatie in de onderbouw van het vmbo en het praktijkonderwijs.

9.4 Buurtbibliotheken

Sociaal-democratie en de openbare bibliotheek horen bij elkaar. Door kennis vrij ter beschikking te stellen, geven we iedereen een gelijke kans. In deze tijd is het van groot belang dat Amsterdammers vrije toegang hebben tot alle denkbare informatiebronnen en technologie. En dat zij die dat nodig hebben in de bibliotheek terecht kunnen voor ondersteuning bij zaken als leesbevordering en digitale overheidszaken. Dat is echt noodzakelijk in een tijd waarop één op de vijf Amsterdammers laaggeletterd is.

Onze plannen:

- **In elke buurt een bibliotheek**

Iedereen heeft recht op een bibliotheek in de buurt. Want waar andere ontmoetingsplekken verdwijnen in de stad, geeft een bibliotheek ruimte voor ontmoeting en betrokkenheid bij de buurt. Iedere buurt heeft een plek nodig waar (digitale) laaggeletterdheid wordt bestreden. Door de bibliotheek wordt kansengelijkheid bevorderd. Wij gaan daarom het vestigingsnetwerk uitbreiden; fijnmaziger maken, al dan niet in samenwerking met andere partners in de buurt(huizen van de wijk).

9.5 Cultureel erfgoed

Amsterdam heeft een rijke geschiedenis en veel monumenten. Dat erfgoed moet worden beschermd, zeker nu de stad groeit. Maar onze cultuur zit in meer dan in stenen, deze is ook opgeslagen in onze tradities en verhalen. We moeten behouden wat van waarde is, en wat nieuw wordt gebouwd, moet van waarde zijn.

Onze plannen:

- **Erfgoed beschermen**

Al het culturele erfgoed dat onze stad rijk is, verdient het om beschermd te worden, zodat de generaties na ons er ook van kunnen genieten. Beslissingen over erfgoed worden vaak op technische gronden gemaakt en kunnen dan niet meer worden teruggedraaid. De PvdA vindt het belangrijk dat de gemeente Amsterdammers betreft bij besluitvorming over erfgoed. Het gesprek over de waarde van erfgoed panden begint in de buurten. De Amsterdamse musea kunnen daarin een belangrijke rol spelen.

- **Nieuw erfgoed creëren**

De PvdA wil ook dat nieuw erfgoed wordt gecreëerd. In nieuwe wijken horen nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte. De PvdA houdt onverkort vast aan de

percentageregeling: binnen de grondexploitatie moet steeds geld worden gereserveerd voor kunst.

10. Een open en eerlijke overheid in dienst van de samenleving

Een goede overheid is open en transparant, streeft naar meer persoonlijk contact en minder formulieren, en kijkt naar mensen in plaats van naar algoritmes. En bovenal is het is een plek waar institutioneel racisme geen plaats heeft. De PvdA ziet de overheid niet als een marktpartij met een eigen belang, maar als een sterke objectieve partij die het grote belang van de samenleving en alle burgers in de gaten houdt. De overheid helpt instellingen en burgers als zij hulp nodig hebben. De overheid creëert de voorwaarden voor een prettige samenleving.

Het vertrouwen van de burger in de overheid – en het vertrouwen van de overheid in de burger – is belangrijk. De overheid moet eerlijk en open haar werk doen en dus ook goed controleerbaar zijn. Ook moet zij voorop lopen waar het gaat om effectief en efficiënt administreren, bijvoorbeeld met behulp van digitalisering. Wanneer de toepassing van de technologie en de ontwikkeling daarvan op een goede en verantwoordelijke manier plaatsvindt, kan het veel goeds bieden. Niet alleen kan de dienstverlening ermee worden verbeterd; de digitale wereld biedt ook kansen voor waarden als gelijkheid, innovatie en emancipatie. De organisatie van de gemeente Amsterdam moet in al deze zaken het goede voorbeeld geven. De burger die de toegang tot de digitale wereld niet beheerst zal daarbij ondersteuning moeten krijgen.

10.1 Een overheid die werkt vanuit vertrouwen

Het vertrouwen van de overheid in de burger is topprioriteit. Alleen als de overheid de burger vertrouwt, zal de burger de overheid kunnen vertrouwen. Bij alarmsignalen moet de onderste steen boven komen. Het belang van de burger staat daarbij altijd voorop.

Onze plannen:

- **Onderzoek naar institutioneel racisme**
Om in actie te komen tegen anti-LHBTQIA+-geweld, moslimhaat, anti-zwart racisme, validisme en antisemitisme, is het zaak dat de gemeente voortdurend weet wat er speelt en het goede voorbeeld geeft. De onderzoeken die daar nu over gaan, moeten worden voortgezet en uitgebreid.
- **Meer mandaat voor de gemeentelijke ombudsman**
De positie van de gemeentelijke ombudsman moet worden versterkt. Wij willen dit doen door de ombudsman genoeg middelen te geven om minstens tweemaal per jaar onderzoek te doen naar misstanden voor groepen burgers.
- **Oog houden voor persoonlijke uitzonderingen**
In het geval dat een regeling of beleid extreme gevolgen heeft voor een persoonlijke situatie, moet er altijd een uitweg zijn. Die mogelijkheid is er: een hardheidsclausule. Op grond daarvan kan helemaal of gedeeltelijk worden afgeweken van een regeling of beleid. Dit gebeurt als de toepassing ervan zou leiden tot uitzonderlijk onbillijk of onredelijke gevolgen. Zo zorgen we dat de mens, en niet het systeem centraal staat.

10.2 Het verbeteren van de dienstverlening

Door bezuinigingen, strenge regels, hoge werkdruk en tekort aan personeel staan de medewerkers van de gemeente vaak alleen in hun pogingen om zaken te verbeteren. Voor een betrouwbare overheid moet de organisatie goed werken en op orde zijn. Daarvoor gaat de PvdA zorgen.

Onze plannen:

- **Persoonlijke dienstverlening**
Digitalisering mag niet ten koste gaan van van persoonlijk contact. We willen ook vertraging door gebrek aan personeel stoppen. Daarom is het belangrijk dat de gemeente ruim voldoende deskundigen in dienst neemt. We kijken bij welke publieke diensten het personeelstekort zit en zorgen dat daar geld, mankracht en tijd beschikbaar komt. Op die manier krijgen ambtenaren tijd om te luisteren en om te helpen. Amsterdammers staan niet meer uren in de wacht en spreken met mensen in plaats van met robots of papier.
- **Bureaucratie verbeteren**
Administratie is bedoeld om de bureaucratie efficiënt te laten werken. Als wetten warrig zijn en moeilijk toepasbaar is de administratie des te belangrijker om zaken goed vast te leggen en de afhandeling makkelijker te maken. Mensen moeten niet te lang wachten en zeker niet van het kastje naar de muur gestuurd worden met te lange en onbegrijpelijke formulieren. Controle door klachtenprocedures en de ombudsman gaan de burger helpen de bureaucratie te verbeteren om efficiënter en doelmatiger te werken.
- **Begrijpelijke overheidscommunicatie**
De overheid moet begrijpelijk communiceren. Daarom willen wij dat alle geschriften van de overheid begrijpelijk zijn voor leerlingen in het begin van het vervolgonderwijs. We willen dat vóór een ambtelijk stuk een stuk in normale tekst staat, waarin uitgelegd staat wat er in het ambtelijke stuk staat. Op die manier kan de ambtelijke en de waarschijnlijk juridische taal voor de burger, ambtenaar en jurist gekoppeld worden aan elkaar.
- **Prestatieverplichting**
Bewoners krijgen binnen 24 uur een reactie of afspraak op hun vraag of verzoek. De afhandeling van de vraag van de burger dient zichtbaar en te volgen te zijn, zodat hij weet waar zijn vraag ter behandeling ligt.

10.3 Transparante beslissingen en toegankelijke rechtsbescherming

Beleid wordt gemaakt voor de stad, zowel voor bewoners als bedrijven. De afwegingen van alle besluiten moeten dan ook inzichtelijk zijn. De Toeslagenaffaire heeft laten zien dat er nog altijd zaken in de doofpot worden gestopt: daar vechten we hard tegen. Wij vinden het belangrijk dat burgers die door onjuist overheidshandelen in de problemen komen, meer bescherming en mogelijkheden krijgen om hun recht te halen.

Onze plannen:

- **Proactief beleidsvoornemens openbaar maken**
De gemeente volgt de actieve openbaarheid van de nationale overheid. Het college van burgemeester en wethouders zal daarom proactief aan de gemeenteraad en de inwoners laten zien wat de overwegingen zijn voor nieuw beleid, en bij de raadvorstellen welke overwegingen er zijn geweest bij de totstandkoming van beleidsvoorstellen. Alleen het beleid volgen van de nationale overheid is echter te passief. Amsterdam kan op dit gebied een voorlopersrol vervullen. De lijn in documenten openbaren moet zijn: 'openbaar, tenzij'.
- **Versterking van de rol van informatiecommissaris**
De rol van de informatiecommissaris van de gemeente Amsterdam, die moet zorgen voor een transparante overheid, wordt versterkt. Jaarlijks rapporteert de informatiecommissaris aan de gemeenteraad over de staat van de informatiehuishouding en -voorziening.

- **Wob-verzoeken wegwerken en meer openbaarheid**

De gemeente gaat achterstanden in Wob-verzoeken wegwerken. Dat betekent dat hiervoor (tijdelijk) extra mensen worden aangenomen. Door de lijn in documenten openbaren te veranderen in 'openbaar, tenzij', zal men op den duur minder WOB-verzoeken doen.

- **Rechtshulp in de buurt**

We willen dat Amsterdammers die door de overheid in de problemen komen, worden geholpen in hun eigen buurt. Daarom moet elke buurt bereikbare sociaal-juridische dienstverleners hebben.

10.4 Bestuurlijk stelsel, participatie en nieuwe democratie

Amsterdammers moeten invloed hebben op het stadsbeleid. Daarbij wil de PvdA Amsterdam extra aandacht geven aan de stem van mensen die de politieke wegen minder goed kennen. Participatie gaat niet alleen over tijdig geïnformeerd worden, maar ook over invloed hebben. Te vaak hebben burgers het gevoel dat er over hun hoofden wordt beslist. We starten geen participatietrajecten voor de Bühne, maar zorgen dat bewoners echt kunnen meebeslissen.

Onze plannen:

- **Versterking democratisch gehalte van de samenleving**

Binnen het bestuurlijk stelsel zullen we in de periode 2022-2026 ervoor kiezen om afspraken te maken die het democratische gehalte van de besluitvorming zoveel mogelijk versterken. Met bijbehorende zeggenschap, taken, bevoegdheden en middelen voor burgers, bestuurders en volksvertegenwoordigers. Er dient een symbiotische relatie te ontstaan tussen de vertegenwoordigende democratie en de participerende democratie (d.w.z. sterke betrokkenheid en afhankelijkheid tussen deze twee). Wij streven ernaar om besluitvorming op zaken die burgers in de buurt direct betreffen op een zo laag mogelijk niveau neer te leggen.

- **De buurt aan zet**

De PvdA is blij dat stadsdelen bewoners veel nieuwe mogelijkheden hebben gegeven om invloed uit te oefenen op hun buurt; van buurtbudgetten tot stadsdeelbegroting (Stadsdeel Begroot). Dit zetten we de komende jaren door, met bijzondere aandacht voor Amsterdammers die nu moeilijk worden bereikt. Wij vinden dat bij gemeentelijke projecten een duidelijk participatieplan hoort, waarbij van tevoren duidelijk moet zijn welke invloed Amsterdammers hebben.

- **Burgerraad**

De luidste stem hoeft niet de meeste invloed te hebben. De gemeente gaat een burgerraad instellen voor klimaatmaatregelen. Dat juichen wij toe, en er zijn meer onderwerpen waarvoor een burgerraad geschikt kan zijn. Leden moeten volgens ons worden gekozen via een loting, met oog voor diverse achtergronden en representatie uit alle stadsdelen. Naast burgers kan ook het mkb hierin participeren. De burgerraad wordt goed geïnformeerd en burgerraadsleden krijgen een passende vergoeding.

- **Burgeraandeel: publieke inspraak in publieke deelnemingen**

We gaan experimenteren met een model waar burgers meer inspraak hebben in het duurzaamheidsbeleid en de winstbestemming van bedrijven waarvan Amsterdam aandeelhouder is (zoals bijvoorbeeld het havenbedrijf). Daarnaast worden bedrijven met een maatschappelijk functie en zogenaamde B-corps (maatschappelijk verantwoorde ondernemingen) aangespoord een burgeradviescomité op te richten om

Amsterdammers invloed te geven op beleid. Amsterdammers die deelnemen, krijgen voordelen zoals de Duurzame Stadspas.²⁹

- **We maken Stadsgebied Weesp tot een succes**

In maart gaat iets bijzonders gebeuren: de Gemeente Weesp gaat fuseren met de Gemeente Amsterdam. Driemond sluit zich aan bij Weesp. Het Stadsgebied Weesp krijgt een eigen bestuurscommissie met 11 leden, die zelf hun Dagelijks Bestuur kiezen. De PvdA Amsterdam is verheugd dat de Weespers zich aansluiten bij Amsterdam en zal er alles aan doen om deze fusie gezamenlijk tot een succes te maken.

10.5 De gemeente als betrouwbare digitale overheid, in dienst van de Amsterdammer

Digitalisering verandert de stad in een rap tempo. Amsterdammers kopen producten online, bestellen vervoer via een app en ontmoeten hun liefdes via een datingplatform. Wanneer technologische ontwikkeling op een verantwoordelijke manier plaatsvindt, kan het veel goeds bieden. Niet alleen kan dienstverlening worden verbeterd, de digitale wereld biedt ook kansen voor gelijkheid, innovatie en emancipatie. Maar datahonger kan omslaan in misbruik, dan worden bewoners in hun privacy aangetast of zelfs uitgesloten door algoritmes. Hoe laten we de technologie zich doorontwikkelen? De PvdA Amsterdam wil de digitale rechten van inwoners vanaf het eerste moment borgen. Daarbij hoort een assertieve gemeente die qua regelgeving niet achter de feiten aanloopt en haar bewoners bewust maakt van kansen en gevaren van technologie.

Onze plannen:

- **De gemeente als betrouwbare digitale overheid**

Een stad die zich hard maakt voor private rechten op het internet, geeft zelf het goede voorbeeld. Daarom willen wij dat de gemeente werkt aan toegankelijke en gebruiksvriendelijke dienstverlening, aan transparante algoritmen en open source systemen. Daarnaast mag de gemeente alleen nog privacyvriendelijke apps gebruiken. Omdat dataminimalisatie een belangrijke pijler onder privacybescherming is, slaat de gemeente zo min mogelijk gegevens over haar burgers op. We zijn trots dat Amsterdam mede-oprichter is van de Cities Coalition for Digital Rights en willen onze kennis graag delen met andere steden. We zorgen ook dat Amsterdammers makkelijker aanspraak kunnen maken op hun privacy-rechten, zoals dataportabiliteit en herleidbaarheid.

- **Verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie**

Kunstmatige intelligentie kan voor snellere en betere dienstverlening zorgen, mits deze op een privacyvriendelijke en ethisch-verantwoordelijke manier worden gebruikt. Zo kan het bijvoorbeeld taalbarrières wegnemen, luchtvervuiling monitoren of handhaving verbeteren. De PvdA Amsterdam pleit voor samenwerking met andere gemeenten om zo schaalvoordeel te creëren en ontwikkelingen te versnellen.

- **Privacy in publieke ruimte waarborgen**

Ook in het Amsterdam van de toekomst moet het mogelijk blijven om anoniem over straat te gaan. Dit betekent dat we de privacy van bewoners actief gaan beschermen. Het beleid moet anticiperen op toekomstige technologische ontwikkelingen. Gezichtsherkenning in de openbare ruimte gaan we verbieden, dat moet de gemeente opnemen in haar algemene plaatselijke verordeningen (APV's).

²⁹ Zie hoofdstuk 3. Een groene stad met rode idealen, vanaf p.22

- **Amsterdammers eigenaar van hun eigen data**

Bewoners moeten samen met de gemeente en andere belanghebbenden de lokale regels voor datavergaring en datagebruik opstellen³⁰. Zo profiteren Amsterdammers zelf van de waarde van hun persoonsgegevens, in plaats van deze gratis weg te geven aan miljardenbedrijven. Wij verwelkomen bedrijven met een duurzaam verdienmodel dat bijdraagt aan de stad, en ontmoedigen partijen die alleen onze persoonsgegevens willen verzamelen en verhandelen.³¹

- **Transparantie over publieke én private algoritmes**

Amsterdammers moeten weten hoe data over hen wordt verwerkt, en tot welke beslissingen dat kan leiden. Daarom is Amsterdam de eerste stad ter wereld die gemeentelijke algoritmes transparant maakt voor haar burgers. Dat geldt ook voor algoritmes die de gemeente inkoopt. Daarnaast zal de gemeente andere partijen in de stad stimuleren om ook transparanter te zijn over hun datagebruik. Dit publieke inzicht maakt burgers bewust van wat er met hun persoonsgegevens gebeurt en helpt bovendien zaken als de Toeslagenaffaire te voorkomen.

- **Innovatie en (om)scholing**

De gemeente moet werknemers in veranderende sectoren helpen bij eventuele omscholing. Ook moet de gemeente mensen ondersteunen met het invullen van online formulieren. We maken geld beschikbaar voor opleidingen, omscholing en laagdrempelige kennisoverdracht, zodat alle Amsterdammers hun digitale vaardigheden kunnen bijspijkeren.

- **Recht op betaalbaar en snel internet**

Internet is een basisbehoefte. Zonder internettoegang is het nauwelijks mogelijk om mee te doen aan de hedendaagse maatschappij. Ieder Amsterdams huishouden en bedrijf heeft volgens de PvdA Amsterdam het recht op een betaalbare en snelle internetverbinding. Daarom krijgen Amsterdammers die in armoede leven op kosten van de gemeente een snelle internetverbinding. We hebben het belang hiervan gezien tijdens de Coronacrisis, waarbij leerlingen en studenten vanuit huis moesten leren en studeren. Wij maken ons dan ook hard voor de versnelde aanleg van glasvezel in de stad, overal een goed mobiel internetbereik en veilige publieke wifi waar dat nodig is. Betaalbaarheid voor de Amsterdammer is daarbij uitgangspunt.

- **Digitale toegankelijkheid voor jongeren**

Zeker bij jongere generaties is de vrijheid gekoppeld aan digitale toegankelijkheid. Alle jongeren onder de 18 jaar moeten daarom de beschikking kunnen krijgen over een laptop of tablet, als die vanuit huis of school niet beschikbaar is.

30 Zie onderzoek 'data commons' van Waag

31 Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

Met dit programma maken we Amsterdam inclusief

Onze agenda voor verandering

In geen stad ter wereld wonen zoveel verschillende mensen kriskras door elkaar als in Amsterdam. Meer dan 180 nationaliteiten hebben hier hun thuis gevonden. Het is de stad waar voor het eerst in de wereld elk huwelijk gelijkwaardig werd, ongeacht het geslacht van de partners. Het is ook de stad waar het gemeentebestuur zijn rol in de gruwelijke geschiedenis van het slavernijverleden van onze stad heeft erkend én daar excuses voor heeft aangeboden.

We zijn er echter nog lang niet. Er wordt in onze stad gediscrimineerd. Er bestaat racisme. Armoede heeft vaak een kleur, ook in Amsterdam. De strijd daartegen begint bij de erkenning dat het er is. En het betekent dat we keihard moeten aanpakken wat niet deugt en dat we ruimte moeten maken voor wie nu niet gehoord en gezien wordt. Er zijn genoeg beleidsnota's over inclusiviteit geschreven. Het is nu tijd voor actie.

Onze belofte is een inclusieve stad, waar iedereen gelijkwaardig is. En waar iedereen niet alleen mag meedoen, maar ook mee kan beslissen. Of je nou in Amsterdam geboren bent of ernaartoe bent verhuisd, geëmigreerd of gevlucht: wie Amsterdam in zijn hart sluit, mag rekenen op haar steun.

Over inclusiviteit moet je niet alleen praten, inclusief moet je *doen*. Daarom hebben we in dit programma de strijd voor diversiteit en inclusie in elk hoofdstuk laten terugkomen. Hieronder een greep uit onze plannen voor een inclusief Amsterdam.

- **Thuis in de stad**
De veelkleurigheid van Amsterdam is haar kracht. We spannen ons tot het uiterste in om te zorgen dat iedereen zich thuis voelt in de stad, onafhankelijk van waar je in gelooft, van wie je houdt, waar je bent geboren of hoe je er uitziet. We houden rekening met elkaar, ook met Amsterdammers met een functiebeperking of die laaggeletterd zijn.³²
- **We geven iedereen een gelijkwaardige stem**
De stem van alle Amsterdammers is even belangrijk en we nemen iedereen serieus. Daarom wordt een plan opgesteld om ondervertegenwoordigde groepen beter te betrekken bij Amsterdams beleid.³³
- **We gaan segregatie tegen en stimuleren ontmoeting**
Dialoog en ontmoeting zorgt dat we elkaar leren kennen en begrijpen. Amsterdammers moeten elkaar kunnen ontmoeten in toegankelijke en gemengde wijken en scholen, op ontmoetingsplekken in de buurt, culturele voorzieningen en op het sportveld.³⁴
- **De stad is toegankelijk**
Voor sommige Amsterdammers zijn de sociale en fysieke drempels te hoog om zich vrij te bewegen door de stad. Zo blijven vrouwen soms dagenlang thuis, omdat ze bang zijn niet naar het toilet te kunnen. Samen met belangenorganisaties bekijken we regelmatig de openbare ruimte, onze voorzieningen en ook onze dienstverlening. Zo zorgen we dat iedereen in staat is mee te doen in onze stad.³⁵

³² Zie bijvoorbeeld hoofdstuk 6. Een veilige en leefbare stad, vanaf p.46

³³ Zie bijvoorbeeld hoofdstuk 10. Een open en eerlijke overheid in dienst van de samenleving, vanaf p.68

³⁴ Zie bijvoorbeeld hoofdstuk 4. Bereikbare en levendige buurten, vanaf p.29

³⁵ Zie bijvoorbeeld hoofdstuk 4. Bereikbare en levendige buurten, vanaf p.29

- **Kennis en bewustzijn van diversiteit en geschiedenis**

We zorgen dat Amsterdammers bewust zijn van de diversiteit en de geschiedenis die daarmee gepaard gaat. Ketikoti op 1 juli moet een algemeen erkende feestdag worden, waarop we ons gezamenlijk het verleden erkennen en de gelijkwaardige toekomst vieren. De museale voorziening slavernijverleden krijgt snel een plek in de stad. Met het 750-jarige bestaan van Amsterdam willen we aandacht voor alle mensen die de stad hebben gemaakt. We zorgen ook voor meer voorlichting in het basis- en voortgezet onderwijs.³⁶

- **Meer prioriteit naar de bestrijding van racisme en discriminatie**

We willen meer actie tegen anti-LHBTQIA+-geweld, moslimhaat, anti-zwart racisme, validisme en antisemitisme. Slachtoffers moeten meer mogelijkheden krijgen om aangifte te doen of meldingen door te geven. Aangiftes en signalen moeten serieus en snel worden opgepakt door politie en OM. We willen meer investeren in specialistische politieteams die racisme en discriminatie aanpakken, zoals Roze in Blauw.³⁷

- **We bestrijden intolerantie, discriminatie en racisme**

Amsterdammers geven elkaar de ruimte om zichzelf te zijn. Waar dat niet gebeurt treden we hard op. Het recht om jezelf te zijn beschermen we op straat, in het openbaar vervoer, het onderwijs, bij de politie, op de werkvloer, in het uitgaansleven – overal.

- **We treden op tegen discriminerende interne culturen binnen hulpdiensten**

Hulpdiensten dienen hun interne cultuur van uitsluitingsmechanismen en (on)bewuste discriminatie te zuiveren. Ze dienen een ideaal uit te dragen dat ze er zijn voor alle Amsterdammers.³⁸

- **Schone en toegankelijke openbare ruimte**

De PvdA ziet het schoonhouden van de publieke ruimte als een kerntaak van de gemeente. Daarom willen we dat de gemeente investeert in beheer en onderhoud hiervan. Door de stadsreiniging en handhaving uit te breiden kunnen we snel iets doen aan de rattenplaag die buurten met veel zwerfvuil teistert. We zorgen ervoor dat mensen met een beperking zelfstandig gebruik kunnen maken van openbare ruimte, zodat zij onbelemmerd kunnen participeren in de samenleving.³⁹

Gelijkwaardig op de werkvloer

Het gesprek over discriminatie en uitsluiting moet worden gevoerd. Discriminatie op de arbeidsmarkt en in het onderwijs komt nog veel te vaak voor, en dat is onacceptabel. Een eerlijke kans begint met inclusiviteit. Wij willen dan ook keihard werken voor de inclusieve organisatie als norm. Inclusieve organisaties kijken bewust naar diversiteit van de werknemers. Behalve het voorkomen van discriminatie, betekent dit dat zoeken naar Amsterdammers met verschillende opleidingen en achtergronden. De gemeente heeft hierin een sturende rol.

³⁶ Zie hoofdstuk 2. Gelijke mogelijkheden voor ieder kind, vanaf p.15

³⁷ Zie hoofdstuk 6. Een veilige en leefbare stad, vanaf p.46

³⁸ Zie hoofdstuk 6. Een veilige en leefbare stad, vanaf p.46

³⁹ Zie hoofdstuk 1. Betaalbaar wonen in Amsterdam, vanaf p.6

- **Harde aanpak arbeidsmarkt- en stagediscriminatie**

We pakken arbeidsmarkt- en stagediscriminatie keihard aan en treden samen met de Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) repressief op indien nodig. Bedrijven die twee keer over de schreef gaan worden uitgesloten van gemeentelijke opdrachten of subsidies. Het Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam krijgt meer geld om arbeidsdiscriminatie aan te pakken. We willen dit Meldpunt ook verankeren in alle stadsdelen.⁴⁰

- **Een inclusieve organisatie: de gemeente geeft het goede voorbeeld**

In een inclusieve werkomgeving komen alle (toekomstige) werknemers tot hun recht. De gemeente loopt voorop en geeft geen opdrachten aan organisaties die non-inclusief zijn. Daarnaast zijn de medewerkers van de gemeente een afspiegeling van de meer dan 180 culturen en nationaliteiten die Amsterdam rijk is. En dat geldt ook voor banen op directie- en stafniveau.⁴¹

- **Onderzoek naar institutioneel racisme**

Om in actie te komen tegen anti-LHBTQIA+-geweld, moslimhaat, anti-zwart racisme, validisme en antisemitisme, is het zaak dat de gemeente voortdurend weet wat er speelt en het goede voorbeeld geeft. De onderzoeken die daar nu over gaan, moeten worden voortgezet en uitgebreid.⁴²

- **Gelijk loon voor gelijk werk**

Binnen de gemeente zorgen we dat iedereen gelijk loon voor gelijk werk krijgt. De gemeente Amsterdam voert een partnerschapsverlof in van twee maanden voor de partners van net bevallen mensen.⁴³

- **Inclusiviteit en diversiteit eisen bij culturele instellingen**

Amsterdamse culturele instellingen die veel subsidie ontvangen, behoren meestal tot de top in hun vakgebied. Daar zijn we heel trots op. Het brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee, zoals dat ze zich houden aan de Governance Code Cultuur en de code Diversiteit en Inclusie. De PvdA vraagt hen daarnaast om in hun plannen vorm te geven aan hun verantwoordelijkheid voor de keten (met name de makers), voor het cultuurweefsel in de stad en voor het bereiken van lokale (nieuwe) doelgroepen. We vragen Amsterdamse instellingen die subsidie aanvragen om te laten zien welke voortgang ze hebben gemaakt met hun diversiteitsplannen. Als er te weinig progressie is, is het instellen van hardere normen en voorwaarden nodig (zoals quota voor bestuurs- en managementposities bij de gesubsidieerde instellingen).

Nieuwe Amsterdammers

Wie zijn thuis moet verlaten vanwege heftige risico's krijgt de mogelijkheid om in Amsterdam een nieuw thuis te vinden. We zijn ons bewust van de stress en de hectiek die deze nieuwe Amsterdammers hebben meegemaakt of vaak nog in zitten. Barmhartig staan we hen bij die hun hebben en houden achter hebben moeten laten om te vluchten uit angst voor hun leven. Voor vluchtelingen zal Amsterdam altijd een veilige haven zijn.

40 Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

41 Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

42 Zie hoofdstuk 10. Een open en eerlijke overheid in dienst van de samenleving, vanaf p.68

43 Zie hoofdstuk 5. Werken in de stad van de toekomst, vanaf p.36

- **Opvangplekken voor mensen in nood**

We gaan door met de opvang van ongedocumenteerde mensen en zorgen dat zij naast opvang in een gericht programma kunnen werken aan hun toekomst, waar dat dan ook is. Ook voor vluchtelingen zal Amsterdam altijd een veilige haven zijn. Wij stellen locaties beschikbaar voor vluchtelingenopvang als het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) daarom vraagt.⁴⁴

⁴⁴ Zie 7. Gezond in Amsterdam, vanaf p.53

Colofon

Dit programma is geschreven door de programmacommissie van de PvdA Amsterdam:

Tanja Jadnanansing (voorzitter), **Liz Zoetekouw** (schrijver-secretaris), **Kelly Heeren** (schrijver & hoofdredactie), **Hendrik Jan Biemond** (Fractievertegenwoordiger), **Tijn Croon** (JS-vertegenwoordiger), **Jolein Baidenmann** (Bestuurslid Afdeling), **Ahlam El Yaakoubi** (Bestuurslid Afdeling), **Philip Cotterell** (Bestuurslid Afdeling), **Flora Breemer** (Stadsdeelvertegenwoordiger), **Michiel Geuzinge**, **Mohamed Belkasmi** en **Barend Wind**.

De programmacommissie heeft de afgelopen maanden op vrijwillige basis gewerkt aan dit programma. Dit in opdracht van de algemene ledenvergadering van de PvdA Amsterdam op 12 januari 2021. Tijdens dit proces is met heel veel Amsterdammers gesproken. Zo is gesproken met inwoners, met leden, met partijnetwerken, met experts, met stadsdeelafdelingen en met ervaringsdeskundigen. Ook hebben enkele leden mogen meelezen op de conceptteksten. Al deze input is afgewogen en verwerkt. Dit heeft programma verrijkt. Er is gekozen om in de meeste gevallen niet expliciet organisaties of stadsdelen en wijken te noemen, omdat veel voorbeelden breder in de stad voorkomen.